

**TEKİRDAĞ KENT MERKEZİ KIYI ŞERİDİNİN
GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ
Pınar GÜLTÜRK
Yüksek Lisans Tezi
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Elif Ebru ŞİŞMAN**

2013

T.C.
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEKİRDAĞ KENT MERKEZİ KIYI ŞERİDİNİN GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ
YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Pınar GÜLTÜRK

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: Doç. Dr. Elif Ebru ŞİŞMAN

TEKİRDAĞ-2013

Her hakkı saklıdır

Doç. Dr. Elif Ebru ŞİŞMAN danıŐmanlıęında, Pınar GÜLTÜRK tarafından hazırlanan “Tekirdağ Kent Merkezi Kıyı Şeridinin Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi” isimli bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Juri BaŐkanı : Prof. Dr. Abdullah KELKİT

İmza :

Üye : Prof. Dr. Aslı KORKUT

İmza :

Üye : Doç. Dr. Elif Ebru ŞİŞMAN

İmza :

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu adına

Prof. Dr. Fatih KONUKCU
Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TEKİRDAĞ KENT MERKEZİ KIYI ŞERİDİNİN GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Pınar GÜLTÜRK

Namık Kemal Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Elif Ebru ŞİŞMAN

Bu yüksek lisans tez çalışmasında; Tekirdağ ili kıyı bandının, çeşitli değişkenler doğrultusunda irdelenerek görsel peyzaj kalite analizi yapılması ve analiz ve değerlendirmeler sonucunda ileride yapılması düşünülen planlama ve tasarım çalışmalarına altlık oluşturması amaçlanmıştır.

Tez çalışmasının ana materyalini; Tekirdağ ili Değirmenaltı Mahallesi ile Altınova Mahallesi sınırları içerisinde yer alan kıyı bandına ait 45 adet fotoğraf ve bu fotoğraflar ile yapılan foto-anket oluşturmuştur. Anket çalışması kullanıcı ve uzman olmak üzere iki gruba uygulanmıştır. Kullanıcı grubunu Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümü öğrencileri, uzman grubunu ise öğretim üyeleri ve öğretim elemanları oluşturmuştur. Kullanıcı grubu ile uzman grubu arasında kullanımlara bağlı olarak mekan tercihinde farklılık olup olmadığını tespit etmek için her iki gruba da aynı anket çalışması uygulanmıştır. Anket çalışmasında her bir fotoğraf doğallık, uyum, bakım, açıklık, düzen, güven ve manzara güzelliği parametreleri bakımından Likert ölçeğinde 1, 2, 3, 4, 5 (5 en yüksek, 4 yüksek, 3 orta, 2 düşük ve 1 en düşük) puan aralığında değerlendirilmiştir.

Tanımlayıcı istatistikler yolu ile elde edilen araştırma bulgularına dayanarak çalışma alanı sınırları içerisinde kalan kıyı bandının kullanım açısından tercih sebepleri ile parametreler arasında ilişki kurulmuştur. Daha önce belirlenen yedi parametreden beş parametrenin (uyum, bakım, düzen, güven, manzara güzelliği) mekan tercihlerini olumlu veya olumsuz yönde etkiledikleri sonucuna varılmıştır. Uzman grubuna uygulanan anket çalışması sonucunda yeşil alanın veya doğanın hakim olduğu fotoğrafların en çok tercih edildiği görülürken; kullanıcı grubunda ise yapısal elemanların hakim olduğu fotoğrafların da tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar kelimeler: görsel peyzaj kalitesi, mekan tercihi, kıyı, Tekirdağ

2013 , 130 Sayfa

ABSTRACT

MSc. Thesis

EVALUATION OF TEKIRDAG CITY CENTER COASTLINE IN TERMS OF SCENIC VISUAL LANDSCAPE QUALITY

Pınar GÜLTÜRK

Namık Kemal University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Elif Ebru ŞİŞMAN

This MSc. Thesis aims to analyse Tekirdag coastline visual landscape quality by using a variety of variables and to create a base for the future planning and design work as a result of analysis and evaluation.

45 photographs which belong to Tekirdag coastline between Degirmenalti District and Altınova District and foto-questionnaire by using these photographs are the main materials. Questionnaire was applied two groups named users and experts. User group is consists of Namık Kemal University Faculty of Fine Arts, Design and Architecture Department of Landscape Architecture students, experts group is consist of teaching staffs of the same departments. The same questionnaire was applied to both groups to determine whether differences depending on space preference. Each photographs were rated from 1 to 5 in terms of naturalness, coherence, maintenance, spaciousness, order, confidence and scenic beauty on Likert scala.

The relationship between the parameters and the reason of space preference of research area were established through the descriptive statistics. Five parameters of seven parameters determined previously affect the space preference by positively or negatively is concluded. As a result of questionnaire; dominated by green areas pictures are most preferred by experts, users also preferred the pictures which have been dominated structural elements.

Keywords : visual landscape quality, space preference, coastline, Tekirdag

2013 , Pages 130

TEŞEKKÜR

Aileme;

Yaşamım boyunca yanımda olan, sığındığım en büyük limanım, maddi ve manevi destekçim, beni ben yapan biricik ailem; annem ve babama, ablalarım ve ağabeylerime, doğduklarından bugüne motivasyon kaynaklarım can yeğenlerime içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez konumun belirlenmesinden son aşamasına kadar geçen sürede beni yönlendiren, bilgi, öneri, destek ve yardımlarını esirgemeyen ve en çok da içtenliğinden dolayı öncelikle danışman hocam Sayın Doç. Dr. Elif Ebru Şişman'a, deneyimi ile çalışmamın her aşamasında yol gösteren değerli arkadaşım Araş. Gör. Dr. Aylin Akyıldız'a, ilgi ve motivasyonumu her daim canlı tutabilmek için bana çalışma ortamı yaratma konusundaki azimlerinden dolayı sevgili oda arkadaşlarım Araş. Gör. Gülşah Elkıran'a, Araş. Gör. Melike Atılkan'a ve Araş. Gör. Onur Kuran'a teşekkürlerimi sunarım.

Pınar GÜLTÜRK

Haziran, 2013

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	v
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	vi
1. GİRİŞ.....	1
2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ÖZETLERİ.....	3
2.1 Kıyı Tanımlaması.....	3
2.1.1 Kıyı Tanım ve Kavramları.....	3
2.1.2 Kıyı Tipleri.....	6
2.1.3 Kıyısal Alanların Önemi.....	13
2.1.4 Kıyıların Temel Kullanım Türleri.....	14
2.1.5 Kıyı Bölgelerindeki Sorunlar.....	17
2.2 Görsel Peyzaj Kalitesi.....	19
2.2.1 Görsel Kalite.....	19
2.2.2 Görsel Algı.....	23
2.2.3 Görsel Kalite Değerlendirme Yöntemleri.....	30
2.3 Tekirdağ İli Doğal Yapı Ve Kültürel Özellikleri.....	32
2.3.1 Doğal Yapı.....	32
2.3.1.1 Coğrafi Konumu.....	32
2.3.1.2 Jeolojik Yapı.....	32
2.3.1.2.1 Deprem Durumu ve Tektonik Hareketler.....	33
2.3.1.3 Topografik Yapı.....	34
2.3.1.3.1 Kıyı Şekilleri.....	34
2.3.1.4 İklim.....	36
2.3.1.5 Bitki Örtüsü.....	36
2.3.2 Kültürel Özellikler.....	38
2.3.2.1 Tarihi Gelişim.....	38
2.3.2.1.1 Yörenin Turistik Değerleri.....	39
2.3.2.1.2 Yörenin Doğal Değerleri.....	39
2.3.2.2 Nüfus.....	41
2.3.2.3 Sosyo-Ekonomik Yapı.....	42
2.3.2.4 Ulaşım.....	43
2.4 Kaynak Özetleri.....	45
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	53
3.1 Materyal.....	53
3.2 Yöntem.....	55
3.2.1 Anketlerin Hazırlanması.....	57
3.2.2 Anketlerin Uygulanması.....	58
3.3 Anketlerin Değerlendirilmesi.....	58
4. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	60
4.1 Kullanıcı Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları.....	65
4.2 Uzman Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları.....	67
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	69
KAYNAKLAR.....	77
EKLER.....	81
EK 1.....	82
EK 2.....	101
EK 3.....	106
ÖZGEÇMİŞ.....	121

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1 Kıyılara İlişkin Tanımlar	5
Şekil 2.3 Fyerdli Kıyı Tipi	8
Şekil 2.4 Föhrdler Kıyı Tipi	8
Şekil 2.5 Skyer Kıyı Tipi.....	9
Şekil 2.6 Rialı Kıyı.....	9
Şekil 2.7 Haliçli Kıyı Tipi	10
Şekil 2.8 Limanlı Kıyı Tipi	10
Şekil 2.9 Kalank'lı Kıyı Tipi	11
Şekil 2.10 Dalmaçya Tipi Kıyı.....	11
Şekil 2.11 Volkanik Kıyı.....	12
Şekil 2.12 Tektonik Kıyı Tipi.....	13
Şekil 2.13 Mercan Kıyı Tipi.....	13
Şekil 2.14 Lynch'e göre Kent İmajı Oluşumunu Etkileyen Öğeler	26
Şekil 2.15 Rubin Vazosu	27
Şekil 2.16 Şekil – Zemin İlişkisi	27
Şekil 2.17 Gestalt Kuşatılmışlık İlkesi	28
Şekil 2.18 Gestalt Yakınlık İlkesi.....	28
Şekil 2.19 Gestalt Benzerlik İlkesi	29
Şekil 2.20 Gestalt Süreklilik İlkesi	29
Şekil 2.21 Gestalt Kapanma İlkesi	29
Şekil 2.22 Kuzey Anadolu Fay Hattı Tekirdağ Etki Alanı.....	33
Şekil 2.23 Tekirdağ Kıyı Şeridi Dolgu Alanı	35
Şekil 2.24 Tekirdağ İli Nüfus Bilgileri.....	42
Şekil 2.25 Tekirdağ İli Sosyo-Ekonomik Göstergeler	43
Şekil 3.1 Çalışma Alanının Konumu	53
Şekil 3.2 Çalışma Alanlarının Uydu Görüntüleri	54
Şekil 4.1 Birinci Bölgeyi Temsil Eden Görüntüler	60
Şekil 4.2 İkinci Bölgeyi Temsil Eden Görüntüler	61
Şekil 4.3 Üçüncü Bölgeyi Temsil Eden Görüntüler	62
Şekil 4.4 Dördüncü Bölgeyi Temsil Eden Görüntüler	63
Şekil 4.5 Beşinci Bölgeyi Temsil Eden Görüntüler	64

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1 Kıyı Tipleri	7
Çizelge 2.2 Görsel Kaliteyi Etkileyen Çevre Bileşenleri	22
Çizelge 2.3 Tekirdağ'daki Yeryüzü Şekilleri	34
Çizelge 2.4 İskele Boyları ve Derinlikleri	44
Çizelge 3.1 Araştırmanın Yönteminin Akış Diyagramı	56
Çizelge 3.2 Araştırılan Parametreler ve Bunlara Karşılık Gelen Açıklamalar	57
Çizelge 3.3 Kullanıcı ve Uzman Grubu Anketi Puan Değerlendirmesi	59
Çizelge 4.1 Parametrelere Göre En Yüksek ve En Düşük Puanlı Fotoğraflar	65
Çizelge 4.2 Sınıflara Göre Olumlu Değerlendirilen Fotoğraflar	66
Çizelge 4.3 Sınıflara Göre Olumsuz Değerlendirilen Fotoğraflar	66
Çizelge 4.4 Uzman anketinde parametrelere göre en yüksek ve en düşük puanlı fotoğraflar ..	67
Çizelge 4.5 Uzmanlara Göre Olumlu Değerlendirilen Fotoğraflar	68
Çizelge 4.6 Uzmanlara Göre Olumsuz Değerlendirilen Fotoğraflar	68

1. GİRİŞ

İnsanlığın var oluşundan bu yana kentleşmenin giderek artması, teknolojinin hızla ilerlemesi, konutta yapılaşmanın çoğalması ve tüketimin artması ile insanoğlu doğal kaynakları kaybetme riski ile karşı karşıya kalmıştır. Bu durumda özellikle kentlerde yeşil alan ve suya gereksinim artırmıştır. Tarih içinde insanlar kentleri su kenarlarında kurmuşlardır. Ancak özellikle yoğun kentleşme sonucunda insan yaşamının önemli kaynağı olan su, büyük bir hızla tüketilmekte ve suya olan özlem artmaktadır.

Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizin, akarsu açısından zengin bir potansiyele sahip oluşu “kıyı” kavramını daha da önemli hale getirmektedir. Ancak bu özelliğe kendiliğinden sahip olan kıyısal alanlar için gerekli önlemler alınmamış, kıyı kullanımında yasaların ve alınan önlemlerin de yetersiz kalmasıyla doğal kaynaklar yok olmaya başlamıştır.

Deniz ile kent arasında kalan kıyı alanları hassas geçiş bölgeleridir. Özellikle son yıllarda turistik amaçlı yapılan tesisler, kıyılarda yapılan her türlü inşaat, tersane ve gemi tesisleri kaynaklı çevre kirliliği gibi faaliyetler kıyılarda geri dönüşümü olmayan tahribatlara yol açabilmektedir.

Kıyılarda ortak kullanımın çekici unsuru sudur. Denize girmek, balık tutmak, kumsalda güneşlenmek, yüzmek, su kenarında dinlenmek vb. aktiviteler kıyıların rekreasyonel kullanımını belirler. Suya bağlı aktivitelerin çeşitliliği nedeniyle yoğun kullanıma sahip kıyı alanları rekreasyon açısından önemli bir işleve sahiptir (Şimşek 2007). Kıyı mekanları bu kullanımların yanı sıra buldukları bölgeye estetik bir peyzaj karakteristiği de katarlar. Dolayısıyla kentlinin ve çevresinde yaşayan bireylerin görsel, algısal ve kültürel gereksinimlerine de cevap verebilir nitelikte olması gerekir. Bu anlayış çerçevesinde görsel kalite analizi, bir alanın görsel açıdan değerini belirlemek için sıkça başvurulan bir yöntemdir.

Görsellik, nesne ve nesne gruplarının bulunduğu alan düzleminden ufuk düzlemine kadar görme duyusuyla algılanan görüntüler toplamının algılayıcılarda yarattığı duygusal ve mantıksal ifadelerin bütününden oluşmaktadır. Görsel kalite çalışmaları, fiziksel çevre üzerinde oluşan değişimleri görsel anlamda ele alan, ürettiği veriler bağlamında kentsel ve kırsal çevrelerin planlanması ve tasarımında, yönetsel bazı politikaların oluşturulmasında yol gösterici olarak kullanılması gereken önemli bir araçtır (Ak 2010).

Bu tez çalışması kapsamında; Tekirdağ ilinin farklı topografik yapıya sahip kıyı bandının, çeşitli değişkenler doğrultusunda irdelenerek görsel peyzaj kalite analizi yapılması ve analiz ve değerlendirmeler sonucunda ileride yapılması düşünülen planlama ve tasarım çalışmalarına altlık oluşturması amaçlanmıştır.

Beş bölümden oluşan tezin birinci bölümünde araştırmanın konusu ve amacı hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde kıyı ve görsel kalite ile ilgili literatür taramasına ve daha önce yapılmış çalışma özetlerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümü materyal ve yöntem oluşturmaktadır. Bu bölümde Tekirdağ ili kıyı bandını temsil eden fotoğraflar ve anket çalışması bulunmaktadır. Dördüncü bölümde foto-anket değerlendirmesi yapılmış ve elde edilen verilere dayalı olarak çizelgeler oluşturulmuştur. Son olarak beşinci bölümde ise anket değerlendirmeleri ve tartışmaya yer verilmiştir.

2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ÖZETLERİ

2.1 Kıyı Tanımlaması

2.1.1 Kıyı Tanım ve Kavramları

Kıyılar doğal bir kaynak olarak tüm canlılar için önemlidir ve çeşitli kullanımlara olanak sağlarlar. Deniz kıyılarının, dünyanın iki büyük oluşumu olan kara ve deniz arasında geçiş bölgesi olması özelliği, bu alanları çeşitli işlevler arasında değerlendirilmesi gereken bir kaynak durumuna sokmaktadır (Şimşek 2007).

Tarihsel olarak bakıldığında, dünyadaki büyük şehirlerin kıyılarda kurulmuş olduğu görülür. İnsanların kıyı çevrelerinde bir araya gelmelerinin birçok sebebi vardır. Kıyıların estetik özelliğinin yanı sıra ılık bir iklime sahip olması bu alanların yerleşme amacıyla seçilmesinde önemli rol oynamaktadır. Ayrıca, kıyıların insanlara karalardan daha zengin kaynaklar ve iş olanakları sunması, ulaşımın daha kolay ve çeşitli olması, kıyıyı daha çekici kılmaktadır (Kaynaroğlu 2009).

Kıyılar, sahip oldukları çeşitli doğal, ekonomik ve rekreasyonel özellikleri nedeniyle değişik şekillerde tanımlanmaktadır. Yıllar boyunca önemi süregelen kıyılar; kapsamaları, etki alanları, değişik fiziksel yapıları ve politik önemlerinin zaman içinde değişmesine paralel olarak, fiziksel ve yasal tanımlamaları bakımından değişiklik göstermiştir (Sayan 1990).

Ansiklopedik anlamda kıyı “denizle ilişkisi olan kara parçası”dır (Anonim 1984).

Peyzaj verilerine göre kıyı, denizde ufuk çizgisine, karada silüet çizgisine dayanan ve üçüncü boyutta havaya ve su altına doğru devam eden bir bütündür. Kıyı, bu yapısı yüzünden bir çizgi ya da yüzey değil, derinlikli, üç boyutlu geometrik bir mekandır. Doğal yapıların değişik olması yüzünden her kıyı parçası kendi özelliklerini taşıyan bir sit, kıyı mekanı ise bir sitler dizisidir. Alan olarak ufak bile olsa, bu sitler bazen akarsu ağızları, kıyı yamaçları, koylar, adalar, boğazlar gibi nitel değer kazanırlar. Her kıyı mekanının kendine ait özellikleri, doğal, topografik yapısı olduğu düşünülürse, yapılan kıyı tanımları her bölge için farklılık gösterir (Karabey 1978).

03.08.1990 tarihli 20594 nolu Resmî Gazetede yayımlanan Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğe göre (EK1);

- **Kıyı çizgisi:** Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda taşkın durumları dışında suyun kara parçasına değdiği noktaların birleşmesinden oluşan meteorolojik olaylara göre değişen doğal çizgidir.
- **Kıyı kenar çizgisi:** Deniz, tabii ve suni göl ve akarsuların alçak - basık kıyı özelliği gösteren kesimlerinde kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu, kumsal ve kıyı kumullarından oluşan kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırı; dar - yüksek kıyı özelliği gösteren kesimlerinde ise, şev ya da falezin üst sınırıdır.
- **Kıyı:** Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alandır.
  - **Dar - Yüksek Kıyı:** Plaj ya da düz platformu olmayan veya çok dar olan şev veya falezle son bulan kıyılardır.
  - **Alçak - Basık Kıyı:** Kıyı çizgisinden sonrada devam eden, kıyı hareketlerinin oluşturduğu plaj, hareketli ve sabit kumulları da içeren kıyı kordonu lagün gölü, lagün alanları, sazlık, bataklık ile kumluk, çakıllık, taşlık ve kayalık alanları içeren kıyılardır.
- **Sahil şeridi:** Deniz ve tabii göllerin kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alandır (Şekil 2.1). Sahil şeridi iki bölümden oluşur.

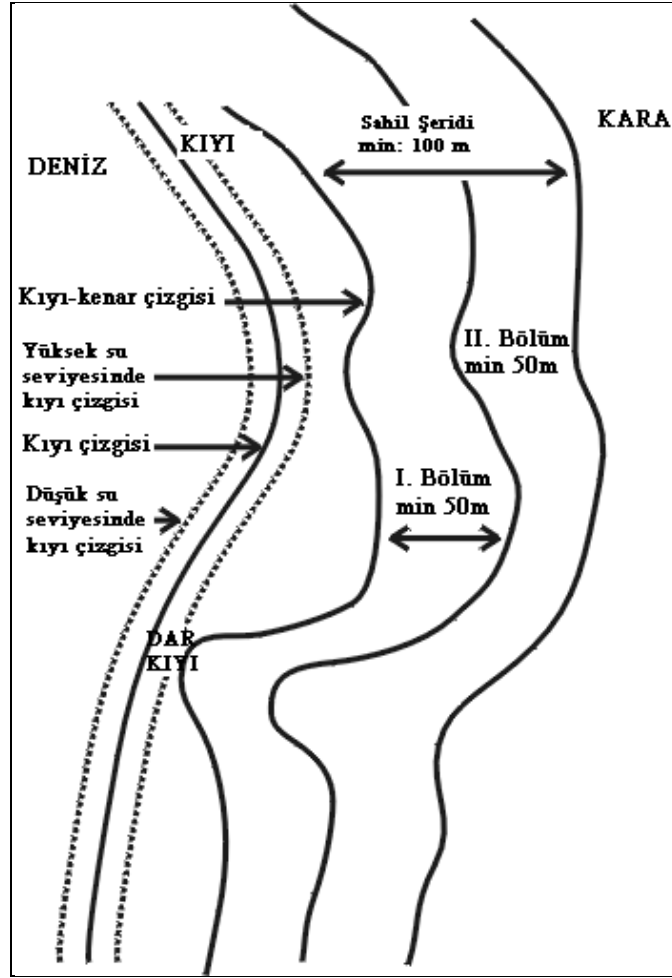
Sahil şeridinin birinci bölümü;

Sahil şeridinin tümü ile sadece açık alanlar olarak düzenlenen; yeşil alan, çocuk bahçesi, gezinti alanları, dinleme ve rekreatif alanlardan ve yaya yollarından oluşan, kıyı kenar çizgisinden itibaren, kara yönünde yatay olarak 50 metre genişliğinde belirlenen bölümüdür.

Sahil şeridinin ikinci bölümü;

Sahil şeridinin birinci bölümünden sonra kara yönünde yatay olarak en az 50 metre genişliğinde olmak üzere belirlenen ve üzerinde sadece iskele, liman, barınak, yanaşma yeri, rıhtım, dalgakıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayıkhanesi, tuzla, dalyan, tasfiye ve pompaj istasyonları gibi, kıyının kamu yararına kullanımı ve kıyıyı korumak amacıyla yönelik alt yapı ve tesisler ile yol, açık otopark, park, yeşil alan, çocuk bahçeleri ve

günübirlik turizm yapı ve tesisleri gibi teknik ve sosyal altyapı alanlarının yer aldığı bölümüdür (Akça 2004).

Şekil 2.1 Kıyılara İlişkin Tanımlar (Özhan 1996)

Erinç (1971) tarafından kıyı ve kıyı mekanını oluşturan alt parçalar aşağıdaki gibi tanımlanmışlardır (Şekil 2.2).

Kıyı Bölgesi; Falezlerin gerisinden başlayarak karaların içerisine doğru uzanan ve genişliği kesin olarak tanımlanamayan bir bölgedir.

İç Bölge (Inland, Hinterland): Kıyısal bölgenin dışında kalan ve kara yönünde ilerleyen alanlardır.

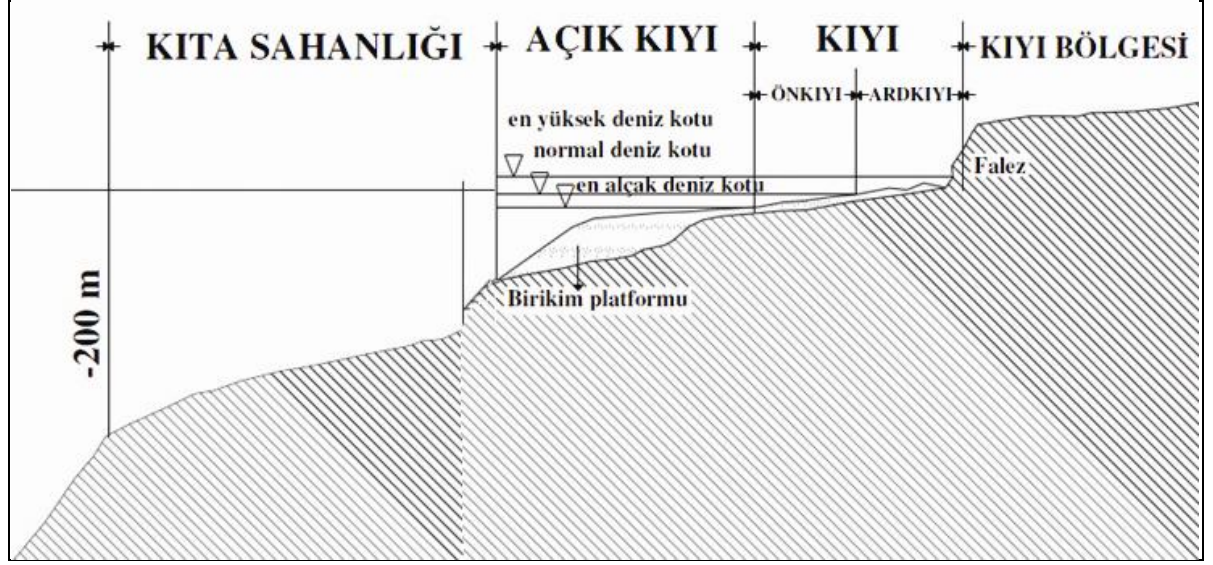
Ön Kıyı; Kıyı çizgisi ile suların en çok çekildiği sınır arasındaki şerittir.

Ard Kıyı; Herhangi bir anda kıyı çizgisi ile suların en çok ilerlediği sınır arasındaki şerittir.

Açık Kıyı; Ön kıyının dış sınırlarından, açıklara doğru uzanan sığ ve genişliği değişik bölgelerdir.

Kıta Sahanelığı; Ön kıyının dış sınırından, yaklaşık su altında 200 m derinlikteki, su altı zemini eğim kırılma noktasına kadar uzanan az eğimli bölgedir.

Kıta Yamacı; Su altı zemininin kıta sahanlığı sınırından sonra kırılarak hızla derinleştiği bölgedir (Yetim 2003).

Şekil 2.2 Kıyı mekanı oluşumu ve değişimi (Karabey 1978)

2.1.2 Kıyı Tipleri

Çok çeşitli olan kıyı tipleri için bugüne kadar pek çok bilim adamı çeşitli sınıflamalar yapmıştır. Suess, D.W. Johnson, de Martonne ve Shepard tarafından yapılan sınıflamalar bunlara örnek olarak gösterilebilir (Bağcı 2007).

Genel olarak Türkiye'deki kıyılar iki gruba ayrılır:

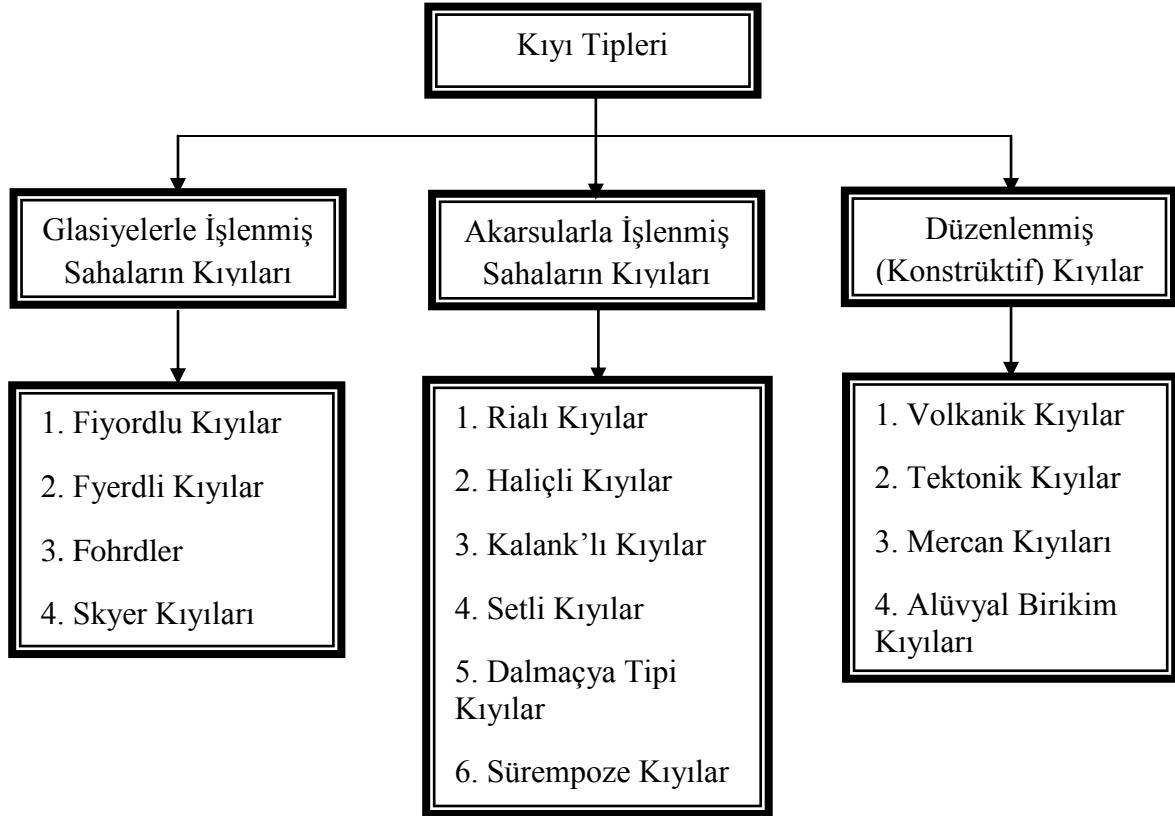
1. *Enine Kıyılar:* Dağların kıyıya dik uzandığı yerlerde görülür. Bu kıyılarda; girinti-çıkıntı fazladır, kıta sahanlığı geniştir, iç kesimlere ulaşım kolaydır, limanların Hinterlandı geniştir ve deniz etkisi iç kesimlere kadar sokulabilir. Ör: Ege Bölgesi Kıyıları (Edremit-Kuşadası arası).

2. *Boyuna Kıyılar:* Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde görülür. Bu kıyılarda; girinti-çıkıntı azdır, doğal limanlar azdır ve hinterlandları dardır, iç kesimlere ulaşım zordur ve dalga

aşındırması ile falez oluşumu fazladır. Kıyı ile iç kesim arasında iklim, bitki örtüsü, ekonomik faaliyetlerde farklılık fazladır. Ör:Karadeniz ve Akdeniz Kıyıları.

Bağcı (2007)' ya göre Çizelge 2.1 'de gösterildiği gibi yeryüzünde gözlenen kıyı tipleri üç ana başlık altında toplanabilir:

Çizelge 2.1 Kıyı Tipleri (Bağcı 2007)

Glasiyelerle İşlenmiş Sahaların Kıyıları

Glasiyeler rekristalize kardan oluşan ve özel bir akış hareketi sunan buz kütleleridir. Bir glasiyeyi diğer kar ve buz kütlelerinden ayıran özelliklerden biri glasiye buzunun özelliği, ikincisi de bu özel yapılı buz kütlelerinin hareket halinde olmasıdır.

1. Fiyordlu Kıyıları: Derin glasiye vadilerinin deniz tarafından işgali sonucunda meydana gelmişlerdir. Dik ve çıplak kayalardan oluşan yamaçları, U şeklinde enine profilleri, sular altında kalmış eşikleri ve sürgüleri, kapalı havzalar oluşturan aşırı oyma çanakları fiyordlu kıyıların tipik özelliklerindedir.

2. Fyerdli Kıyılar: Oldukça alçak bir plato üzerinde oyulmuş ve derinliği pek fazla olmayan glasiye vadilerinin sular altında kalması ile meydana gelmişlerdir. Bu tipin en karakteristik olarak görüldüğü saha doğu İsveç platolarının kıyılarıdır.

Şekil 2.3 Fyerdli Kıyı Tipi – İsveç

3. Föhrdler: Glasiye altında meydana gelen akarsuların kazmış oldukları özel şekilli vadilerin daha sonra sular altında kalması ile meydana gelen bir kıyı tipidir. Föhrdeler genelde karaya doğru gittikçe daralarak sonuçlanan boynuz şekilli haliçler görünümü verirler. Bu tipin karakteristik yayılış sahası Almanya'nın Baltık kıyılarıdır. Kiel Föhrde'si bu tip kıyılara bir örnektir.

Şekil 2.4 Föhrdler Kıyı Tipi – Fördestraße, Kiel, Almanya

4. Skyer Kıyıları: İnlansislerde meydana gelen aşınım ve birikim şekillerinin sular altında kalması ile meydana gelen kıyı tipine skyerli kıyı denir. Bu gibi sahaların deniz basmasına uğraması sonucunda binlerce adacıktan ve bunlar arasındaki karmakarışık geçitlerden oluşan

bir kıyı görünümü ortaya çıkar. Bu tipin en güzel örneklerini İsveç ve Finlandiya kıyıları oluşturur.

Şekil 2.5 Skyer Kıyı Tipi – Finlandiya

Akarsularla İşlenmiş Sahaların Kıyıları

1. Rialı Kıyılar: Akarsularla derin bir şekilde yarılmış olan oldukça yüksek bir sahada, vadilerin aşağı bölgelerinin sular altında kalması sonucunda tıpkı vadiler gibi büklümlenmeler göstererek uzanan koylar meydana gelir. Bunlar derindir, iç kısımlara doğru fazla sokulur ve aynen bir vadi şebekesi gibi bir takım kollara ayrılır. Bu görünümü sunan koyalara İber Yarımadasında rastlanır.

Ria terimi daha çok eski kütleler içinde yarılmış akarsu vadilerinin sular altında kalması ile meydana gelen kıyı tipini belirtmek üzere kullanılır. Türkiye’de rialı kıyıların özellikle Güneybatı Anadolu’da çok güzel örnekleri vardır. Haliç ve özellikle İstanbul Boğazı da bir riadır. İspanya’nın Galisya, Güneybatı İrlanda, Güney İngiltere ve Kore kıyılarında Rialı kıyılara örnek gösterilebilecek pek çok kıyı bulunmaktadır.

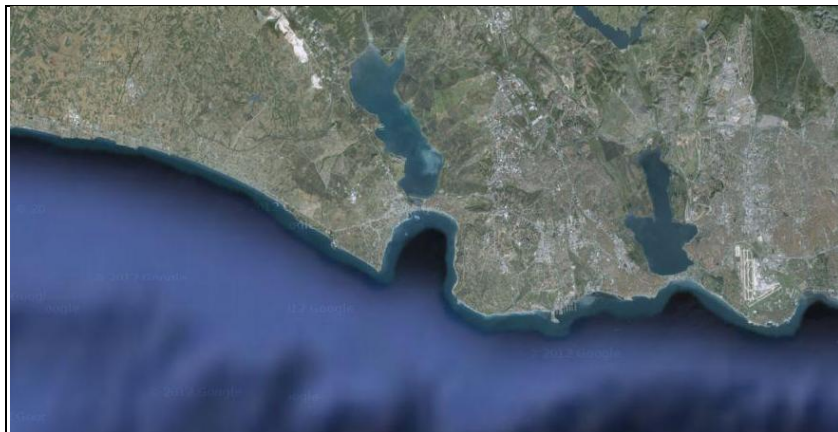
Şekil 2.6 Rialı Kıyı – İrlanda

2. Haliçli ve Limanlı Kıyılar: Oluşum mekanizması olarak rialı kıyılar ile aynıdır. Fakat onlardan kıyı haline geçen sahanın morfolojik özellikleri bakımından ayrılırlar. Akarsularla hafif bir şekilde yarılmış olan oldukça yüksek bir sahanın sular altında kalması sonucunda rialar gibi dallı fakat onlardan farklı olarak yamaçları daha basık olan bir takım koylar ve haliçler meydana gelir.

Koysetleri ile denizden ayrılarak lagünlere dönüşmüş olan eski haliçli kıyılara limanlı kıyılar denir. Fransa’da Sen Nehri kıyıları, Madagaskar’ın kuzeybatı kısmı kıyıları Haliçli kıyılara; ABD’de Atlas Okyanusu’nun Carolina kıyıları, Almanya’nın Batlık Denizi kıyıları ise Limanlı kıyılara örnek gösterilebilir. Yurdumuzda Büyük ve Küçük Çekmece kıyıları böyle kıyılardandır.

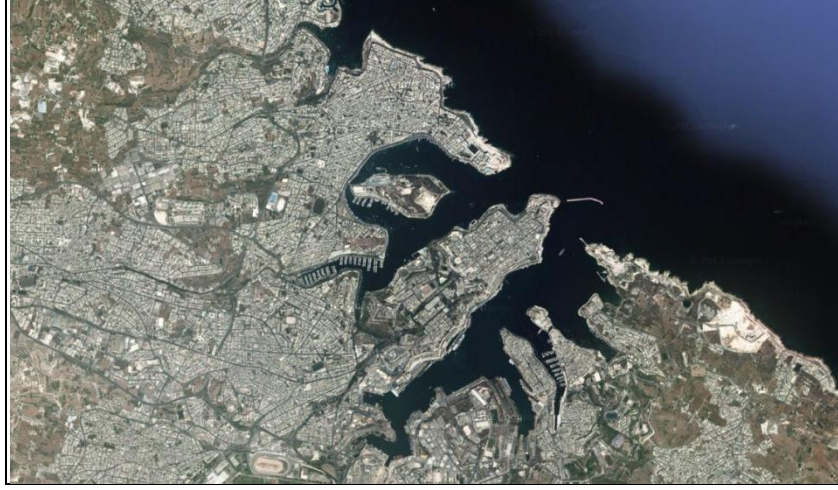
Şekil 2.7 Haliçli Kıyı Tipi – Madagaskar

Şekil 2.8 Limanlı Kıyı Tipi – İstanbul (Büyük Çekmece, Küçük Çekmece)

3. Kalank’lı Kıyılar: Karstik sahalardaki kanyon şekilli gömük ve kuru vadilerin deniz tarafından işgal edilmesi halinde görünüm olarak rialara benzer çok derin koylar meydana

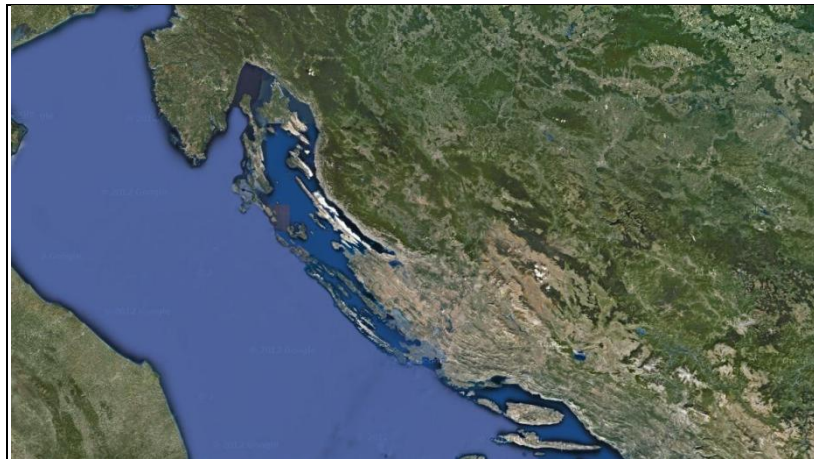
gelir. Bu koylara güneydoğu Fransa’da Provence kıyılarında kalanque adı verilir. Akdeniz’de Malta Adası’nda Valensiya kıyıları kalank şeklinde koylarla kaplıdır. Bu koylar doğal liman özelliğinde kullanıma sahiptir. Bu isim de benzer koyların görüldüğü kıyıları belirten bir terim olarak kullanılır. Türkiye’de karstik süreçlerin çok yoğun olduğu Taşeli kıyılarında özellikle Mersin ile Silifke arasında oldukça tipik kalanklar görülür. Şile ve Kerpe kıyılarında da minyatür kalanklara rastlanır.

Şekil 2.9 Kalank’lı Kıyı Tipi – Malta Valensiya

4. Setli Kıyılar: Çok hafif eğimli düzlüklerin kısmen sular altında kalması veya çok hafif eğimli deniz diplerinin sular yüzeyine yükselmesi durumunda beliren kıyı tipleridir. Lidolu kıyılar olarak da adlandırılır.

5. Dalmaçya Tipi Kıyılar: Kıyıya paralel adalar, kanallar, koylar ve körfezlerin varlığı ile belirir. Dalmaçya kıyısı kadar karakteristik boyuna yapılı kıyı örneği çok azdır. Dalmaçya tipi kıyılara Adriyatik kıyısındaki Dalmaçya’da, İrlanda güneyinde ayrıca ülkemizde Akdeniz kıyılarında Kaş-Kekova arasında rastlanır.

Şekil 2.10 Dalmaçya Tipi Kıyı – Dalmaçya

6. Sürempoze Kıyılar: Fossil bir topografya yüzeyini örten az dirençli depolardan oluşan bir örtünün var olduğu kıyılarda görülür. Başlangıç anında kıyı süreçleri örtü tabakaları üzerinde gerçekleşir. Daha sonra dalgaların aşındırmasıyla bu örtü tabakası tamamen ya da kısmen ortadan kalkar ve fossil topografya yüzeye çıkar. Çeşitli tipler sunması mümkün olan bu yeni görünüm bir sıyrılma olayının sonucunda meydana çıktığı için bu tip kıyılara sürempoze kıyılar denir.

Düzenlenmiş (Konstrüktif) Kıyılar

1. Volkanik Kıyılar: Deniz seviyesinin son yükselmesini takiben oluşan volkanik aktivitelerin eseri olan aşınım veya birikim şekillerinin denizle temas etmesi halinde meydana gelirler. Ege Denizi'ndeki Santorin adaları kıyıları bu tip kıyılara örnek gösterilebilirler.

Şekil 2.11 Volkanik Kıyı – Santorin Adaları

2. Tektonik Kıyılar: Deniz seviyesinin son yükselişini takiben oluşan tektonik deformasyonlar (bükülmeler, kırılma, çarpılma v.b.) sonucunda oluşmuş olan kıyılardır. Eksenleri kıyı çizgisine paralel olarak uzanan faylar tarafından oluşturulmuş falezlerde bulunur. Genelde sarp bir görünüşleri olan falezler gerçekte fay yüzeyleridir. Ülkemizde Karadeniz'de Cide ve Akçakoca, Marmara'da İzmit Körfezi ve Gemlik Körfezi kıyıları, Edincik kıyıları, Kapıdağ Yarımadası kuzeyi, Şarköy-Tekirdağ arası kıyılar, Ege Denizi'nde Saroz Körfezi kıyıları, Edremit Körfezi güney kıyıları, Akdeniz'de Antalya-Gelidonya Burnu arasındaki kıyı, ayrıca Amanos Dağları'nın batıya bakan kesimindeki kıyılar tektonik ya da faylı kıyılara örnek olarak gösterilebilir.

Şekil 2.12 Tektonik Kıyı Tipi – Tekirdağ Şarköy

3. Mercan Kıyıları: Mercanların yayılış sahasında görülür. Kuzeydoğu Avustralya’da Mercan Denizi kıyılarında en tipik örnekleri izlenir.

Şekil 2.13 Mercan Kıyı Tipi – Avustralya

4. Alüvyal Birikim Kıyıları: Alüvyal birikimin büyük ölçülere eriştiği sahalarda, özellikle deltalarda kıyının görüntüsü bu birikim süreçlerine bağlıdır. Bu tip kıyılarda genellikle artkırıy setleri ve önkırıy setleri görülür ve bu nedenden dolayı alüvyal kıyılar setli kıyı tipine yakınlık gösterirler (Bağcı 2007).

2.1.3 Kıyısız Alanların Önemi

Doğanın çok özel ve ayrıcalıklı bir bölümü olan kıyılar ve denizler insanlar için çok önemli bir kaynak konumundadır. Ancak, en az diğer tüm doğal ve yenilenemez kaynaklar kadar kıt ve bunların içinde tüketilmesi en kolay olanlardan biridir. Çünkü kıyılar insanlar ve yaşayan tüm canlılar için birçok yönden vazgeçilmez bir kaynak durumundadır. Bu nedenle insanlık tarihi ile birlikte kıyı yıpranması göreceli de olsa başlamıştır (Sayan 1990).

Sayan (1990)' a göre kıyısız alanların özellikleri şu şekilde belirtilmiştir.

- Kıyısız alanlar doğal, rekreasyonel, ticari, endüstriyel ve estetik kaynaklar bakımından büyük zenginliklere sahiptir. Bu nedenle eğer akıllıca kullanılır ve geliştirilirse bulunduğu yerin bugünkü ve gelecekteki refah ve mutluluğu için temel potansiyel değer oluşturur.

- Nüfus artışı ve ekonomik gelişmeler bakımından kıyısız alanlardaki topraklar ve su kaynakları kaçınılmaz öneme sahiptir. Bu gelişmeler gün geçtikçe artan ve rekabet eden talepler yaratmaktadır. Örneğin endüstri, ticaret, konut, turizm gelişmeleri, rekreasyon, katı yakıt ve mineral çıkarılması, deniz taşımacılığı ve deniz avcılığı bu artan taleplerdendir.

- Kıyısız alanlar, denizler veya diğer sular içinde yaşayan balık, kabuklu deniz hayvanları, diğer deniz canlıları ve yaban yaşamı bakımından zengin kaynaklara sahiptir. Bu nedenle, insanların yarattığı sonu bitmez talebe, değişikliklere ve zararlanmalara karşı çok savunmasızdır.

- Kıyısız alanlar insanların yaşam düzeyi için gerekli olan ekolojik, doğal, kültürel, tarihi ve estetik değerler taşırlar. Bu nedenle bu değerler arasındaki doğal dengenin korunması gereklidir.

- Kıyısız alanlar 'açıklık' duygusunun en belirgin olarak duyulduğu yerler olması bakımından çok önemlidir.

2.1.4 Kıyıların Temel Kullanım Türleri

Toplum yaşayış biçimlerindeki gelişmeler, kıyılardaki kullanım türlerini etkilemiştir. Kıyı birçok ekonomik faaliyetin yerleşmek için yarıştığı bir alan haline dönüşmüştür (Şimşek 2007). Zaman içinde bu kullanım biçimleri, toplumsal ve teknolojik gelişmelere paralel değişim göstererek; ancak kaynak olma niteliğini koruyarak süregelmektedir.

Sayan (1990)'a göre kıyıların temel kullanım türleri 8 başlıkta toplanabilir.

- **Liman kullanımları:** Deniz ile kara ulaşimleri arasında geçiş sağlayan liman kullanımlarına olanak sağlaması,

- **Sanayi kuruluşları yerleşimi:** Limanların kıyıda yer alması nedeniyle, taşıma yükü ağır olan büyük sanayi işletmelerinin örgütlenmesi ve geliştirilmesinin sağlaması,

- **Kırsal yerleşim yerleri:** Ekonomik değeri bulunan ve canlı, cansız çeşitli deniz ürünlerinden yararlanma amaçlı kullanımların yerleştiği alanları oluşturması,

- **Kentsel yerleşim yerleri:** Sanayi, liman ve su ürünlerinden yararlanmak için kullanılması durumunda buralarda çalışan insanların tüm gereksinmelerine yanıt verebilecek yapı düzenlemeleri ile diğer kentsel kullanımlara aracılık etmesi,

- **Turistik amaçlı kullanımlar:** Kumsalın ve denizin varlığı ile deniz ikliminin olumlu etkisinin de payı ile turistik amaçlı dinlenme (otel, motel, tatil köyü, günübirlik ve uzun süreli kamping, pansiyon) ve eğlence yerleşimleri için çekici kaynak oluşu,

- **Turistik köy ve belde yerleşimi:** Turistik etkinliklerin gerçekleştirildiği, yerli ve yabancı turistlerin birçok gereksiniminin karşılandığı tatil beldelerinin yerleştiği alanları oluşturması,

- **Rekreasyonel kullanımlar:** Halkın, yerli ve yabancı turistlerin rahatça gezebileceği, dinlenebileceği, inceleyebileceği, parklar, gezi yolları, botanik bahçeleri, spor alanları gibi rekreasyonel etkinliklere olanak sağlayıcı mekanların yaratılması,

- **Özel konut yerleşimleri:** Yaz aylarında denizden, güneşten yararlanmayı amaçlayan ve kıyısız alanlar içinde yer alan tatil siteleri, kooperatifler, ikinci konutlar (yazlıklar, villalar) ve resmi kamp yerleri için yerleşme alanı oluşturmasıdır.

Bu temel kullanımlar yanında kıyıları; ulaşım, depolama, enerji üretme, atıkları depolama, besin kaynağı, hammadde, bilimsel ortam gibi birçok başlıkta toplanabilecek, pek çok kullanım için ideal bir ortamdır.

Kıyı kullanım türleri kıyıda ve sahil şeridinde Kıyı Kanunu ile kısıtlanmıştır. 03.08.1990 tarihli 20594 nolu Resmi Gazetede yayımlanan Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğe göre;

Sahil şeridinde kıyıya geçişi engelleyecek şekilde; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz. Moloz, toprak, cüruf, çöp gibi çevreyi bozucu etkisi olan atık ve atıklar dökülemez, kazı yapılamaz.

Sahil şeridinin birinci bölümünde yeni taşıt yolları açılmaz. İnşaatına başlanmış imar yolları ise mümkün olan en kısa mesafede iç yollarla bağlantı sağlanmak üzere imar planı revizyonu

yapılır. Sahil şeridi birinci bölümünde ancak iç yollarla dolgu alanlarındaki yapılmış veya yapılacak yolları bağlayan kısa geçişler için imar yolları planlanabilir.

Kıyıda ise onaylı uygulama imar planlarına göre ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin tüm önlemler alınmak koşulu ile aşağıdaki yapı ve tesisler yapılabilir.

- Kıyının kamu yararına kullanımına ve kıyıyı korumak amacına yönelik altyapı ve tesisler: İskele, liman, barınak, yanaşma yeri, rıhtım, dalgakıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayıkhanesi, tuzla, dalyan, tasfiye ve pompaj istasyonları.
- Faaliyetlerinin özelliği gereği kıyıdan başka bir yerde yapılması mümkün olmayan yapı ve tesisler: Tersane, gemi söküm yeri, su ürünleri üretim ve yetiştirme tesisleri, yat limanı, balıkçı barınağı ve yat çekek yeri.
- Kıyılarda uygulama imar planı yapılmadan sabit olmayan duş, gölgelik, soyunma kabini aralarında en az 150 metre mesafe olmak kaydı ile 6 m 'yi geçmeyen büfe ve kirletici etkisi olmayan, fosseptik yapımını gerektirmeyen seyyar tuvalet ve ahşap iskeleler yapılabilir.

Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğe göre sahil şeridinden ve kıyıdan başka bir yerde yapılamayacak yapıların bir kısmı ise şunlardır:

Günübirlik Turizm Tesisleri: Kamp ve konaklama ünitelerini içermeyen duş, gölgelik, soyunma kabini WC, kafe-bar, pastane, lokanta, çayhane, açık spor alanları, spor tesisleri, golf alanları, açık gösteri ve eğlence alanları, lunapark, fuar, su oyunları parkı ve 20 m' yi geçmeyen sergi ve satış ünitelerini içeren yapı ve tesislerdir.

Liman: Gemilerin yolcu indirip- bindirme, yükleme-Boşaltma, bağlama ve beklemelerine elverişli yeterli su derinliğine sahip, teknik ve sosyal altyapı tesisleri, yönetim, destek, bakım-onarım ve depolama birimleri bulunan tabii veya suni olarak rüzgar ve deniz tesirlerinden korunmuş kıyı yapılarıdır.

Yat limanı: Yatlara güvenli bir bağlama, her yata doğrudan yürüyerek çıkılmasına olanak sağlayan, yeterli derinlikte su bulunan ve yatlara teknik ve sosyal altyapı, yönetim, destek, bakım ve onarım hizmetleri sunan, rüzgar ve deniz tesirlerinden korunmuş Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığından "işletme belgesi" almış, turizm belgeli kıyı yapılarıdır.

Balıkçı barınağı: Balıkçı teknelerine hizmet verme amacı ile dalgakıranla korunmuş, yöre balıkçılarının ihtiyacına yetebilecek kadar havuz ve geri sahaya sahip, bağlama rıhtımları ile suyu, elektriği, ağ kurutma sahası, çekek yeri, deniz ürünlerini geçici depolama ve satış üniteleri bulunan kıyı yapılarıdır.

Yat çekek yeri: Yatlara; kışlama, güvenli bir şekilde karaya çekme, denize indirme, karada muhafaza, bakım-onarım (tersane ve büyük onarım tesisleri hariç) teknik altyapı ve yönetim hizmetleri sunan kıyı yapılarıdır.

Çekme yeri: Balıkçı tekneleri, küçük tonajlı tekneler veya yatların bakım ve onarımlarının yapılması için karaya alınmalarına imkan sağlayacak donanım ve bakım ve onarım çalışmalarına yetecek kadar kumsal veya sıkıştırılmış toprak zemin veya katı sıcak asfalt veya betonlanmış meyilli alana sahip olan kıyı düzenlemeleridir.

Kıyılarda doldurma ve kurutma yoluyla arazi kazanılabilir. Yine Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğe göre;

Denizlerde, içme ve kullanma suyu kaynağı olmamak kaydı ile tabii ve suni göllerde ve akarsularda; sadece kamu yararının gerektirdiği hallerde, daha uygun alternatifler bulunmaması veya kıyı alanının yetersizliği nedeniyle ve uygulama imar planı kararı ile kıyıda yapılan yapı ve tesislerle, kara, deniz, hava ulaşımına yönelik altyapı tesisleri, yeşil alan düzenlemeleri kapsamında park, çocuk bahçesi, açık spor alanları ile açık alan ağırlıklı olmak üzere ve emsali aynı amaçla ayrılan alanın %3 ünü yüksekliği 5.50 metreyi aşmayan takılıp sökülebilir elemanlarla inşa edilen: lokanta, gazino, çay bahçesi, sergi üniteleri ve idare binalarını içeren fuar, piknik, eğlence alanları düzenlemek amacıyla doldurma ve kurutma işlemi yapılarak arazi kazanılabilir.

2.1.5 Kıyı Bölgelerindeki Sorunlar

Ülkemizde kıyı sorunları 1970'li yıllardan sonra başlamıştır. Kentleşmenin hızlanması, sanayinin kent ötekleri dışında da kuruluş yeri aramaya başlaması, halkın dinlenme ve gezinme alışkanlıklarındaki değişiklikler, turizm ve ulaşım gereksinimleri, ikincil ve dinlenme konutu edinme eğilimlerinin yoğunluğu kıyı kullanımını arttırmıştır. Bu artış, kıyıların dikkatle ve özenle kullanılması zorunluluğunu doğurmuştur (Kaynaroğlu, 2009).

Ongan (1997)'a göre bölgelere göre farklılık göstermekle birlikte, kıyılarda ve etkileşim alanlarında çözüm bekleyen başlıca sorunlar şu şekilde sıralanabilir:

- 1- Arazi kullanma ve eylemlerin, tür, yoğunluk ve kapasiteleriyle bunların, sosyal ve teknik altyapıdan yoksun, denetimsiz olarak gelişmelerinden kaynaklanan yerleşme sorunları,
- 2- Kıyılarda, su kirliliği, kıyı karakterinin bozulması, flora ve faunanın yok olması gibi ekolojik sorunlar,
- 3- Kıyı bölgelerinde yer alan, arkeolojik, tarihi ve mimari mirasın (sit bölgeleriyle geleneksel dokuların) nüfus baskısı, plansızlık ve denetimsizlik nedeniyle yok olması ya da bozulması gibi kültürel sorunlar,
- 4- Kıyı yerleşmelerinde, sektörel değişimlerden (tarım ve balıkçılığın yerine turizm) kaynaklanan sosyal ve ekonomik sorunlar,
- 5- Kıyı bölgelerindeki nüfus artışı, özellikle, turizme bağlı olarak mevsimlik nüfus artışları karşısında, yerel kamu hizmetlerinin karşılanmasında karşılaşılan sorunlar,
- 6- Kıyı bölgelerine ilişkin yasal düzenlemeler ve kurumsal yapılanmadan kaynaklanan yetki ve görevlendirmedeki eşgüdüm eksikliği
- 7- Planlama yaklaşımı ve sürecindeki eksikliklerden kaynaklanan örgütlenme ve planlama sorunlarıdır.

2.2 Görsel Peyzaj Kalitesi

2.2.1 Görsel Kalite

İnsanın, isteklerine ve zevkine uygun bir mekanda yaşama arzusu; estetik ve işlevsel açıdan en uygun dış mekanların yaratılması, tasarım amacına en uygun elemanların seçilmesi ve bilinçli kullanılmasıyla gerçekleşmektedir (Kelkit 2002).

Hızlı nüfus artışı ile birlikte kentlerde yaşayan insan sayısının artması, beraberinde önemli sorunlar getirmiştir. Doğanın tahribiyle başlayıp, bilinçsiz ve plansız yerleşim alanlarının oluşturulması, kentlerin adeta beton yığınları haline getirilmesi şeklinde devam eden ve günümüzde insanların doğadan kopmuş, fiziksel ve ruhsal açıdan yıpranmış olarak olumsuz çevre koşullarında yaşamlarını sürdürmeleri şeklinde çeşitli sorunlar meydana gelmiştir (Kelkit 2002).

Bununla birlikte çevre sorunları ve azalan yeşil alanlar nedeniyle doğanın ve onun kaynaklarının öneminin daha iyi anlaşıldığı günümüzde, peyzajların sadece ekonomik anlamda değil aynı zamanda estetik olarak da ele alınması ve değerlendirilmesi gerçeği karşımıza çıkmaktadır (Erdönmez ve Kaptanoğlu 2007).

Çevrenin değişen görsel yapısı kullanıcı algısını sürekli etkilemekte ve bu görsel niteliğin geliştirilmesi, insanların estetik ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanması açısından önem kazanmaktadır. Bunun için, alan kullanım kararlarında bir değişken olarak peyzajın tanınması ve görsel değerinin bilinmesi zorunludur (Kaptanoğlu 2006).

Bu noktada peyzaj kalitesi, görsel kalite (değer) kavramları karşımıza çıkmaktadır.

“Peyzaj kalitesi”, çevresel/ekolojik, sosyokültürel ve psikolojik faktörlerin geniş yelpazesini kapsayan bir terimdir ve “akılda idealize edilmiş olan peyzaj ile kişinin gözlerinin önündeki peyzajın karşılaştırmasını anlatmaktadır (Wherreth 1996).

“Görsel Kalite (Visual Quality)” ise güzellikle eş anlamlı bir deyimdir, ancak nesnellik taşımaktadır (Wherreth 1996).

“Görsel peyzaj kalitesi”, gözlemcinin algısal ve duygusal psikolojik süreçleri ile etkileşim içinde olan belli (görünür) peyzaj özelliklerinin ortak bir ürünüdür. Çevrenin insan üzerindeki davranışa dönüşen bu etkisinin nasıl algılandığı, nasıl yorumlandığı ve nasıl değerlendirildiği, görsel algılama süreci sonucunda oluşan "görsel peyzaj kalitesi" olarak tanımlanmaktadır.

Görsel peyzaj kalitesi “bir peyzajın göreceli olarak estetik kusursuzluğu” olarak da tanımlanabilir ve gözlemcinin beğenisi aracılığı ile ölçülebilir (Elinç 2011).

“Görsel kalitenin ölçülmesi” kaynağa bir değer biçilmesini gerektirir. Kaplan ve Hepcan (2004)’a göre görsel (etki) değerlendirme çalışmaları, bir yerin ya da güzergahın görsel niteliklerini, mekân kurgusunu ve de sosyal yaşamını algısal temelde (göz başta olmak üzere tüm duyu organlarıyla) fonksiyonel bir ilişki içinde değerlendirmeye dayanmaktadır. Buradaki söz konusu değerlendirme ekonomik olmaktan öte, kullanıcının değer yargılarına göre belirlenen ve felsefi bir olgu olan estetik değerdir. Akılcı ve sağlıklı bir peyzaj planlama çalışmasında, plancı kendi estetik değerlerinin yorumundan önce, toplumun mevcut kaynak üzerindeki estetik yorumunu ortaya çıkarmak ve planlamalarda dikkate almak zorundadır (Erdönmez ve Kaptanoğlu 2007).

Kane (1981)’e göre görsel kalite analizi yapmanın gerekçeleri;

- Kültürel mirasımızın bir parçası olarak korunması gereken alanlarda ve bölgelerde, öncelikli koruma alanlarının belirlenmesine ve listelenmesine yardımcı olmak,
- Araştırma alanlarını ve bölgelerini estetik yönden karşılaştıran bir yöntem ortaya koymak,
- Özel alanlarda peyzajın kalitesindeki olumsuz değişimlerin takibini periyodik değerlendirme yöntemleri ile saptamak,
- Peyzajdaki değişimleri ve belirli türdeki insan aktivitelerinin etkilerini belirlemek için çalışma öncesi ve sonrası yapılacak işlemleri ortaya koyan bir yöntem sağlamak,
- Çevresel tercihler için çok önemli olan algılanabilir faktörleri ve fiziksel peyzaj bileşenlerini ayıklamak ve tanımlamak, mümkün olduğu durumlarda belirli bir peyzajın estetik yönden cazip olup olmadığını nedenlerini ayrıntılı olarak yazabilmek,
- Teknik kuramı, anlama yetilerimizin işleyişini, çeşitli sosyal gruplar arasındaki farkları, eğitim farklılıklarını daha iyi anlamak için, farklı kültürlerden ve çeşitli alt gruplardan (kadın/erkek, genç/yaşlı, ziyaretçi/yerli ve benzeri) peyzaj tercihlerini belirlemek üzere veriler toplamaktır.

Görsel etkiyi artıran en önemli unsur estetikdir. Estetik, tasarımın bir özelliğidir. “Denge” kavramı, yapının işlevsel özellikleri için kullanıldığı gibi, tasarımın estetik değerlendirilmesi için de kullanılır. Bir kent tasarımında, yapıların dengeli dağılımı, estetik görünüşle ilgilidir

ve bu yoğunluğun da istenen bir biçimde dengeli dağılması demektir. Estetik değerlendirme işlevsel değerlendirme ile paralel gitmektedir. Diğer bir deyişle, güzel olan belirli bir ölçüde yararlı da olmaktadır (Enön 1992).

Estetik bakımından önemli peyzajlar sadece onları yaşayan bireye faydalı değildirler. Alanın çekiciliğine önemli bir katkı sağlarlar, dolayısıyla bölgenin ekonomik faydaları ile ilişkilendirilebilirler. Çünkü görsel karakter, bir turistik/rekreasyonel deneyimin bütün kalitesini etkiler (Clay and Daniel 2000). Bu nedenle dünya üzerindeki peyzaj planacıları, mevcut çevrenin estetik güzelliğinin değerlendirmesini ve çevrede değişikliklere sebep olan projelerin görsel etki değerlendirmelerini yapmalıdırlar (Roth 2006).

Görsel özelliğin tanımlanmasında iki temel nitelikten bahsetmek mümkündür. Bunlardan birincisi görsel biçim elemanlarıdır ki, bunlar nesnelerin görsel nitelikleri olan şekil (form), çizgi, renk ve dokudur. İkincisi ise bu elemanların özelliğidir.

- Nesnenin şekli, onun görsel kitlesi, yapısı, biçimidir.
- Çizgi, nesnelerin kenarları ya da bölümlerinden oluşur.
- Nesnenin rengi, yansıtma parlaklığı, değeri (açık, koyu)ve tonudur (kırmızı, yeşil).
- Dokusu, gözlenen yüzey pürüzleridir.

Bu biçim elemanlarının fark edilmesi uzaklığa göre değişmektedir. Uzaktan yalnız büyük nesnelere tek tek biçim olarak görülür, bu nedenle uzaktaki bir şehir kaba bir yüzey olarak algılanabilir. Mesafe ayrıca renk şiddetini de azaltmaktadır (Özgüç 1999). Kara (1997)'nin belirttiği gibi nesnelerin biçimleri, dokuları, diğer belirleyici nitelikleri yansıtıcı yüzeylerin verdiği ışık kontrastlarıyla görülür. Dolayısıyla ışık, görsel niteliği ve fark edilebilirliği etkileyen bir diğer önemli unsurdur (Ak 2005).

Bu biçim elemanları arasındaki görsel ilişkiler de bir nesne ya da bütün bir peyzajın ikinci dereceden önemli özelliklerini oluşturur. Örneğin, her ne kadar ikisi de benzer renk, çizgi ve dokuya sahiplerse de iki şeritli bir köy yolu ile sekiz şeritli bir çevre yolu arasında görsel özellikler bakımından büyük fark bulunmaktadır (Özgüç 1999).

Çevre bileşenlerinin ve bir araya geliş kalıplarının tanımlanması, görsel kalitenin algılanmasında ve değerlendirilmesinde son derece önem kazanmaktadır. Çizelge 2.2'de verilen görsel kaliteyi etkileyen çevre bileşenlerine dair EDAW'ın (1975) Linton'dan (1968)

uyarladığı değişkenler, görsel kaliteyi belirlemede etkin rol oynayan bileşenler olarak tanımlanmaktadır (Kalın 2004).

Bireyin bir çevre için yaptığı “görsel kalite” değerlendirmesi, bireyin çevreden aldığı görsel veriye dayalı olduğu kadar aynı zamanda, bireyin karakteristik özelliklerine de bağlıdır.

Bir peyzaj ile ilgili tercih ve değerlendirme çalışmasında peyzajın içinde bulunan herhangi bir objenin gözlemci üzerinde etkiye sahip karakteristik özellikleri, görüntünün bulunduğu alan ve çevreleyen peyzajın karakteristik özellikleri belirleyici rol oynamaktadır. Bu belirleyici rolün çerçevesini, peyzajdaki görsel tasarım elemanlarının, değişkenlerinin ve bunların yan yana geliş biçimlerinin de gözlemcinin üzerindeki etkisi çizmektedir (Kalın 2004).

Çizelge 2.2 Görsel Kaliteyi Etkileyen Çevre Bileşenleri (Kalın 2004)

GÖRSEL KALİTE GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN ÖNEMLİ BİLEŞENLER			
Nesnenin Etkiye Sebep Olan Karakteristik Özellikleri	Alan ve Çevreleyen Peyzajın Karakteristik Özellikleri	Gözlemcinin Karakteristik Özellikleri	Bakış Noktası ve Diğer Değişkenlerin Karakteristik Özellikleri
<ul style="list-style-type: none"> • Renk • Biçim • Doku • Nitelik ve Gruplama • Uzunluk alanı • Hareket • Diğer efektler (gürültü, koku vb.) • Ölçek (çevreye göre) 	<ul style="list-style-type: none"> • Renk • Doku • Su yapısı • Topografya • Bitki yapısı • Relik ve endemikler <ul style="list-style-type: none"> - Eşsiz kombinasyonlar - Vejetasyon türlerinin arayüzleri - Yerörtücü ve yapı • Mimari form özellik <ul style="list-style-type: none"> - Tarihi belirginlik - Alanın eşsizliği • Görsel Karakter <ul style="list-style-type: none"> - Panoramik - Nesneye yönelmiş - Çevrelenmiş - Odaklanmış - Gölgelemiş - Atmosfer koşullarıyla algılanan 	<ul style="list-style-type: none"> • Duyarlılık • Tavır • Beklentiler • Tercih 	<ul style="list-style-type: none"> • Bakış Noktası <ul style="list-style-type: none"> - Nesneye göre yönelme - Kalite (ör. peyzajlı yol/patika, tarihi alan, vahşi alan, endüstri alanı, çöplük, cadde vb.) • Diğer Değişkenler <ul style="list-style-type: none"> - Görüntü süresi - Atmosfer koşulları - Mevsim ışık

2.2.2 Görsel Algı

Algı terimi, Latince'deki "percipere"den (bir arada tutmak, hissetmek, kavramak) gelir. Sözlük tanımlarının pek çoğu arasında en uygunu "algılama, biliş ve değerlendirme arasındaki ayrımı vurgulayan duyu aracılığıyla farkında olma" olarak tanımlanır (Porteous 1996).

Çevreden çeşitli bilgiler alma süreci olarak da tanımlanan algılama, kişilere göre değişmekte, kişinin öznel nitelikleri, kültürü, çevresi ve içinde yaşadığı sosyal grup, algılamayı etkilemektedir. Algılama sürecinde kişi, çevresinden amaçlarına uygun bilgiler almaktadır (Özcan ve ark. 2003). Erkman (1982)'ın belirttiği gibi bireyin fizyolojik yetenekleri onun çevreyi algılamasını, tanımasını, çevre hakkında düşünmesini ve çevreyi kullanmasını etkilemekte, kişilik özellikleri ise algılama sürecine öznel bir nitelik katmakta, algılama sürecinde ait olunan sosyal gruplar etkin rol oynamaktadır (Özcan ve ark. 2003).

İnsan ve çevre ilişkileri çerçevesinde uyarı alma, algılama, kavrama sürecindeki değişkenliğin sınırsız olması nedeniyle öge seçiminin eksiksiz yapılabilmesi olasılığı yoktur (Giritlioğlu, 1991). İnsan içinde yaşadığı çevreden yararlanabilmek, dönüştürmek ve uyum sağlayabilmek için o mekânı tanımak ve anlamak zorundadır. Bu zorunluluk içinde, insan duyu organlarıyla çevresini duyumsar (Akgül 2009).

Çevrenin algılanması birkaç duyu (görme, işitme, duyma ve dokunma) yardımıyla gerçekleşirken bunların en önemlisi görme duyusudur. İnsanın duyuşal girdisinin %80'inden fazlası görme duyusundan sağlanır. Bu nedenle çevre algısı büyük bir ölçüde görsel olarak ortaya çıkar (Çakıcı ve Çelem 2009).

İnsanlar kentsel çevre kalitesini değerlendirirken "iyi, orta ve kötü" gibi sıfatlarla çevreyi sınıflandırır. Bu sınıflandırmaya neden olan pek çok etken vardır. Bunlar zamansal, parasal, duyuşal ve anlamsal ya da ideolojik olabilir. Sonuçta kişi ya kişisel benliğin ya da yaşadığı toplumun bir uzmanı olarak çevreyi değerlendirir, kalite ve kimlik açısından onu bir sınıflandırmaya sokar (Bozhüyük 2007). Yani kişinin içinde bulunduğu çevre, hisler ve dışa vurumlar üzerinde etkili olur.

Bu noktada deneyimlenen çevrenin insanlarda bıraktığı izlenim, çeşitli algıya dayalı kuramlarla açıklanabilir;

Bilişsel İmge

İnsanlar dünyadaki nesnelere görür, algılar ve bu algılamaları sonucu benimser veya benimsemez. Çevredeki objelerin hepsi duygusal bir yük taşır, diğer bir ifade ile biçimsel ve simgesel bir anlama sahiptir. Bir bütün olarak ya da belli bir özelliği ile algılanan bir nesne/bilgi bireyde oluşturduğu duygularla özdeşleşmekte ve onun duygusal ve bilişsel belleğini harekete geçirmektedir (Kalın 1997). Yani bireyin çevresine ait bilgiler beyinde ‘bilişsel imgeler’ olarak depolanmaktadır (Çakıcı 2007).

Çevreden alınan bilgilerin zihinde oluşturulmasını konu alan zihin haritaları zaman içerisinde merak uyandıran bir konu haline gelmiştir. Bu düşünceyi takip eden araştırmacılar tarafından ortaya atılan ‘zihnin ardındaki yönelim’ fikri, ardından bu görüş üzerinden Tolman (1948)’ın geliştirdiği araştırmalarda kullanılmaya başlanan ‘bilişsel harita’ (cognitive map) teriminin oluşmasına zemin hazırlamıştır (Ülkeryıldız ve ark. 2009).

Bilişsel harita, kavramlar ve bu kavramlar arasındaki bağlantıların birleşimidir. Bağlantılar, kavramlar arasındaki ilişkiyi ifade eder (Özdağoğlu 2010). Bilişsel haritaların her biri birey tarafından gerçek değer olarak belirlenmiş, çevre hakkında depolanmış bir önermeler dizisidir. Bu haritaların oluşumunu meydana getiren ana unsurlardan birinin çevresel biliş kavramı olduğudur. Bu da fiziksel çevreye ait yer, uzaklık ve konumsal bilgilerin zihinde oluşturulması, hatırlanması, depolanması ve organize edilmesi ile ilişkilendirilebilir (Ülkeryıldız ve ark. 2009).

Bu eylemlerin bütünü oluşturulan “Bilişsel haritalama” kavramının en kapsamlı tanımı; “bireyin günlük yaşantısında karşılaştığı mekansal çevrede edindiği göreceli konumların ve olgusal niteliklerin kazanıldığı, depolandığı ve hatırlandığı bir dizi psikolojik dönüşümün bir araya gelmesiyle oluşan bir süreç olduğudur” (Downs and Stea 1973).

Çakıcı (2007) bilişsel haritaların temel işlevlerini aşağıdaki şekilde sıralamıştır.

- Mekansal problem çözümü: bir yerden bir yere ulaşma, yol-yön bulma.
- İletişim: Kişiler fiziksel çevreleri hakkında birbirleri ile iletişim kurarlar.

Toplumlar ya da alt sosyal gruplara ait ortak hafızalar; ortak simgeler ve ortak anlamlar ortaya koyar. Mekanın bu ortak özellikleri zihinsel imgelere dönüşerek bilişsel haritalarda ortak özellikler ortaya çıkarır.

- Kişisel kimlik: Bilişsel haritalar mekanın insan için anlamını ortaya koyar. Psikolojik anlamda güven sağlarlar. Araştırmalar bilişsel haritaların mekanı paylaşan kişiler arasında ortak noktaları bulunsa da her bir haritanın kendine özgü bir “kişiliği” olduğunu ortaya koymuştur. Her bireyin bilişsel haritası, mekanın o birey için anlamını oluşturacak şekilde mekanı yeniden organize eder.

Bilişsel haritalar zihinsel imgelerden oluştuğu için bazı temel hatalar ortaya çıkmaktadır (Çakıcı 2007);

- Tamamlanmamışlık: Bazı mekan elemanlarının eksikliği ya da imgesinde eksikliklerdir.
- Bozulma: Geometrik, uzaklık ve yön hatalarıdır.
- Çarpıtma: Mekanda var olmayan özelliklerin bilişsel haritada var olmasıdır.

Bilişsel haritalama üzerine ilk ve yol gösterici çalışmayı Kevin Lynch (1960) yapmıştır. Lynch, çalışmasında Boston, New Jersey ve Los Angeles kentinde yaşayan insanlara kentin haritalarını çizdirme yoluyla kentin bilişsel haritalarını ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Bu çalışmaları sonrasında Lynch, beş ögenin imaj oluşturmada etkin olduğu sonucuna varmıştır. Kentin okunabilirliği için gerekli olan bu beş öge; Odak/Nirengi noktaları (landmarks), sınırlar (edges), yollar (paths), bölgeler (districts) ve kavşaklar/düğüm noktalarıdır (nodes) (Şekil 2.14) (Akgül 2009).

İzler (*Paths*): Gözlemcinin hareket ettiği kanallardır. Sokaklar, demiryolları, yürüyüş yolları vb. İnsanlar hareket halindeyken kenti gözlemler, bu yollar üzerinde diğer çevresel öğeleri algılayabilir ve bütünle ilişkisini kurarlar.

Sınırlar (*Edges*): Gözlemci tarafından güzergah olarak değerlendirilmeyen ya da kullanılmayan çizgisel elemanlardır. İki bölge arasında sınır işlevi görür, sürekliliği doğrusal olarak bölerler. Kıyılar, duvarlar vb.

Bölgeler (*Districts*) : Kentin orta ya da büyük parçalarıdır. Gözlemci zihinsel olarak içine girer. Ortak ve tanımlayıcı özelliklere sahiptirler.

Düğümler (*Nodes*) : Kentteki stratejik odaklardır. Gözlemci içeriden algılayabilir. Kavşaklar gibi.

Nirengiler (*Landmarks*) : Noktasal referanslardır. Ancak gözlemci içine girdiği zaman landmark olma özelliğini yitirir. Bunlar çoğunlukla kolay tanımlanabilen bir bina, işaret levhası veya bir dağ gibi fiziksel objelerdir (Çakıcı 2007).

Şekil 2.14 Lynch'e göre kent imajı oluşumunu etkileyen beş öğe

Lynch'in önemle üzerinde durduğu okunaklılık ölçütünün kent peyzajının kalitesinin belirlenmesinde sınırlı bir rol üstlendiği üzerine eleştiriler yapılmaktadır (Ungar 1999). Ancak yine de Lynch'in kent imgesi ile ilişkin geldiği nokta bugün hala bir çok çalışmaya temel oluşturmaktadır (Çakıcı 2007).

Gestalt İlkeleri

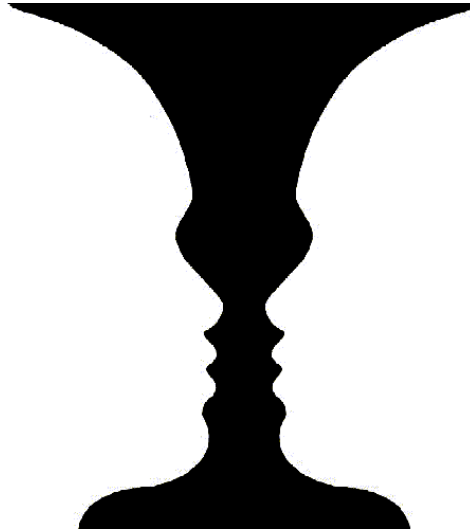
1910 yılında üç Alman psikolog Max Wertheimer (1890-1943), Kurt Koffka (1886- 1941) ve Wolfgang Kohler (1887-1967) tarafından ortaya konan Gestalt teorisi, algı psikolojisi ile ilgili bir yaklaşımdır. Almanca olan Gestalt kelimesi biçim-şekil ya da bütünü ifade eder. Gestalt teorisine göre görsel algı beyinde elektrokimyasal süreçlere dayanan sinirsel bir etkinliktir. Bu süreçler beynin işleyişinin temel niteliklerindedir. Bu nedenle görsel organizasyon yani görülen nesnelerin, şekillerin algılanma biçimi, insanın doğal bir özelliğidir ve sonradan öğrenilmez, kalıtımsaldır (Çakıcı 2007).

Gestalt psikologlarına göre algıyı oluşturan öğeler bir bütündür ve sadece birbirleriyle ilişkileri bağlamında anlaşılabilen örüntüler halinde düzenlenmişlerdir. Bütünü oluşturan öğelerin tek tek işlevlerini bilmek onu açıklamak için yeterli olmayacaktır. Çünkü bütün, tek tek parçalarından daha farklı bir anlam taşır. Gestalt psikologlarının söylediği gibi bütün, kendisini oluşturan parçalardan daha fazladır (Kaplan 2003).

Gestalt psikologlarına göre insanlar, algı dünyalarını mümkün olduğunca basit organize etmeye eğilimlidirler. Wertheimer, Koffka ve Kohler algı organizasyonuna ilişkin bazı ilkeler tanımlamışlardır. Bu ilkeler uyaran (stimuli) gruplarının beyinde nasıl anlamlı desenler olarak düzenlendiklerini tanımlar (Çakıcı 2007).

Çakıcı 2007 Gestalt algı yaklaşımının mekansal düzenleme ile ilgili önemli ilkelerini aşağıdaki gibi açıklamıştır.

- Şekil – Zemin (Figure- Ground) İlişkisi: Göz bir nesnenin biçimini onu çevreleyen alandan ayırt eder. Bir biçim ya da silüet doğal olarak “şekil” yani nesne olarak algılanırken, onu çevreleyen alan zemin (arka zemin) olarak algılanır. Şekil ve zemin arasındaki denge, imgenin kolay algılanması üzerine etkilidir. Belirli bir biçimi ve sınırı olan unsurlar şekil olarak algılanır. Danimarkalı psikolog Edgar Rubin’in ünlü “Rubin Vazosu” şekil ve zemin arasındaki ilişkiye bağlı olarak imgelerin farklı algılanabildiklerini örnekler (Şekil 2.15). Alışılmamış şekil-zemin ilişkileri kullanımı görüntüye ilginçlik ve farklı bir perspektif katar. Şekil algılandığında, onu görmek daima daha kolay olacaktır (Şekil 2.16).

Şekil 2.15 Rubin vazosu (<http://www.aber.ac.uk/media/Documents/S4B/sem08.html>, 2013)

Şekil 2.16 Şekil – Zemin İlişkisi
(<http://www.laurenscharff.com/courseinfo/SL04/FigureGround.pdf>)

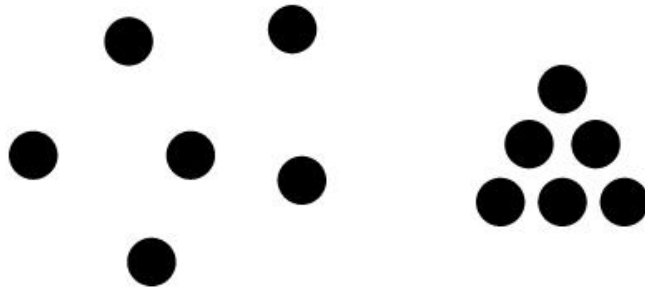
- Kuşatılmışlık (Surrounderness): Şekil- zemin ilişkisi ile ilgili olan bu ilkeye göre kuşatılan unsurlar “şekil”, kuşatan unsurlar “zemin” olarak algılanır. Şekil 2.17’de ki imgeye ilk olarak sol üst köşeden bakıldığında haç biçimi, sağ alt köşeden bakıldığında ise çiçek biçimi algılanmaktadır. Bu farklılığın sebebi imgenin farklı yerlerinde kuşatan ve kuşatılmış olanın farklılaşmasıdır.

Şekil 2.17 Gestalt kuşatılmışlık ilkesi

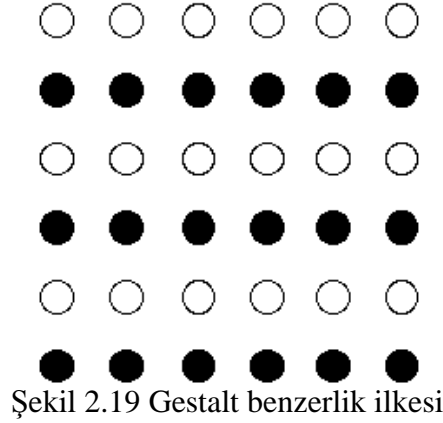
Gestalt kuramında önemli bir kavram da “gruplama” dır ya da bir görsel alanın bir şekilde nasıl yorumlandığına ilişkin eğilimdir. Gruplamayı belirleyen temel etkenler; yakınlık, benzerlik, süreklilik ve kapanmadır.

- Gestalt gruplama ilkeleri
  - Yakınlık (Proximity): Yakınlık elemanların mekansal uzaklıklarına göre nasıl gruplandırılmaya eğilimli olduklarını ifade eder. Diğer tüm koşullar eşit olduğu durumlarda birbirine yakın unsurlar ilişkili olarak algılanır. Yani birbirine yakın unsurlar grup olarak algılanırlar (Şekil 2.18).

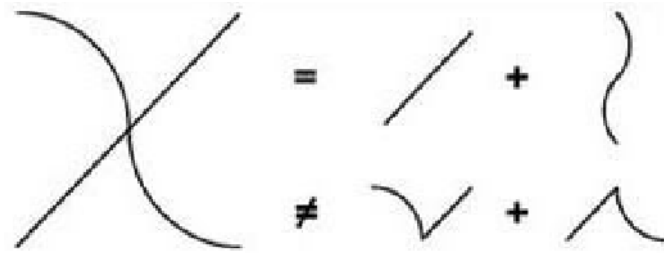

Şekil 2.18 Gestalt yakınlık ilkesi

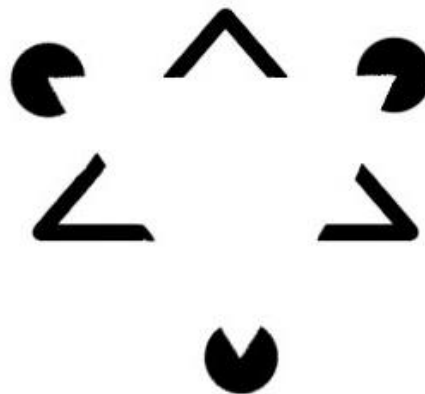
○ Benzerlik (Similarity): Benzerlik kavramı elemanların kavramsal olarak nasıl gruplandırıldığını ifade eder. Renk, biçim vb. özellikleri aynı olan şekiller grup olarak algılanırlar (Şekil 2.19).

○ Süreklilik (Continuity): Süreklilik ilkesi, düzensiz ve kesik desenlerin yerine düz hatların algılanmasına yönelik eğilimi açıklar (Şekil 2.20).

○ Kapanma (Closure): Kapanma parçaların bir deseni tamamlamak üzere nasıl gruplandırıldığıyla ilgilidir. Görsel veride parçalar eksik olsa da insan beyni tanıdık verileri bütün olarak algılamaya eğilimlidir. Şekil 2.21’de üçgen biçimi tam olarak tanımlanmamış olmasına rağmen algılanabilmektedir.

2.2.3 Görsel Kalite Değerlendirme Yöntemleri

Bu alandaki en önemli atılım Amerika Birleşik Devletleri'nde 1969 Ulusal Çevresel Politika Yasası'nın ortaya çıkmasıyla meydana gelmiştir. Peyzaj politikalarının ve yasalarının çıkmasına paralel olarak peyzajın görsel kalitesini değerlendirmeye yönelik yöntemlerin geliştirilme çalışmaları yoğunluk kazanmıştır. Hem algısal hem de uzman tabanlı peyzaj estetiği değerlendirme yaklaşımlarına pek çok meslek disiplininden (ormancılık, coğrafya, peyzaj mimarlığı, psikoloji vb.) katkı olmuştur (Çakıcı 2007).

Günümüzde, estetik algı ve tercihler konusundaki çalışmalarda, fotoğrafların kullanımı oldukça yaygındır. Çünkü ekonomik, hızlı ve gerçek dünya koşullarına göre kontrolü daha kolaydır. Pek çok çalışma, manzara güzelliği konusunda fotoğraf görüntülerine ait düşünce ve arazideki gerçek manzara hakkındaki düşünceler arasında güçlü ilişki bulunduğunu belirtmektedir (Kaptanoğlu 2006).

Peyzaj alanları için görsel kalite değerlendirme yöntemleri 3 başlık altında toplanabilir.

Fiziksel yaklaşım modeli (Uzman Modeli-Objektif Model): Esas olarak, manzaranın güzelliğine etkisi olduğu düşünülen ve kapsamı açıklanmış peyzaj özellikleri ve peyzaj öğeleri dikkate alınarak arazi envanterinin oluşturulmasını içeren bir modeldir (Daniel and Boster 1976).

Estetik özelliklere etkisi saptanan ve değerlendirmede temel alınan öğelerin “çizgi”, “biçim”, “renk” ve “doku” olduğu bu model, manzaranın betimlenmesini sağladığından, “betimleyici/tanımlayıcı” olarak adlandırılmıştır (Kaptanoğlu 2006).

Psikolojik yaklaşım modeli (Halk Modeli-Sübjektif model): Berlyne (1974) ve Kaplan (1979)'ın da desteklediği, manzaranın estetik değerlerinin bakan kişinin gözünde olduğu görüşüne dayanan "Psikolojik yaklaşım modeli"nde manzara, fiziksel unsurlar düşünülmeden sadece psikolojik faktörler dikkate alınarak, komplekslik, gizem, okunaklılık, anlaşılabilirlik, uyum, yenilik veya güzellik gibi peyzaj tercihini etkileyen önemli nitelikler-sıfatlar açısından değerlendirilmektedir (Dinçer 2011).

Psikofiziksel yaklaşım modeli: Daniel ve Boster (1976), manzara güzelliğini değerlendirmek amacıyla oluşturduğu yöntemde “fiziksel yaklaşım modeli” ve “psikolojik yaklaşım modeli”ni birleştiren “psikofiziksel yaklaşım modelini” oluşturmuştur. Günümüzde halen önemini koruyan bu modelde temel, fiziksel peyzaj özelliklerine ait envanterin

oluşturulmasına dayanmaktadır. Peyzajın görsel kalitesinin belirlenmesi, kullanıcı tercihlerinin saptanması için, peyzajın fiziksel özelliklerinin analizini gerektirmektedir. Bu amaçla, psikofizikiler, çevresel uyarınlarn fiziksel özellikleri ile kullanıcının algısal tepkileri arasındaki mutlak kantitatif ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla araştırma yapmaktadır.

Bu ilişkiyi, topografya, vejetasyon, su vb. gibi çevrenin fiziksel özellikleri ile tercih edilen estetik değer veya manzara güzelliği gibi psikofiziksel tepkiler arasındaki ilişki oluşturmaktadır. Değerlendirmede peyzaj özellikleri ölçülerek, kullanıcıların peyzaj kalitesi hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki istatistik testlerle analiz edilmektedir.

Eşli karşılaştırmalar, Likert lekleri, eşitlendirmeler ve sınıflandırma ölçekleri gibi yöntemler, peyzajın kantitatif olarak değerlendirilmesinde kullanılmaktadır (Kaptanoğlu 2006).

2.3 Tekirdağ İli Doğal Yapı Ve Kültürel Özellikleri

2.3.1 Doğal Yapı

2.3.1.1 Coğrafi Konumu

Tekirdağ Türkiye'nin kuzeybatısında, Marmara Denizinin kuzeyinde tamamı Trakya topraklarında yer alan üç ilden biri, ayrıca Türkiye'de iki denize kıyısı olan altı ilden biridir. Tekirdağ 40°36' ve 41°31' kuzey enlemleri ile 26°43' ve 28°08' doğu boylamları arasında yer almaktadır. 6.313 km² yüzölçümüne sahip ilin denizden yüksekliği 0–200 m arasındadır.

İl doğudan İstanbul'un Silivri ve Çatalca, kuzeyden Kırklareli'nin Vize, Lüleburgaz, Babaeski ve Pehlivanköy, güneyden Marmara Denizi ve Çanakkale'nin Gelibolu ilçesiyle ile çevrilidir. Tekirdağ'ın güney sınırı boyunca uzanan Marmara Denizi'nde 133 km kıyısı, kuzeydoğudan Karadeniz'e 2,5 km kıyısı vardır.

Ergene Havzasının güney kesimindeki en büyük kent olan Tekirdağ, Güney Ergene yöresinden ve kuzeyden gelen yolların Marmara denizine ulaştıkları yerde, geniş bir körfezin kıyısına kurulmuştur (Anonim 2012b).

Tekirdağ ilinin komşu illere olan uzaklıkları;

- Tekirdağ- İstanbul 139 km.
- Tekirdağ- Edirne 137 km.
- Tekirdağ- Kırklareli 119 km.
- Tekirdağ- Çanakkale 171 km.'dir.

2.3.1.2 Jeolojik Yapı

Tekirdağ'ın jeolojik yapısı oldukça gençtir. I. zamanda il alanı denizlerle kaplıdır. Bu arada aşınmalar nedeniyle denizlerin dibinde karasal kökenli tortular oluşmuştur. II. zamanda Alp kıvrımlarının etkisiyle Kuzey Anadolu dağları ile birlikte Tekir Dağları oluşmuştur. Daha önceden oluşmuş olan eski temel ve tortul tabakalar da yer yer kırılmış, kıvrılmıştır. III. Zamanın sonunda neojende, Tekir Dağı yeniden alçalmış ve düzleşmiştir.

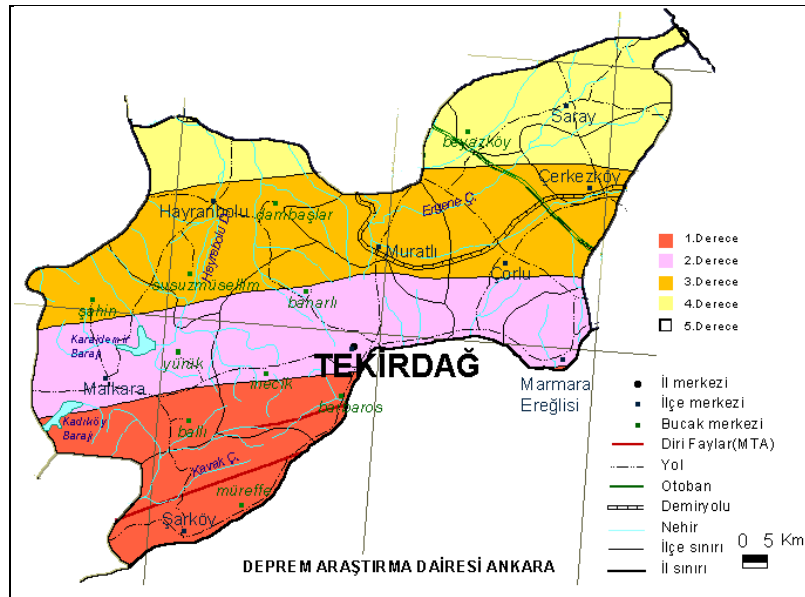
İl, günümüzdeki görüntüsünü IV. zamanda almıştır. Anadolu ve Trakya yükselirken, Ege Marmara ve Karadeniz havzaları alçalmıştır (Anonim 2012b). Tekirdağ ilinde bu zamanda ortaya çıkan Marmara Çukuru ve Ganos Körfezi arasında, Muratlı ve Çorlu'dan başlayarak

güneybatıya uzanan üç kırık çizgi oluşmuştur. Bu nedenle Tekirdağ Türkiye'nin depreme duyarlı bölgelerindedir (Anonim 2009).

2.3.1.2.1 Deprem Durumu ve Tektonik Hareketler

Tekirdağ; Karlıova'dan başlayan Erzincan, Niksar, Ladik, Gerede, Bolu, Sakarya, Marmara Denizi'ni takiben Saroz Körfezine ulasan yaklaşık 1.200 km boyunda 100-15.000 m genişliğinde pek çok sayıdaki faylardan oluşan Kuzey Anadolu Fay (KAF) sonu yakınında yer almaktadır. Tekirdağ il sınırları içerisinde depreme neden olabilecek faylar; Saroz - Gazi köy fayı ile Marmara Denizi'nde bulunan çukurlukların kenarlarında yer alan fay parçalarıdır. Şekil 2.22 'de KAF hattının Tekirdağ'ı etkileme zonu görünmektedir.

Saroz-Gazi köy Fayı: yaklaşık 50 km boyunda fay olup Kavak, Yeniköy, Gölcük, Yaya köy, Güzel köy ve Gazi köy yerleşim yerlerinden geçmektedir. Geçmişte pek çok depreme neden olan fay son olarak 09.08.1902 tarihinde 7,3 büyüklüğünde depreme neden olmuştur. Kuzey Anadolu Fay (KAF) zonunun bir bölümünü oluşturan Marmara Denizi içerisinde bulunan çukurlukların kenarlarında yer alan fay parçaları bağımsız ama sistemle beraber çalışırlar. Bugün çok sayıda araştırmacının görüşüne göre KAF zonunu oluşturan parçalarda şiddeti 6,6'dan büyük depremlerin oluşması 250- 350 yılda bir, şiddeti 5,4-6,6 arasında kalacak depremler 150-200 yılda bir ve daha küçük şiddetli depremlerin ise 50-60 yılda bir tekrarlanabileceği varsayılmaktadır (Anonim 2012b).

Şekil 2.22 Kuzey Anadolu Fay Hattı Tekirdağ etki alanı (<http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr/harita.html>)

2.3.1.3 Topografik Yapı

Balkan yarımadasının güneydoğu kesiminde yer alan Trakya bölgesinde farklı morfolojik üniteler vardır. Bunların başlıcaları farklı yükseltiler gösteren dağ ve tepeler ile daha az yükseltide yer alan platolar ve farklı büyüklükteki ovalardır (Anonim 2012b). Tekirdağ ilinde, yeryüzünün bütün şekillerine rastlamak mümkündür (Çizelge 2.3). Ancak il alanının %75.2'sini kaplayan platolar ağırlıktadır. Bunu %15.5 ile ovalar, %9.3 ile dağlar izlemektedir (Anonim 2009). Tekirdağ bölgesinde bu morfolojik ünitelerden dağlık olanları kuzeydeki Istranca (Yıldız) dağlık kütle ile güneydeki Ganos (Işık) ve Kuru dağlarıdır. Bu iki dağlık arazi arasında, Ergene ırmağının kolları ile yarılmış, hafif, orta ve bazen dik eğimli peneplen arazileri ile güney ve yer yer orta kısımlarda yer alan yüksek tepelik ve eğimli yamaç araziler bulunmaktadır.

Çizelge 2.3 Tekirdağ'daki Yeryüzü Şekilleri (Anonim 2009)

Dağlar	Ovalar	Vadiler	Akarsular
Ganos Dağı 945m	Kınık Ovası	Hayrabolu Vadisi	Ergene Nehri
YerlisuTepesi725 m	Kumluca ovası	Kurtdere Vadisi	Çorlu Deresi
Karatepe 484 m	Şerefli Ovası	Çengelköy Vadisi	Hayrabolu Deresi
Yassitepe 352 m	Değirmenaltı Ovası	Çukurca Vadisi	Işıklar Deresi
Eğrektepe 234 m	Naip Ovası	Çorlu Vadisi	Olukbaşı Deresi
	Şarköy Ovası	Gölcük Vadisi	Gölcük Deresi
	Ergene Ovası		
	Hayrabolu-Çene Ovası		

2.3.1.3.1 Kıyı Şekilleri

Tekirdağ ilinin denizden yüksekliği 10 m ve denize olan uzaklığı merkezden 250 m'dir. Tekirdağ kıyılarının tek doğal limanı Marmara Ereğlisi'dir. Marmara Ereğlisi bir yarımada konumundadır. Doğusunda Marmara Ereğlisi limanı 1600 m çaplı bir yarım daire biçimindedir. Ağzı poyraza açık, diğer rüzgarlara kapalıdır. Tekirdağ ilinin Marmara Ereğlisi-Kumbağ arasındaki kıyı kesimi genelde alçak ve plajlı bir görünümündedir. Bu kıyılardaki plajlar daha çok kum taşlarının aşınım ve çözünmesinden oluşan kumulların birikiminden meydana gelmiştir.

Barbaros kıyıları deniz ve akarsu aşındırmasına uğramış falezli kıyılara güzel bir örnektir. Bu yalıyarlar Barbaros deresinin ağzından 200-300 m güneyindedir. Denizden yüksekliği 10-12 m kadardır.

Kumbağ - Gazi köy arası ise Ganos dağlarının Denize dik inmesi ile yüksek bir kıyıya sahiptir. Kıyı kesimleri kaba unsur olan çakıllardan oluşmuştur. Gazi köy - Şarköy arasında kıyı tekrar alçalır ve yerini kumullarla kaplı plajlara bırakır.

Tekirdağ ilinin, Karadeniz kıyısındaki Kastro (Çamlıköy) körfezinden Çilingöz koyuna kadar uzanan sahil şeridi yüksek ve dik falezli bir görünüme sahiptir. Cep şeklinde Kastro koyu gibi geniş ağızlı koylar yanında dar ve küçük çentik şeklinde koylar da vardır. İstrancaların denize dik inen kıyılarında pek az rastlanan bu alçak kıyı düzlüğü (Kunduzluk-Kastro) Çamlıköy; Bahçeköy deresinin getirdiği alüvyonlar ve dalgaların getirdiği kumullar ile dolmuştur (Anonim 2012b).

Tekirdağ kıyı bandında 2001 yılından 2012 yılına kadar geçen zaman diliminde; 100. Yıl Mahallesi kıyısında 106.800 m² lik alan liman olarak, merkez kıyı bandında 53.130 m² lik alan yat limanı olarak ve limanın iki tarafında toplam 46680 m² toprak ve sert zemin olmak üzere dolgu yapılan alanlar Şekil 2.23'te gösterilmiştir (Anonim 2012a).

Şekil 2.23 Tekirdağ Kıyı Şeridi Dolgu Alanı

2.3.1.4 İklim

Sıcaklık ortalamaları ve genel nemlilik indisleri göz önüne alınırsa, Tekirdağ ili iklimi, ılıman yarı-nemli olarak nitelenir. Kıyı kesiminden iç kesimlere girildikçe denizden uzaklığın ve yükseltinin etkisiyle sıcaklık ve yağış değerlerinde küçük farklılaşmalar görülür.

Marmara denizi kıyısı boyunca, yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsimi ise ılık ve yağışlı geçen Akdeniz ikliminin özellikleri görülür. Ancak, Karadeniz ikliminin etkisiyle yaz kuraklığı hafiflemiştir. Kış mevsiminde kar yağışları olağandır. İç kesimlere girildikçe yaz mevsimi daha kurak, kış mevsimi daha soğuk geçen yarı karasal iklim özellikleri belirginleşir.

40 yıllık rasatlara göre, Tekirdağ'da Ocak ayı sıcaklık ortalaması 4,4°C, Temmuz ayı sıcaklık ortalaması 23,3°C, yıllık sıcaklık ortalaması ise 13,8°C dir. Bu değerler, Tekirdağ il merkezi ve İstanbul il sınırlarından başlayıp Şarköy'e kadar uzanan sahil şeridi için geçerlidir. İç kesimlere girildiğinde karasallığın ve kış mevsiminde Balkanlardan gelen soğuk hava kütlelerinin etkisiyle 1-2°C, Ganos dağlarında yükseltinin etkisiyle 3-4°C ye varan sıcaklık azalmaları görülür (Anonim 2012b).

2.3.1.5 Bitki Örtüsü

Tekirdağ ili doğal bitki örtüsü açısından zengin bir potansiyele sahiptir. Bu zenginlik bölgenin konumundan, yani Akdeniz (Akdeniz), Euro-Sibirian (Avrupa Sibiryası) ve Irano Turanien (İranTuran) Floristik bölgelerin karşılaştığı alanda bulunmasından kaynaklanmaktadır. Bunun sonucu olarak bölge oldukça geniş bir flor koleksiyonuna sahiptir. Longos ormanlarından makilere, hatta gariglere dek her çeşit bitki örneğine rastlanabilmektedir.

Bölgenin Marmara Denizi çevresinde ve dar bir şerit halinde Karadeniz kıyısı boyunca genel olarak Akdeniz tipi bitki topluluğu (maki) hakimdir. Makilerin dış görünüşleri ve toprak üstü kısımları su kaybını azaltacak tarzdadır. Yaprak dökmeyen türlerin yanı sıra yaprak döken türleri de kapsamaktadır.

Garigler ise kıraç tepeleri, kültüre elverişli olmayan alanları, taşlık ve kayalık yerleri örten ikinci bir formasyon şeklindedir. Bu formasyonda bitkiler genel olarak yaprak döken alçak çalılar olup, çoğunlukla dikenli veya sık tüylüdür ya da uçucu yağ taşırlar. Bu üç karakter bitkilere kurak ortamlara uyabilme olanağı sağlayan özelliklerdir. Ganos Dağı eteklerinde, iç kesimlerde gariglere rastlanmaktadır (Korkut 1997; Anonim 2009).

Tekirdağ'ın kuzeyinde Saray'a doğru uzanan Istranca kütlesinin kuzey yamaçları daha fazla yağış alması nedeniyle kayın (*Fagus sp.*) ormanları ile kaplıdır. Bu kesimde orman altı örtüsünü orman gülleri (*Rhododendron*) oluşturur. Güney yamaçlara ve daha güneye doğru inildikçe, yağışın azalmasına bağlı olarak, kayının (*Fagus sp.*) yerini meşe (*Quercus sp.*) ve gürgenin (*Carpinus sp.*) aldığı görülür.

Ergene havzasına doğru inildiğinde ise yerleşim alanları yakınlarında seyrek olarak meşe (*Quercus sp.*), gürgen (*Carpinus sp.*), karaçalı (*Paliurus sp.*) ve karaağaç (*Ulmus sp.*) toplulukları göze çarpmaktadır. Bu küçük ağaç toplulukları, Trakya'nın iç kesimlerinin step alanı olmadığının bir kanıtıdır. Trakya bölgesi, tarım arazisi kazanmak amacıyla ormanların tahribi sonucu, bugünkü step arazisi görünümünü kazanmıştır. (Antropojen step) Bu kısımda yer alan taban arazilerde ve vadilerde kavak (*Populus sp.*) ve söğüt (*Salix sp.*) türleri yaygındır.

Güneydeki Ganos dağlarının kuzey yamaçlarında gürgen (*Carpinus sp.*), meşe (*Quercus sp.*), ıhlamur (*Tilia sp.*) ağaçları ve sık bir orman altı örtüsü hakimken, güney yamaçlarda yağışın azalması nedeniyle kuru ormanlar ve maki toplulukları yer almaktadır. Kuru dağlarında ise meşe (*Quercus sp.*) ve kızılçam (*Pinus brutia*) ormanları ile maki toplulukları hakim durumdadır (Anonim 2012b).

Kuraklık, eğim, tuzlu rüzgarlar gibi ekstrem, ya da normal koşullarda sürdürülecek Peyzaj Planlama çalışmalarında, bölgenin doğal bitki örtüsündeki uygun örneklerin kullanılması, başta fonksiyonel olmak üzere ekonomik ve estetik yararlar sağlamaktadır. Tekirdağ ili Peyzaj Planlama çalışmalarında bitkisel materyal seçimini etkileyen en önemli faktörler; iklimsel koşulları, toprak, jeoloji, topografya ve bunların etkisiyle oluşan doğal bitki örtüsüdür.

Bölgeyi doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen üç ayrı iklim tipinde (Marmara, İç Geçit, Güneydoğu) yaz aylarında sıcaklık giderek yükselmekte, buna karşın yağış miktarı düşmektedir. Buna bağlı olarak, bitkisel gelişme yönünden oldukça etkili ve yağışlarla doğrudan ilgili bulunan hava nispi nemi de azalmaktadır. Bu durum, sulamanın büyük sorun olduğu Trakya Bölgesi il ve ilçelerinde, peyzaj çalışmaları için özellikle yaz aylarında sıcağa, kurağa ve düşük neme dayanıklı bitkilerin seçimini gerektirmektedir. Diğer taraftan, bölgede hakim rüzgar yönü her ay değişiklik göstermekle birlikte, özellikle Tekirdağ ve çevresinde

denizden esen kuvvetli ve tuzlu rüzgarlar dirençli bitki seçimini gerektirmektedir (Korkut 1997; Anonim 2009).

2.3.2 Kültürel Özellikler

2.3.2.1 Tarihi Gelişim

Tekirdağ ili coğrafi konumu dolayısıyla stratejik önem taşıyan bir ildir. Anadolu ile Balkanlar arasında geçit bölgesi, İstanbul'a yakınlığı sebebiyle Boğazlar üzerinden geçen Asya ve Avrupa kavimlerinin ilişkileri Tekirdağ'ı İstanbul tarihine sıkı sıkıya bağlamıştır. İstanbul'un zaman zaman saldırıya uğramasının etkileri Tekirdağ ilinde de görülmüş, topraklarının da verimli olması birçok kavimlerin hakimiyetinde kalmasına sebep olmuştur. Tekirdağ ili M.Ö. 4000 yıllarına kadar uzanan tarihi boyunca çeşitli uygarlıkların etkisi altında kalmıştır. Bu dönemler içerisinde BİSANTHE, RODOSTO, TEKFURDAĞI gibi isimler alan Tekirdağ'ın il sınırları içinde tarih öncesi ve tarih çağlarında tam bir kronoloji vermemekle birlikte iskan edilmiş yerler tespit edilmiştir. Paleolitik ve Neolitik çağlara ait bir yerleşme yeri bulunmayan Tekirdağ'da Şarköy ilçesinde Güngörmez ve Güneşkaya Mağaraları ile Marmara Ereğlisi'ndeki Toptepehöyük'te Kalkolitik Çağ buluntularına rastlanmıştır. Tekirdağ sahil şeridinde yüzeyde yapılan araştırmalara göre İlk Tunç Çağı'nda yoğun olarak yerleşmelerin izine rastlanmıştır. Trakya'da Son Tunç Çağı ile Erken Demir Çağında büyük bir göç dalgası olmuştur. Antik kaynaklar ve arkeolojik bulgular yetersiz kaldığından bu dönem tam olarak aydınlanamamıştır (Anonim 2012b).

Trakya M.Ö. 7. Yüzyılda Grek kolonilerinin kurulmasıyla ticarete açılmıştır. Bu dönemde Trakya'nın Marmara kıyılarında kentler kurulmuştur. M.Ö. 514-513 yıllarında Pers Kralı Darius'un İskit Seferi sonrasında Trakya Pers egemenliğine girmiştir. Bu egemenlik M.Ö. 478-477' de Atina'nın Pers tehlikesine karşı kurduğu Attik-Delos Deniz Birliği'nin Persleri Trakya'dan temizlemesine kadar devam etmiştir. M.Ö. 342 yılında Makedonya Kralı 2. Philip Trakya'yı topraklarına katarak Odrys Krallığı'nı kendine bağlamış, İskender'in ölümünden sonra Trakya Lysimachos'un egemenliğine girmiştir. M.S. 19. Yüzyılda Roma İmparatoru Tiberius'un Trakya'ya bir vali göndermesi ile başlayan gelişmeler, M.S. 46 yılında İmparator Cladius'un Trakya'da Roma Eyaletini kurması ile sonuçlanmıştır (Anonim 2012b).

Trakya uzun yıllar Roma hakimiyetinde kalmıştır. M.S. 395 yılında imparatorluğun ikiye ayrılmasıyla Doğu Roma İmparatorluğu içinde kalan Trakya 1354 yılında Süleyman Paşa komutasındaki kuvvetlerin Gelibolu'ya çıkmasıyla Türklerin hakimiyetine girmeye

başlamıştır. 1356 yılında Şarköy ve Malkara ele geçirilmiş, 1357'de I. Murat Tekirdağ ve Çorlu'yu Türk hakimiyetine almıştır. Bu arada Bizanslılar kısa bir süre Tekirdağ topraklarını geri almışlarsa da, I. Murat 1363'te buraları yeniden Osmanlı topraklarına katmıştır. Balkan Savaşlarında (1912) Bulgar işgaline uğrayan il toprakları, 1913 yılında düşman işgalinden kurtarılmıştır. I. Dünya savaşından sonra Mondros Mütarekesi'nin verdiği imkanlardan faydalanan Yunan kuvvetleri 20 Temmuz 1920'de Tekirdağ'ı işgal etmiş ise de 13 Kasım 1922'de Yunan işgali de sona erdirilerek Türk yönetimine geçmiştir. Marmara Ereğlisi 29 Ekim'de, Çerkezköy ve Saray İlçeleri 30 Ekim'de, Çorlu 1 Kasım'da, Muratlı 2 Kasım'da, Malkara ve Hayrabolu 14 Kasım'da, Şarköy de 17 Kasım'da düşman işgalinden kurtarılıp Türk yönetimine geçmişlerdir. 20 Ocak 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunu gereğince girilen yeni örgütlenme sırasında Tekirdağ il olmuş, ancak; Kurtuluş Savaşının güçleri içinde örgüt hemen kurulamamış, Cumhuriyetin ilanından önce 15 Ekim 1923 tarihinde il merkezi olmuştur (Anonim 2012b).

2.3.2.1.1 Yörenin Turistik Değerleri

Tekirdağ ili, konumu itibariyle coğrafi ve turistik değerlere sahip bir il görünümündedir. Coğrafi yapısı nedeniyle Marmara Denizi kıyısındaki sahil bandında bulunan kumsalları ile deniz turizmi açısından büyük avantaja sahiptir. Yaz aylarında İstanbul yanında çevre il ve ilçelerden önemli oranda Tekirdağ kıyılarına doğru bir nüfus hareketi yaşanmaktadır. Tekirdağ ili, Saray ilçesinde Kastro yolu yakınında bulunan Güngörmez Mağarası, Şarköy ilçesine bağlı Uçmaktdere Köyü ile sahil kesimindeki Çınarlık ve Merkez İlçeye bağlı Kumbağ Beldesindeki Sütlüce Manastırının bulunduğu Dut Limanı önemli koruma alanlarıdır. Tekirdağ ili Marmara Denizi kıyısında oluşu ve gerekse de İstanbul iline yakın oluşu ile, TEM ve D-100 karayollarının ilden geçmesiyle Avrupa ve Asya arasında geçiş bölgesi olma durumuyla da yabancı turistlerin konaklama ve mola merkezi olma avantajına sahip bulunmaktadır. Bu özellik, bölge içerisindeki turizm faaliyetlerinin niteliğini, deniz turizmi ile gezi ve seyahat içerikli turizme bağlı olarak oluşturmaktadır (Anonim 2009).

2.3.2.1.2 Yörenin Doğal Değerleri

Tabiatı Koruma Alanları: Saray ilçe merkezine 32 km. uzaklıkta bulunan Kastro (Çamlıköy) Koyu Trakya'nın tek kara çam örtüsüne sahip orman alanıdır. Nesli tükenmekte olan Akdeniz fokunun yaşamasına uygun bir habitat oluşturan yörede plaj, kamping ve orman içi dinlenme yeri bulunmaktadır.

Doğal Sit Alanları: Bölge içerisinde üç adet doğal sit alanı bulunmaktadır. Bunlar Saray ilçesi Kastro yolu yakınında bulunan, Göngörmez Mağarası, Şarköy ilçesine bağlı Uçmaktdere Köyü sahil kesimindeki çınarlık, merkez ilçeye bağlı Kumbağ Sütlüce Manastırının bulunduğu Dut Limanıdır.

Mesire Alanları: Tekirdağ ili içerisinde yer alan mesire yerleri, orman ve denizin iç içe bulunduğu mahallerde bulunması nedeniyle ayrı bir güzelliğe sahiptir. Bu güzel mahaller, sırasıyla Kumbağ, Barbaros, Değirmenaltı, Atatürk Korusu, Marmara Ereğlisi, Çamlıköy, Şarköy kıyılarında yer almakta olup, iç kesimlerde de Ulaş Çamlığı, Malkara Pişman, Saray Bozoba, Muratlı İnanlı Korusu gibi mesire alanları bulunmaktadır.

Mağaralar: Tekirdağ yerleşim alanı ova ve plato yapısı itibariyle dağlık alana sahip olmadığı için mağara yapısına rastlamak mümkün değildir. Ancak, Saray ilçesinin kuzeydoğusunda bulunan Güngörmez köyü civarındaki Güngörmez Mağarası ile ilçenin 2km batısında yer alan Güneşkaya Mağaraları arkeolojik sit olarak tescil edilmiştir.

Şifalı Sular: Yöre içerisinde ciddi bir şifalı su tesisi olmamakla beraber Merkez İlçe, Barbaros Beldesinde Avşar İçmesi diye adlandırılan doğal bir su kaynağı bulunmakta olup, 0.5 lt/sn debiye sahip olarak 22.5 °C sıcaklıkta kaynak halindedir. Buna ek olarak il merkezine 7 km mesafede sazlık bir alan içerisinde Yarapsan Çamur yeri diye adlandırılan mahalde 24 °C sıcaklıkta tabii olarak bulunan balçık alan yer almakta olup, romatizma tedavisinde yöre halkının rağbet ettiği bir yerdir.

Plajlar: Tekirdağ ili yerleşim alanının, Marmara Denizine kıyısı oluşu nedeniyle sahil bandındaki kumsalların plaj sahası kullanım avantajını doğurmaktadır. Bu nedenle yöre içerisinde Kumbağ, Dereağzı, Değirmenaltı, Topağaç, Yeniçiftlik, Uçmaktdere, Karaevli, Alkaya, Şarköy, Mürefte, Eriklice, Hoşköy, Gaziköy, M.Ereğlisi ve Kastro plaj sahaları yaz turizminde önemli potansiyele sahip bulunmaktadır.

Alkaya Plajı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, il merkezine 4 km uzaklıktadır. Dereağzı mevkiinde, restaurant, büfe, wc, 50 çadır yeri ve 50 araçlık otoparka sahiptir.

Dereağzı Plajı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde, şehir merkezine 3 km uzaklıktadır. Giriş ücretli olup kabin, büfe, restaurant ve wc bulunmaktadır.

Değirmenaltı Plajı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup şehir merkezine 6 km uzaklıktadır.

Çorlu Belediye Plajı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, merkeze 20 km uzaklıktadır.

Şarköy Belediye Plajı: Şarköy İlçesinde olup, plaj yanında çok sayıda çay bahçesi, pansiyon ve motel bulunmaktadır.

Topağaç Kamping: Tekirdağ-Kumbağ karayolu üzerinde, il merkezine 5 km uzaklıkta olup, 40 çadır yeri kapasitelidir.

Gülay Kamping: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup Yeniçiftlik Beldesi sahilindedir. İl merkezine 25 km uzaklıkta olup, 25 çadır yeri kapasitelidir.

Kastro Kamping: Saray ilçesine 32km uzaklıkta, Karadeniz sahilinde Çamlı Köy mevkiinde olup 120 çadır yeri kapasitelidir.

Uçmaktdere Kamping: Şarköy İlçesi Hoşköy Beldesi Uçmaktdere Köyünde olup, 40 çadır yeri kapasitelidir (Anonim 2009).

2.3.2.2 Nüfus

2011 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre ilin nüfusu 829.873 kişi, merkez ilçenin nüfusu ise 150.000 kişidir (Şekil 2.24). Tekirdağ'ın nüfus yoğunluğu 124 kişi/km² ile Türkiye genelinde iller arasında 17. sıradadır.

1965'ten 2011'e kadar olan dönemde Türkiye nüfusunun %131 artış göstermesine karşın, Tekirdağ'ın nüfusu yaklaşık 3 katına çıkarak 287.381'den 829.873'e yükselmiştir. İlde nüfusu en yüksek olan ilçe 264.567 kişi ile Çorlu ilçesidir. Çorlu ilçesini Çerkezköy ve Merkez ilçesi izlemektedir.

1990-2009 döneminde sanayinin yoğunlaştığı Çerkezköy ve Çorlu nüfusu en çok artan ilçeler olmuştur. Yaklaşık 20 yıllık bu dönemde Çorlu ilçesinin nüfusu %153 artarak 264.567'e yükselirken, Çerkezköy'ün nüfusu %329 artarak 41.317'den 177.442'ye yükselmiştir. Son 20 yıldaki bu büyük nüfus artışlarının sonucunda 2009 yılında Çerkezköy ve Çorlu ilçelerinin nüfus yoğunluğu sırasıyla 544 kişi/ km² ve 294 kişi/ km² olmuştur. 2011 yılında da Tekirdağ net göç hızı en yüksek olan il olmuştur (Anonim 2011a).

Tekirdağ il nüfus bilgileri												
Yıl	Toplam	Değişim	Sıra	Yüzde	Kır - Şehir				Erkek - Kadın			
1965 ^[2]	287.381	—	44	%0.92	190.484	%66	%34	96.897	150.140	%52.2	%47.8	137.241
1970 ^[3]	302.946	%5 ▲	49	%0.85	185.595	%61	%39	117.351	159.917	%52.8	%47.2	143.029
1975 ^[4]	319.987	%6 ▲	54	%0.79	182.655	%57	%43	137.332	170.643	%53.3	%46.7	149.344
1980 ^[5]	360.742	%13 ▲	49	%0.81	193.472	%54	%46	167.270	193.734	%53.7	%46.3	167.008
1985 ^[6]	402.721	%12 ▲	47	%0.79	197.043	%49	%51	205.678	218.786	%54.3	%45.7	183.935
1990 ^[7]	468.842	%16 ▲	42	%0.83	209.902	%45	%55	258.940	250.743	%53.5	%46.5	218.099
2000 ^[8]	623.591	%33 ▲	36	%0.92	228.214	%37	%63	395.377	326.399	%52.3	%47.7	297.192
2007 ^[9]	728.396	%17 ▲	27	%1.03	234.054	%32	%68	494.342	375.703	%51.6	%48.4	352.693
2008 ^[10]	770.772	%6 ▲	25	%1.08	249.218	%32	%68	521.554	398.898	%51.8	%48.3	371.874
2009 ^[11]	783.310	%2 ▲	24	%1.08	253.032	%32	%68	530.278	402.789	%51.4	%48.6	380.521
2010 ^[12]	798.109	%2 ▲	24	%1.08	252.628	%32	%68	545.481	406.744	%51	%49	391.365
2011 ^[13]	829.873	%4 ▲	24	%1.11	257.514	%31	%69	572.359	427.452	%51.5	%48.5	402.421

Değişim, bir önceki nüfus sayımına göre değişimin yüzde olarak oranıdır. Sıra, Tekirdağ il nüfusunun Türkiye illeri arasındaki sıralamasıdır. Yüzde, Tekirdağ il nüfusunun, Türkiye nüfusuna oranıdır.

Şekil 2.24 Tekirdağ ili nüfus bilgileri

([http://tr.wikipedia.org/wiki/Tekirda%C4%9F_\(il\)#N.C3.BCfus](http://tr.wikipedia.org/wiki/Tekirda%C4%9F_(il)#N.C3.BCfus))

2.3.2.3 Sosyo-Ekonomik Yapı

2000 Genel Nüfus Sayımında uluslararası tanımlar esas alınarak işsizlik bilgileri derlenmiştir. Buna göre Tekirdağ ilinde işsizlik oranı %6.3'tür. Bu oran erkek nüfusta %6.2 iken, kadın nüfusta %6.5'tir. İşsizlik oranı il merkezinde ilçe merkezlerinden daha yüksektir. İl merkezinde %13.3 olan işsizlik oranı ilçe merkezlerinde %11.5'tir. Köylerde ise %0.8'dir. İl merkezi ve ilçe merkezlerinde kadınların işsizlik oranı, erkeklerin işsizlik oranından daha yüksek iken, köylerde erkeklerin işsizlik oranı kadınlardan daha yüksektir. İl merkezinde işsizlik oranı kadınlarda %22.3, erkeklerde %10.8 ve ilçe merkezlerinde kadınlarda %17.1, erkeklerde %9.8 iken, köylerde bu oran kadınlarda %0.7, erkeklerde ise %0.9'dur. İşsiz nüfusun büyük çoğunluğunu genç nüfus oluşturmaktadır. İşsiz nüfusun %58'i 30 yaşından küçüktür.

Tekirdağ ilinin en önemli özelliği, diğer illerden oldukça fazla miktarda göç almasıdır. En büyük göç 1935 ile 1957 yılları arasında Balkan Ülkelerinden gelmiş olmakla beraber, Anadolu'nun değişik illerinden her yıl artan oranlarda göç devam etmektedir. Tekirdağ ilinin 2001 yılı yıllık nüfus artış oranı %4.1 olmuştur. Ayrıca iç göç sebebiyle 20-24 yaş grubu erkek nüfusu diğer yaş gruplarının üzerinde çıkmıştır. Bunun nedeni olarak, Tekirdağ ilinde özellikle Çorlu ve Çerkezköy ilçelerinde bulunan Organize Sanayi Bölgelerinde yaşanan endüstriyel gelişmeler gösterilebilir (Anonim 2009). Bu gelişmelerin bir neticesi olarak Tekirdağ ili 2011 yılı itibarıyla illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sırasına göre ilk on içerisinde bulunmaktadır (Anonim 2011b).

İL : TEKİRDAĞ		SOSYO-EKONOMİK GÖSTERGELER				
	Merkez	Çerkezköy	Çorlu	Hayrabolu	Malkara	
Nüfus	142 105 (66)	82 685 (153)	179 033 (46)	40 130 (355)	59 125 (226)	
Şehirleşme Oranı (%)	75,43 (59)	50,36 (295)	79,05 (40)	46,88 (343)	42,11 (428)	
Nüfus Artış Hızı (%)	19,05 (203)	69,36 (5)	54,01 (14)	-12,86 (704)	-5,59 (597)	
Nüfus Yoğunluğu	128 (140)	254 (57)	199 (75)	39 (528)	51 (411)	
Nüfus Bağımlılık Oranı (%)	42,30 (837)	44,24 (817)	40,21 (849)	48,88 (725)	48,09 (746)	
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	3,69 (779)	3,88 (719)	3,75 (765)	4,14 (646)	3,93 (709)	
Tarım Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	33,25 (830)	31,11 (837)	18,26 (864)	65,07 (615)	68,08 (563)	
Sanayi Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	16,11 (65)	42,12 (3)	41,16 (4)	9,64 (170)	6,67 (269)	
Hizmetler Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	50,64 (63)	26,77 (263)	40,58 (114)	25,29 (286)	25,25 (288)	
İşsizlik Oranı (%)	8,25 (204)	5,21 (423)	8,20 (207)	4,06 (571)	2,82 (740)	
Okur Yazar Oranı (%)	93,49 (33)	93,86 (23)	94,57 (11)	87,88 (275)	90,30 (150)	
Bebek Ölüm Oranı (%)	33,97 (586)	34,34 (574)	38,95 (441)	40,34 (403)	32,05 (632)	
Fert Başına Genel Bütçe Geliri (Bin TL)	553 868 (15)	787 745 (11)	237 815 (52)	105 961 (144)	94 842 (167)	
Vergi Gelirlerinin Ülke İçindeki Payı (%)	0,12624 (57)	0,17879 (37)	0,20928 (31)	0,01910 (212)	0,02481 (168)	
Tarımsal Üretimin Ülke İçindeki Payı (%)	0,27120 (95)	0,03881 (525)	0,18972 (145)	0,17906 (166)	0,24553 (107)	
	Marmaraereğlisi	Murath	Saray	Şarköy		
Nüfus	19 955 (606)	26 681 (491)	41 217 (347)	32 660 (420)		
Şehirleşme Oranı (%)	43,99 (396)	69,60 (92)	43,11 (410)	49,58 (305)		
Nüfus Artış Hızı (%)	47,12 (27)	15,05 (253)	20,08 (186)	13,69 (279)		
Nüfus Yoğunluğu	101 (190)	62 (334)	67 (302)	59 (354)		
Nüfus Bağımlılık Oranı (%)	42,36 (836)	47,86 (751)	45,36 (793)	47,74 (754)		
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	3,80 (746)	3,83 (735)	3,65 (787)	3,72 (772)		
Tarım Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	46,52 (759)	41,00 (796)	48,70 (739)	67,91 (566)		
Sanayi Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	14,04 (86)	34,95 (7)	27,40 (20)	6,51 (275)		
Hizmetler Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	39,44 (124)	24,05 (317)	23,90 (322)	25,58 (282)		
İşsizlik Oranı (%)	3,82 (599)	7,91 (225)	3,72 (615)	5,76 (377)		
Okur Yazar Oranı (%)	94,25 (15)	91,01 (121)	93,16 (36)	92,30 (68)		
Bebek Ölüm Oranı (%)	37,04 (492)	42,81 (345)	45,19 (291)	30,41 (680)		
Fert Başına Genel Bütçe Geliri (Bin TL)	2 273 538 (4)	128 436 (111)	78 494 (206)	85 977 (186)		
Vergi Gelirlerinin Ülke İçindeki Payı (%)	0,13946 (49)	0,02313 (180)	0,01924 (210)	0,01664 (234)		
Tarımsal Üretimin Ülke İçindeki Payı (%)	0,05028 (467)	0,08992 (332)	0,09704 (313)	0,18238 (155)		

NOT: PARANTEZ İÇİNDEKİ RAKAMLAR İLÇENİN İLGİLİ GÖSTERGEYE GÖRE 872 İLÇE İÇİNDEKİ SIRASINI GÖSTERMEKTEDİR

Şekil 2.25 Tekirdağ İli Sosyo-Ekonomik Göstergeler (Anonim 2004)

2.3.2.4 Ulaşım

Tekirdağ ilinde önemli ulaşım yolları denizyolu ve karayoludur. Kentteki önemli karayolları doğuda İstanbul-Tekirdağ, kuzeyde Muratlı-Tekirdağ, kuzeybatıda Hayrabolu-Tekirdağ, güneybatıda Çanakkale - Tekirdağ karayollarıdır. Sahil yolu olarak kullanılan İstanbul-Çanakkale karayolu şehirlerarası ana ulaşım aksını oluşturmakta olup, iki gidiş iki dönüş olmak üzere dört şeritten oluşmaktadır. Tekirdağ yük taşımacılığının yoğun olduğu bir bölgedir. Deniz yoluyla gelen yükler limandan alınıp, başta Trakya ve Marmara Bölgesi olmak üzere ülkenin çeşitli bölgelerine yayılmaktadır.

Karayolları; Tekirdağ, Trakya Bölgesindeki yeri itibariyle Avrupa ile önemli bir bağlantı noktasında bulunması nedeniyle E-80, D-100, E-84 karayolları il bünyesinden geçmekte olup, bu yolların toplam uzunluğu 430 km'dir. İl içerisinde, 387 km devlet yolu, 282 km il yolunun oluşturduğu toplam 669 km karayolu yer almıştır.

Demiryolları; Tekirdağ ili, konumu itibariyle İstanbul'a yakın olmasına ve İstanbul ile ticari faaliyetlerinin yoğunluğuna rağmen, iki il arasındaki demiryolu ulaşım sistemi büyük potansiyel göstermekle beraber bugüne dek demiryolu ulaşım planlaması yapılmamış durumdadır. Oysa ki, son yıllarda Tekirdağ-İstanbul arasında yoğunlaşan yapılaşma sonucu olarak, Tekirdağ ili İstanbul'un banliyö durumuna gelmiş bulunmaktadır. Bu nedenlerle, il

merkezi içerisinde demiryolu ulaşım sistemi olmamasına karşın, İstanbul-Sirkeci bağlantılı demiryolu ulaşım hattı Tekirdağ ilinin kuzey kesiminden geçerek Edirne iline ulaşmaktadır. Bu hat içerisinde, ilimizin Çorlu, Çerkezköy ve Muratlı ilçeleri yolcu ve yük taşımacılığında büyük ölçüde faydalanmaktadır.

Deniz Yolu; Tekirdağ İli yerleşim alanının Marmara Denizi kıyısının güney sahilinde oluşu sebebiyle sahil bandı üzerinde 133 km uzunluğunda kıyı şeridinde sahip bulunmaktadır. İlin konumu itibariyle İstanbul'a yakın olmasının sağladığı avantajlar içinde, gerek İstanbul'a deniz ulaşım sisteminin oluşmasında ve gerekse de İstanbul'dan kaydırılacak deniz yolu ticaret hacminin bölge ekonomisine sağlayacağı faydalar sebebiyle bugüne dek il sahilinde istenilen düzeyde bir liman yapılmamıştır. Mevcut durum itibariyle Tekirdağ sahilinde iskele niteliğinde 8 adet küçük tonajlı gemi iskelesi Çizelge 2.4 'te gösterilmiştir.

Tekirdağ ilinde yalnız yaz mevsimine dönük olarak özel deniz taşıtları ile İstanbul-Tekirdağ ve Tekirdağ-Şarköy, Tekirdağ-Marmara Adalarına haftanın belirli günlerinde turizm amaçlı ulaşım hatları çalışmaktadır. Deniz yolu ulaşım hatları, Tekirdağ sahilinde bulunan liman iskelesinden yapılmakla beraber, yaz aylarına dönük RO-RO seferleri, Tekirdağ limanı yanında bulunan yük ve malzeme iskelesinden gerçekleştirilmektedir.

Çizelge 2.4 İskele boyları ve derinlikleri (Anonim 2009)

İskele Adı	Boy (m)	Derinlik (m)
Eski İskele	364	4 – 7,5
Yeni İskele	686	4 – 9,5
TMO İskelesi	300	3,5 – 6
Şarköy İskelesi	580	2 – 3
Mürefte İskelesi	686	4 – 9,5
Marmara Ereğlisi İskelesi	686	4 – 9,5
M. Ereğlisi Askeri İskelesi	144	2 – 3
Martaş İskelesi	686	4 – 9,5

Havayolları; Tekirdağ il merkezinde hava alanı bulunmamakla birlikte, Çorlu İlçesinde havaalanı mevcuttur. Havaalanının ilçe merkezine uzaklığı 15 km'dir. 2003 yılında uçak trafiği 945, yolcu sayısı 14250'dir. 2004 yılında ise uçak trafiği 1072, yolcu sayısı 10273'tür (Anonim 2009).

2.4 Kaynak Özetleri

Kıyıya ilişkin kaynak özetleri

Karabey (1978) yapmış olduğu bu çalışmada; ülke düzenleme kavramına, *doğal birim* açısından yaklaşmakta ve üç tarafı denizle çevrili ülkemizin düzenlenmesine veri oluşturacak önemli doğa ve insan kaynakları ile *kıyı mekânını* ele almaktadır. Üzerinde yaşayan büyük nüfus ile, güçlü bir veri oluşturan kıyı mekânının bu düzenlemeye etkin olarak katılması gereğini ortaya koymakta, alabildiğine tüketildiğinde onarılmaz kayıplara uğrayan, planlı kullanıldığında ise mevcut üretim ilişkilerinde bile karar vericileri tatmin edecek, çok ve çabuk verim oluşturan bir potansiyele sahip *öncelikli eylem alanı* olarak ortaya atmaktadır. Öte yandan bu çalışmada, dünyada yakın dönemde sık sık yinelenen doğal kaynakların tükenmesi ve çevre kirlenmesi sorunlarını, gelişmekte olan bu ülke açısından irdelemektedir.

Sayan (1990) çalışmasında; Antalya kıyı bandını incelemiş, Antalya kenti içindeki falez kıyılarında meydana gelen uygunsuz kullanımlar konunun başlangıç noktasını oluşturmuştur. Antalya kıyı şeridinin promenad (gezi) alanı olarak kullanılmasına yönelik öneriler geliştirmiştir.

Yetim (2003) çalışmasında, coğrafi konumu ve turizm potansiyeli açısından önemli bir yere sahip olan Tekirdağ ili, merkez ilçe, kentsel kıyı şeridindeki mevcut kullanım kararlarını irdelemek ve peyzaj mimarlığı açısından alınması gerekli önlemleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda da Tekirdağ'ın tek promenad alanı olan kıyı şeridi için kent halkının rekreasyon ihtiyacını karşılamaya yönelik bir öneri peyzaj tasarım projesi sunmuştur.

Akça (2004) yapmış olduğu bu çalışmada, kıyılarda kamunun kullanımına açık yeterli alanlar bırakılmasının, kıyı ekosisteminin korunmasının ve kıyı ve sahil şeridinde yapılacak planlamanın ilk adımı, kıyı kenar çizgisinin (KKÇ) doğal ve bilimsel verilere uygun bir biçimde tespit edilmesi gerektiğini, ancak tespit ve uygulama aşamasında, KKÇ Tespit Komisyonlarının yetersizliği, güncel halihazır haritaların temini, tespit ile ilgili adli ve idari yargı kararları sonrasında yaşanan belirsizlikler gibi sorunları ortaya koymaktadır.

Bağcı (2007) çalışmasında; kıyıların oluşumunu, kıyıları ile ilgili kavramları, kıyıların sınıflandırılmasını, kıyıların rasyonel kullanımı ile sürdürülebilir kalkınma hedefinde kıyı kullanımını, korunmasını, yönetimini, mevzuatı ve planlanmasını incelemiştir. Tezde en

uygun kıyı yönetimi olarak “Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim” modelini benimsemiştir. Antalya-Lara bölgesini bu tezde model olarak ele almış ve incelemiştir.

Şimşek (2007) yapmış olduğu çalışmada, Tekirdağ merkez ilçe kıyı rekreasyon alanının mevcut potansiyeli ve kıyı rekreasyon alanı kullanıcılarının talep ve eğilimlerinin belirlenmesini amaçlamıştır. Eğilimlerin belirlenmesi için anket çalışması yapmıştır. Elde edilen anket sonuçları ile Tekirdağ merkez ilçe kıyı rekreasyon alanının sahip olduğu potansiyele göre, artan rekreasyonel talepleri, hizmet ve işlev açısından karşılamaktan uzak olduğunu tespit etmiştir. Araştırma sonucunda alana ilişkin gereksinimleri ortaya koymuş ve çözüm önerileri getirmiştir.

Kaynaroğlu (2009) Ordu Atatürk Parkı ve kıyı bandının kentsel tasarım özellikleri üzerine bir araştırma yapmıştır. Araştırma alanında bulunan yapısal ve bitkisel uygulamaları, donatı elemanlarını tespit etmiş ve değerlendirmeler yapmıştır. Araştırma alanında, geçmişten bugüne ne yönde ilerleme olmuş, kullanım alanlarını, kullanım yoğunluklarını göz önünde bulundurarak değerlendirmeler yapmıştır. Kıyı boyunca yer alan kullanımların birbiriyle ilişkileri ve bütünlüklerini de düşünerek odak noktaları belirlemiştir.

Görsel peyzaj kalitesine ilişkin kaynak özetleri

Daniel and Boster (1976) yapmış oldukları araştırma ile görsel güzellik tahmin metodunun alternatif yaban yaşamı yönetim sistemlerine karşılık estetik tercihlerin sayısal olarak ölçülebildiğini göstermişlerdir. Kullanıcı, ilgililer ve meslek grupları ile yapılan testler ve kapsamlı deneyler bu metodu doğrulamıştır. Görsel güzellik tahmin metodunun kamu ormanları ve yaban yaşamının görsel güzelliğini değerlendirme yönünde etkili ve nesnel bir yöntem olduğunu ortaya koymuştur.

Kane (1981) çalışması; kırsal ve doğal peyzajları belirleyebilmek ve derecelendirebilmek için Güney Avustralya'nın National Trust bölgesi kullanıcıları ve yazar tarafından geliştirilen iki tekniğin değerlendirmesini kapsamaktadır. Kullandığı metodlardan biri birbirinden bağımsız peyzaj öğelerinin ayrıntılı değerlendirilmesine dayanmaktadır. Diğer metot ise bipolar semantik deiferansiyeller kullanılmasıyla peyzajın bir bütün olarak değerlendirilmesidir.

Bergen et al. (1995) yapmış oldukları çalışmada orman peyzajı görüntülerinin bilgisayarda oluşturulan grafik görüntüler kullanılarak görsel kalite belirlemedeki geçerliliğini incelemiştir. Belirleyici kriter, katılımcı anket sonuçları olmuştur.

Porteous (1996) kitabında çevre estetiğini geniş bir şekilde incelemiştir. Peyzaj estetiğinin değerlendirilmesi ile ilgili çalışmaların gelişimini ve değişik bakış açılarının estetik değerlendirmedeki farklılıklarını ortaya koymuştur.

Kalın (1997) yapmış olduğu çalışmada; anlaşılabilir, açık ve benimsenebilir yaşama çevreleri oluşturmada bitkilerin kullanılabilirliğinin araştırılmasını, farklı fonksiyonlardaki bina ya da mekanların kimliklerini ön plana çıkararak bitkisel tasarımlar için uygun anlatımsal değer taşıyan bitkilerin belirlenmesini amaçlamıştır.

Literatür taraması sonucu kuram kapsamında bir anlam boyutuna sahip bitki, mekan ve bitki/mezan özdeşmelerini saptamıştır. Bu saptamalar sonucu elde edilen bilgiler doğrultusunda gerçekleştirdiği uygulama çalışması sonucunda bitkilerin ve mekanların insanlar tarafından belirli kavramlarla tanımlandığını belirlemiştir.

Habron (1998) araştırmasında, İskoçya'nın Cairngorms ve Wetster Ross bölgeleri için yaban yerleşimi terimini tanımlamayı amaçlamıştır. Güzellik, algılanan doğallık ve yabanilik konseptleri arasındaki farklılıkları gösterecek foto-anket uygulamış, buna ek olarak hangi peyzaj tiplerinin yaban yaşamını nitelediğini ortaya koymuştur.

Lothian (1999) çalışması; peyzaj kalite değerlendirmesinin birbirine zıt iki paradigma temelli yaklaşım olup olamayacağı üzerinedir. Birincisi fiziksel peyzajın doğal kalitesi, ikincisi ise peyzajın zihinde canlandırılan bir ürün olarak kabul edilmesidir. Bunlar sırasıyla nesnel ve öznel paradigma olarak adlandırılırlar. Bu paradigmlar fiziksel peyzaj analizi ve gözlemci tercih çalışmalarının temelini oluşturur. Bu çalışmada yalnızca öznel paradigmanın peyzaj kalite araştırmalarında kullanılması gerektiği sonucuna varmıştır.

Özgüç (1999) yaptığı bu çalışmada, otoyol ve çevresinin görsel kaynaklarını ve bunları etkileyen etmenleri saptamayı, mevcut sorunları belirleyerek bunlara çözüm üretmeyi amaçlamıştır. Bu şekilde bir otoyol peyzaj planlamasında, görsel kaynakların iyileştirilmesi ve baskıyı yumuşatma amacı ile ne tür bir yönetim yapılacağına dair karara varılmasının ve bu konudaki sorunlara ışık tutacak verilerin elde edilmesinin mümkün olabileceğinin ileri sürmüştür. Araştırmada esas olan, yol projesinin görsel etkisinin değerlendirilmesidir. Bu amaçla örnek alan olarak TEM Otoyolunun Marmara Bölgesinin Trakya kesiminde, İstanbul il sınırı içinde yer alan ve Hadımköy-Kınalı arasında kalan 44 km uzunluğundaki yol kesimini seçmiştir. Sonuç olarak bir alanda yapılacak otoyolun neden olacağı görsel kaynak değişimine gözlemcinin tepkisini saptamıştır.

Clay and Daniel (2000) araştırmalarında, Güney Utah bölgesinin USDA Forest Service ve Ulusal Park Service kısmında bir yol koridoru boyunca gözlemci tercihlerinin değerlendirmesini sunmaktadırlar. Çünkü her kullanıcının felsefi farklılıkları peyzaj karakterlerinde görülür değişikliklere yol açar. Çalışma alanında kullanıcıların motivasyonlarını ve endişelerini belirleme amaçlı ön çalışma yapılmıştır. 12 millik bir koridor olan Cedar Breaks National Monument ile Dixie National Forest boyunca sistematik bir fotoğrafik analiz yapılmıştır. Amaç koridorların sahip olduğu görsel kalitenin kullanıcı algısı üzerindeki farklı yargılama etkisini incelemek olmuştur.

Kelkit (2002) yapmış olduğu araştırmada, Çanakkale kenti açık-yeşil alanlarda bir dinamik eleman olarak kullanılan bitkilerin, bitkisel tasarım açısından analizlerini yapmış, peyzaj planlama ilkeleri doğrultusunda öneriler getirmiştir.

Kaplan (2003) yapmış olduğu çalışmada, görsel sanatların anlatım tekniği olan nokta, çizgi ve lekenin Gestalt görsel algı teorileri içinde Bauhaus temel hazırlık kursundaki ve seramik sanatındaki kullanımlarının değerlendirip bu öğelerin seramik teknikleriyle çamur yüzeylerde uygulanmasıyla elde edilecek etkileri incelemiştir.

Özcan ve ark. (2003) yaptıkları bu çalışmada öğrencilerin, algılamanın ilk adımı olarak, çevrelerine “bakmaktan” öte onu “görmelerini” sağlamaya çalışmıştır. Bu amaçla, en alt mekansal birim olarak ‘sokak’ ı bir araç olarak belirlemiş ve seçilen örnekleme sokaklarda geliştirilen ölçütler aracılığıyla, öğrencilerin bu sistematik bilgilere ulaşmalarını hedeflemiştir.

Arriaza et al. (2004) yaptıkları çalışmada doğrudan veya dolaylı peyzaj değerlendirme teknikleri ile tarımsal peyzaj alanlarının görsel kalitesini değerlendirme metodu sunmaktadırlar. İlk teknik olarak halk tercih analizini temel alarak tarımsal peyzaj alanlarını değerlendirmişlerdir. İkincisinde ise regresyon analizi yoluyla fotoğrafın içerdiği elemanların ve özniteliklerinin doğanın genel güzelliğine olan katkılarını belirlemişlerdir. Uygulama Güney İspanya’da Endülüs’te iki Akdeniz kırsal alanında yürütülmüştür.

Clay and Smidt (2004), peyzaj kalitesini değerlendirmek için kullanılan tanımlayıcı değişkenleri değerlendirmeyi amaçlamıştır. Uzman bir değerlendirme uygulanarak, kullanılan bu tanımlayıcıların halkın tercihini yansıtan sonuçlar üretip üretmeyeceğini göstermek istemişlerdir. Kaliforniya merkez bölgesinde bir koridor niteliği taşıyan cadde boyunca fotoğrafik analiz yapmışlar ve doğallık, çeşitlilik, canlılık ve birlik tanımlayıcıları

doğrultusunda fotoğrafları değerlendirmişlerdir. Sonuçlar ‘canlılık’ tanımlayıcısının tercihler ile belirgin bir ilişkisi olduğunu göstermiştir.

Kalın (2004) çalışmasında, Trabzon sahil bandı görsel kalitesini iki aşamada incelemiştir. Birinci aşamada literatür taraması sonucu elde ettiği 30 adet görsel kaliteyi alanda fotoğraflamıştır. Daha sonra bu kaliteleri kendi aralarında gruplandırarak, uygulama alanının bu görsel kalite gruplarıyla nasıl tanımlandığı belirlemiştir.

İkinci aşamada ise Trabzon sahil bandının geçmişten günümüze değişimini nitel araştırma tekniklerinden belge taraması ve görüşmelerle belirlemiştir. Elde ettiği sonuçlar geçmişten günümüze görsel kalitenin algılanabilirlikten karmaşıklığa doğru gittiğini göstermiştir. Araştırmanın bu aşamasını görsel kalitedeki bu negatif yönde gelişmeyi pozitif yönde doğru yönlendirmeyi amaçlayan alternatif senaryo önerileri üzerine kurgulamıştır.

Kaplan ve Hepcan (2004), Ege Üniversitesi Kampüsünde Yeşil Köşk-Petrol Ofisi benzin istasyonu arasındaki araç ve yaya paylaşımlı yolu temel alan görsel (etki) değerlendirme çalışması yapmışlardır. Görsel (etki) değerlendirme çalışması iki bölümden oluşmuştur. Bilgilendirme odaklı birinci bölümde; 5 alt bölümde hakim noktalardan algılanan görünüşlerin tipolojisini tanımlamıştır. İkinci bölümde ise hareket halinde iken edinilen görsel deneyimleri ve psikolojik duyuları (sıfat çiftleri sayesinde) sayısal değerlere dönüştürüp değerlendirmiştir. İlgili yol ve ilişkili olduğu çevre kullanımları, görsel (etki) değerlendirme bağlamında, yaya öncelikli bir sosyal yaşam ortamı ve geçiş ortamı olarak yeniden ele alınması gerektiği sonucuna varmıştır.

Meitner (2004) yapmış olduğu çalışmada; bir cadde, demir yolu veya bir ırmak boyu yolculuk sırasında gözlemcinin algısal yargılarını değerlendirmeye yönelik bir metot geliştirebilmeyi amaçlamıştır.

Ak (2005) tez çalışması kapsamında; geleneksel, doğal ve kültürel değerleri bakımından önem taşıyan Çanakkale kent peyzajını irdelemiş ve Çanakkale Saat Kulesi örneğinde bilgisayar destekli görsel analiz yaparak, gelecek kuşaklara yaşanabilir bir çevre bırakmak için Çanakkale kent merkezindeki dış mekanları peyzaj mimarlığı meslek disiplini çerçevesinde irdelemiştir.

Fuente de Val et al. (2006) çalışmasında, mekansal peyzaj dokusu ile görsel estetik kalite değerlendirmesi arasındaki ilişkinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Bu amaçla sekiz adet manzara fotoğrafını 98 kullanıcı 11 görsel parametre bazında değerlendirmiştir. Katılımcılar

tarafından kullanılan nitelikleri ortaya koymak ve görsel tercihlerini belirlemek amacıyla bu 11 parametre doğrultusunda elde edilen bileşenlerin analizini yapmışlardır.

Kaplan ve ark. (2006) yaptıkları çalışmada kırsal ve kentsel geçiş bölgelerindeki peyzajların görsel kalitesine ilişkin kaygılar ve tercihler üzerine yoğunlaşmıştır ve görsel anlamda peyzajlarda doğal olarak var olan ve kültürel özelliklerin olumlu veya olumsuz etkilerini değerlendirmiştir. Çalışma alanı İzmir’de yedi adet kırsal veya kentsel geçiş bölgesi sayılan bölgeyi kapsar. Çalışmada kırsal alanların kentsel geçiş bölge peyzajlarına göre çok daha fazla yüksek değere sahip olduğunu açık bir şekilde ortaya koymuşlardır.

Kaptanoğlu (2006) çalışmasında, peyzajın görsel analizinde ışık, derinlik, çizgisel-alansal grafik analiz ve kompozisyon açısından görüntü özelliklerinin kullanıcı tercihi üzerine etkilerini incelemiş, fotoğrafların görsel canlandırma tekniği olarak geçerliliğini ve kullanımını irdelemiştir.

Bozhüyük (2007) çalışmasında; Erzurum kent merkezinde bulunan tarihi eserlerden Çifte Minareli Medrese, Kale, Mecidiye Tabyası, Üç Kümbetler ve Yakutiye Medresesi’nin çevrelerine ait mevcut fotoğrafları ve bu fotoğraflara ait fotomontaj görüntüleri Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencileri tarafından görsel etki değerlendirmesi kapsamında değerlendirmiştir. Bu tarihi eserlerin çevrelerinin görsel kalitelerini artırmayı amaçlayan bu çalışmada en önemli sorunun bakımsızlık olduğunu tespit etmiştir. Buna bağlı olarak da bu eserlerin çevrelerinde görsel etki düzeyinin düşük olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan değerlendirmelere göre her bir alan için çözüm önerileri getirmiştir.

Çakıcı (2007) doktora tez çalışmasında kentsel açık ve yeşil alanların, özellikle kent parklarının planlanması ve tasarlanması aşamalarında hem kullanıcı görüşlerini hem de uzman değerlendirmelerini dikkate alan ve bu sayede kullanıcının tatmin olmasını da sağlayan mekanlar yaratılmasında kullanılacak bir yöntem geliştirmeyi ve yön gösterici mekan tipolojileri ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırma kapsamında peyzaj algısını yalnızca görsel boyutta ele almıştır.

Tez çalışmasının ana materyalini çeşitli kent parklarına ait 25 adet fotoğraf oluşturmuştur. Fotoğraflardaki görüntüler üzerinden kullanıcı grubu ve uzman grubu olmak üzere iki ayrı anket çalışması gerçekleştirmiştir. Kullanıcı grubundan görüntüleri beğeni durumlarına göre puanlandırmalarını istemiştir. Uzman grubu ise görüntüleri araştırma konusu ile ilgili

kuramsal çerçeveye dayanarak hazırlanan mekansal karakteristikler kapsamında değerlendirmiştir. Daha sonra kullanıcı grubu anket sonuçlarını ve uzman grubu değerlendirmelerini karşılaştırarak en çok ve en az tercih edilen görüntülere ilişkin mekansal karakteristikler ortaya koymuştur.

Erdönmez ve Kaptanoğlu (2007) çalışmasında, görsel kalite ölçme değerlendirme yaklaşımları, ilgili çalışmaların uygulama alanlarını da dikkate alarak, geniş bir literatür araştırması doğrultusunda irdelenmiştir ve böylelikle, görsel kalite değerlendirmesi ve ölçümü konularında daha sonra yapılacak çalışmalara yol gösterici olmayı amaçlamıştır. Sonuçta elde edilen bilgiler ışığında estetik kavramının günümüz koşullarında değiştiğini gözlemlemiş, peyzajın sadece tasarım öge ve ilkeleri açısından değerlendirilmesinin yetersiz olduğunu, kullanıcı beğenisi için peyzajın ekolojik anlamda da sürdürülebilirliğinin temel alınması gerekliliğini ortaya koymuştur.

Kıroğlu (2007) araştırmasını Erzurum kenti ve yakın çevresindeki Tekederesi (Palandöken) Göleti, Abdurrahman Gazi Türbesi, Serçeme Vadisi, Tortum Gölü ve Şelalesi, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi 6 Nolu Kuyu Deneme İstasyonu, Dumlu rekreasyon alanlarında yürütmüştür. Farklı peyzaj karakterine sahip alanlarda görsel kalitenin belirlenmesi yönünde tercihleri elde etmek üzere, 120 kişi ile görsel kalite analiz çalışması yapmıştır. Bu amaçla alanları temsil eden tipik görüntüler tercih etmiş, çalışma alanlarından aldığı 8'er adet fotoğraf kullanarak görsel peyzaj kalitesini değerlendirmiştir. Katılımcılar her bir fotoğrafa, algısal parametreleri göz önüne alarak puan vermiş ve araştırmacı görsel kaliteyi ortaya koymuştur.

Akgül (2009) çalışmasının temel konusu; fiziksel dünyanın insanların algısı ile olan ilişkileri ve bunların kişisel etmenlerle olan ilişkileridir. Kentsel mekânda bulunan ve Lynch'in (1960) ortaya atmış olduğu en belirgin fiziksel etmenlerden nirengi/odak noktaları, bölgeler ve yolların mekânsal imaj oluşumuna etkisini bu çalışmada kontrollü olarak sorgulamıştır. Cinsiyet, yaş, tasarım eğitimi alıp almama ve mekâna aşinalığın mekânsal imaj oluşumuna katkısını da bu çalışma kapsamında test etmiştir. Verilerin istatistiksel yöntemlerle analiz edilmesiyle, nirengi/odak noktalarının ve yolların bilişsel harita oluşumunu olumlu yönde etkilediğini bulmuştur. Ayrıca kişisel etmenlerden cinsiyet, tasarım eğitimi alıp almama ve sanal mekân deneyiminin katılımcılar üzerinde etkili olduğunu gözlemlemiştir.

Cañas et al. (2009) çalışmasının amacı; basit istatistiksel teknikler kullanarak halkın tercih edeceği peyzajların tahmin edilebileceği bir metod geliştirmektir. Bu modelde fiziksel, estetik

ve psikolojik özelliklerine göre gruplandırılmış 42 adet peyzaj değişkenine sayısal değerler vermiştir. Peyzaj değeri bir katkı değer fonksiyonu kullanarak elde etmiştir. Belirli peyzajlar üzerindeki model sonuçlarını 183 kişilik bir halk anketi ile karşılaştırmıştır.

Özdağoğlu (2010) çalışmasında bir dondurulmuş gıda üreticisi firmada ürünü etkileyen ana bileşenlerin arasındaki ilişkileri ortaya koyabilmek amacıyla bilişsel haritalamadan yararlanmış ve bu harita yardımıyla Analitik Serim Süreci (ASS) yapısı oluşturmuştur. ASS çok sayıda seçeneğin yer aldığı çok ölçütlü karar problemlerinde en iyi seçeneği bulan bir tekniktir. Bu yapıya uygun olarak da bileşenlerin önem düzeylerini hesaplamıştır.

Dinçer (2011) bu çalışmayla; yaşadığımız çevreyi şekillendiren tüm tasarım disiplinlerinde, eğitim sırasında tasarım oluşmasına yardımcı kavramlar olarak öğretilen ‘temel tasarım ilkeleri’nin, ‘görsel değerlendirme’de birer kriter olarak yer alıp alamayacağı ve ‘görsel beğeni’ye etkilerini araştırmıştır. Tasarım ve planlama konularında; özellikle tasarım materyalleri kullanımı ve ölçek açısından en geniş yelpazeye sahip olan Peyzaj mimarlığı araştırmanın konusu seçilerek: ‘estetik değerlendirme’ ve ‘beğeni’nin birbirleriyle ilişkileri, ölçülebilir değerler olup olmadıklarıyla ilgili tartışmaya multidisipliner yeni bir değerlendirme önerisi getirebileceği fikri bu tezin önemini oluşturmuştur.

Elinç (2011) araştırmasında, Alanya ilçesinin önemli iki kent parkını çalışma materyali olarak belirlemiş ve bu kent parklarında yerli ve yabancı kullanıcılar üzerine foto-anket uygulaması yapmıştır. Çalışmada her iki parkı örnekleyen 10’ar adetlik iki fotoğraf serisi park kullanıcıları tarafından değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre her iki kent parkında da manzara güzelliği ile seçilen tüm parametreler arasında istatistiksel açıdan önemli ilişkiler tespit etmiştir. Çalışmadan elde ettiği bulguları önceki literatür sonuçları ile karşılaştırarak tartışmış, kent parkı planlama, tasarım ve yönetim çalışmalarına yönelik fayda sağlayacak öneriler getirmiştir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

Çalışmanın ana materyalini; Tekirdağ kıyı bandında yer alan Değirmenaltı Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Turgut Mahallesi, Ertuğrul Mahallesi, Yüzüncü Yıl Mahallesi ve Altınova Mahallesinin oluşturduğu yaklaşık 11 km uzunluğundaki sahil şeridi ve yakın çevresi ile çalışma kapsamında yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan yardımcı materyaller; Tekirdağ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden temin edilen Netcad ortamında halihazır ve geçmiş yıllara ait paftalar, kıyı bandı sınırları içerisinde çekilen 45 adet fotoğraf ve konu ile ilgili olarak önceden yapılmış olan görsel peyzaj kalitesine ve kıyıya ilişkin literatürler oluşturmaktadır. Tüm çalışma alanını kapsayan bu fotoğraflar ile foto-anket hazırlanıp kullanıcılara ve uzman grubuna uygulanmıştır. Anketlerin değerlendirilmesi için SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) istatistik programı kullanılmıştır.

Şekil 3.1 Çalışma Alanının Konumu (Google Earth, 2013)

Görsel kalite değerlendirme yöntemi kapsamında Tekirdağ kent merkezi kıyı bandının sahip olduğu görsel potansiyelin ortaya konması amacıyla altı mahallenin oluşturduğu kıyı bandı, araştırma kapsamında 5 bölgeye ayrılarak incelenmiştir. Değirmenaltı Mahallesi ile Hürriyet

Mahallesi'nin bir kısmını içine alan I. Bölge, Hürriyet Mahallesi'ni içine alan II. Bölge, Turgut Mahallesi ile Ertuğrul Mahallesi'ni kapsayan III. Bölge, Yüzüncü Yıl Mahallesi'ni içine alan IV. Bölge ve Altınova Mahallesi'ni kapsayan V. Bölge Şekil 3.2'de görülmektedir.

I.Bölge Uydu Görüntüsü

II.Bölge Uydu Görüntüsü

III. Bölge Uydu Görüntüsü

IV. Bölge Uydu Görüntüsü

V.Bölge Uydu Görüntüsü

Şekil 3.2 Çalışma Alanlarının Uydu Görüntüleri

Değirmenaltı Mahallesi, 74 hektarlık bir alanı kaplar. Batısında Hürriyet Mahallesi bulunan bu mahalle, sayfiye yeri olarak kullanılan çoğunlukla yazlıkların bulunduğu bir mahalledir (Cömert 2003). Çalışma alanınının 745 m lik kıyı bandını oluşturmaktadır.

Hürriyet Mahallesi, 295 hektarlık bir alanı kapsar. Önemli caddelerinden olan Şehit Yüzbaşı Mayadağı Caddesi sit alanı içinde olup sivil mimarlık örneklerini bünyesinde taşımaktadır (Cömert 2003). Çalışma alanınının 4,5 km lik kıyı bandını oluşturmaktadır.

Turgut Mahallesi'nin, alanı 50 hektardır. Bugün önemli bir bölümü sit alanı içindedir. Eski İstanbul Caddesi, otoyola paralel olarak ilerleyen önemli bir caddedir. Mahallede yer alan

Çiftlikönü Caddesi de, şehir içi ulaşımında yoğun olarak kullanılan bir ulaşım aksıdır (Cömert 2003). Çalışma alanının 500 m lik kıyı bandını oluşturmaktadır.

Ertuğrul Mahallesi, yaklaşık 30 hektarlık bir alan üzerinde kurulmuştur. Bugün tamamı sit alanı içerisinde bulunan Ertuğrul Mahallesi'nin bulunduğu bölgede, ayakta kalan bazı anıtsal yapılara rastlanmaktadır (Cömert 2003). Çalışma alanının 1 km lik kıyı bandını oluşturmaktadır.

Yüzüncü Yıl Mahallesi, 831 hektarlık bir alan üzerinde kurulmuştur. Yeni yerleşim yerlerinden biri olan mahallede binalar çoğunlukla çok katlı apartman şeklindedir (Cömert 2003). Çalışma alanının yaklaşık 2,6 km lik kıyı bandını oluşturmaktadır.

Altınova Mahallesi, 292 hektarlık bir alan üzerindedir. Sahile çok yakın olması nedeniyle yazlık evlerin çoğunlukla yer aldığı bir mahalledir (Cömert 2003). Çalışma alanının yaklaşık 1,5 km lik kıyı bandını oluşturmaktadır.

Araştırmanın önemli bir materyalini de anketlerin uygulandığı uzman ve kullanıcı grubu oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında uzman grubunda 7 adet, kullanıcı grubunda 80 adet anket gerçekleştirilmiştir. Uzman grubunu; Namık Kemal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim üyeleri ve öğretim elemanları oluştururken; kullanıcı grubunu da Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Kullanıcı grubunun 19 adetini 1. Sınıf, 24 adetini 2. Sınıf, 19 adetini 3. Sınıf ve 18 adetini 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

3.2 Yöntem

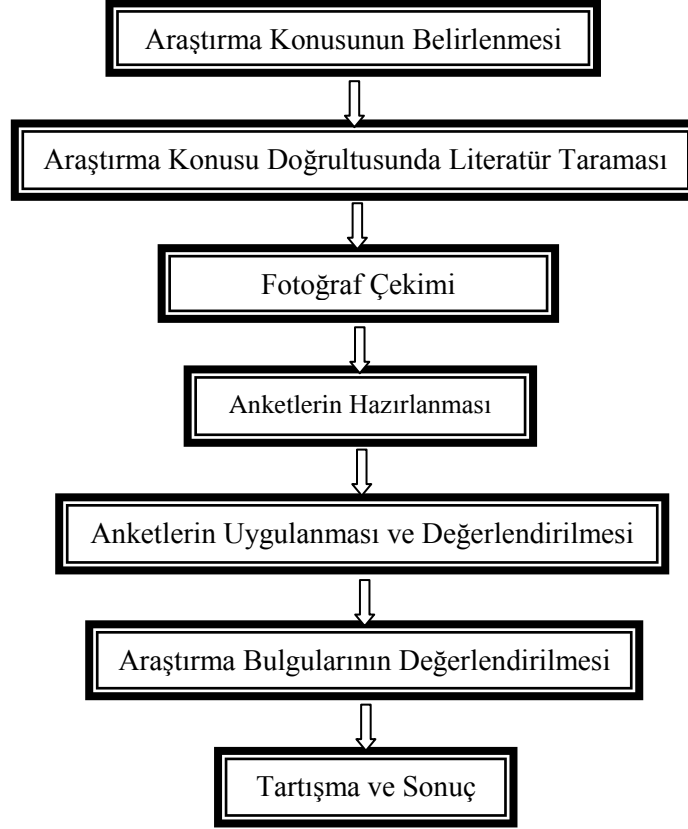
Bu çalışmada, görsel kalite değerlendirme yöntemi kapsamında Tekirdağ kent merkezi kıyı bandının sahip olduğu görsel potansiyelin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaçtan hareketle araştırmanın yöntemi yedi aşamadan oluşmuştur (Çizelge 3.1).

Veri toplama aşamasında; çalışma konusu ve çalışma alanı ile ilgili olarak çeşitli literatürler toplanmış ve ilgili kurumdan çalışma alanına ilişkin olarak çeşitli dokümanlar temin edilmiştir.

Gözlem aşamasında; çalışma alanında fotoğraflar çekilerek çalışma alanına ait gözlem ve incelemelerde bulunulmuştur. Fotoğraf çekimi, kıyı bandı kullanımının daha yoğun olduğu bahar aylarında gerçekleştirilmiştir.

Çalışma konusuna yönelik olarak hazırlanmış anket; kullanıcı gruplarına uygulanmış ve anketlerin tamamı değerlendirilmiştir.

Çizelge 3.1 Araştırmanın Yönteminin Akış Diyagramı

Analiz aşamasında; görsel kalite analizi ile ilgili yapılan çalışmalarda genellikle kullanılan çevresel uyarıcılara karşı insanların tercihleri ile ilişkilendirilen psikofiziksel yaklaşım modeli seçilmiştir. Anket taslağının oluşturulmasında ve sonuçların değerlendirilmesinde araştırmacının önyargıları oluşmasına rağmen, bu modelde toplumun tercihleri araştırmacının kişisel tercihlerinden etkilenmeden ölçülebilmektedir (Lothian, 1999). Bu yaklaşımdan hareketle değerlendirmede algıya dayalı yedi adet parametre (doğallık, uyum, bakım, açıklık, düzen, güven, manzara güzelliği) kullanılmıştır (Çizelge 3.2). Bu parametrelerin belirlenmesinde daha önce görsel kalite analizi üzerine yapılan Daniel and Booster 1976; Fuante de Val *et al.* 2006; Clay and Daniel 2000; Bergen *et al.* 1995; Clay and Smidt 2004 ; Arriaza *et al.* 2004; Habron 1998; Meitner 2004; Kıroğlu 2007 çalışmalarından yararlanılmıştır.

Çizelge 3.2 Araştırılan Parametreler ve Bunlara Karşılık Gelen Açıklamalar

Parametreler	Açıklamalar
Doğallık	Görselde mevcut doğal manzara özellikleri fazla ise yüksek puan verilmesi uygundur.
Uyum	Görselde yer alan unsurların bir bütün oluşturacak biçimde yarattıkları görsel etki fazlaysa yüksek puan verilmesi uygundur.
Bakım	Görseli oluşturan unsurların bakımlı olduğu düşünülüyorsa yüksek puan verilmesi uygundur.
Açıklık	Görüntüyü yorumlamanın akıl karıştırıcı veya zor olduğu düşünülüyorsa düşük puan verilmesi uygundur.
Düzen	Görüntünün düzenli unsurlara veya net düzenlemelere sahip olduğu algılanırsa yüksek puan verilmesi uygundur.
Güven	Görüntünün bileşenlerinin riskleri veya tehlikeleri çağrıştırdığı algılanırsa düşük bir puan, konuksever, tehlikesiz ve emin bir görünüş sunarsa yüksek bir puan verilmesi uygundur.
Manzara Güzelliği	Görüntüye manzara güzelliğine göre bir puan verilmesi uygundur.

3.2.1 Anketlerin Hazırlanması

Tekirdağ kıyı şeridinde ilişkin fotoğrafların değerlendirilmesi iki farklı gruba (öğretim üyeleri ve öğrenciler) aynı anket çalışması yapılarak gerçekleştirilmiştir. Bunun nedeni, aynı görüntüler üzerinde uzman grubu ile kullanıcı grubunun değerlendirmelerinde farklılık olup olmayacağını tespit edilmesidir.

Ankette kullanılan fotoğrafların seçiminde, her bir bölgeyi en iyi temsil edecek görünümlerin kullanılmasına dikkat edilmiş, parametreler göz önünde bulundurulmamıştır. Buradaki asıl amaç, araştırmacının görsel değerlerinden uzak durarak, sadece kullanıcı ve uzman grubunun değerlendirmelerini yansıtmaktır. Araştırma alanı sınırları içerisinde yaklaşık 470 adet fotoğraf çekilmiş ve her bir bölgeye ait 9 adet olmak üzere, 5 bölgeyi en iyi temsil eden toplam 45 adet fotoğraf seçilmiştir.

Anket soruları oluşturulurken aşağıdaki ölçütler dikkate alınmıştır;

- Benzer konu üzerine yapılan yerli ve yabancı anket formları incelenmiştir.
- Amaç doğrultusunda anketin anlaşılabilir olmasına dikkat edilmiştir.
- Kullanıcı grubu anketinde kullanıcıların kaçınıcı sınıf okuduğu önemli bir değişken olmuştur.

- Uzman grubu anketinde ise uzmanlık alanı yol gösterici etken olmuştur.

Her iki gruba da uygulanan anket EK 2 'de verilmiştir.

3.2.2 Anketlerin Uygulanması

Uzman grubu anketleri, Namık Kemal Üniversitesi öğretim üyelerine projeksiyon cihazı ile yansıtılarak yapılmıştır. Anket öncesinde tez kapsamı ve amacı hakkında genel bilgi verilmiştir.

Kullanıcı grubu anketleri ise dört oturumda gerçekleşmiştir.

1. Anket öncesinde kullanıcılara tez çalışmasının amacı ve kapsamı doğrultusunda bilgi verilmiş, anketin nasıl uygulanacağı anlatılmıştır.
2. Kullanıcıların Tekirdağ kıyısına dair olumlu veya olumsuz yargılarının anketin değerlendirilmesinde rol oynamamasının, sağlıklı sonuçlar elde etmek bakımından önemli olduğu belirtilmiştir.
3. 4000x3000 piksel boyutundaki fotoğraflar projeksiyon cihazı ile yansıtılarak kullanıcılara gösterilmiştir.
4. Her bir görüntü için kavramsal parametreler Likert ölçeğinde 1, 2, 3, 4, 5 (5 en yüksek, 4 yüksek, 3 orta, 2 düşük ve 1 en düşük) olmak üzere puanlandırılmıştır (Kaplan ve ark. 2006; Cañas *et al.* 2009).

3.3.3 Anketlerin Değerlendirilmesi

Anket değerlendirmesinde SPSS 18 programı kullanılmıştır. Bu amaçla anket sonuçları Microsoft Excel Programına kodlanarak girilmiştir.

Kullanıcılar ve uzmanlar her bir fotoğrafı bütün parametreleri dikkate alarak Likert ölçeğinde 5 puanlık skalada değerlendirme yapmışlardır. Puanlandırma ve parametre açıklımları Çizelge 3.3'te verilmiştir.

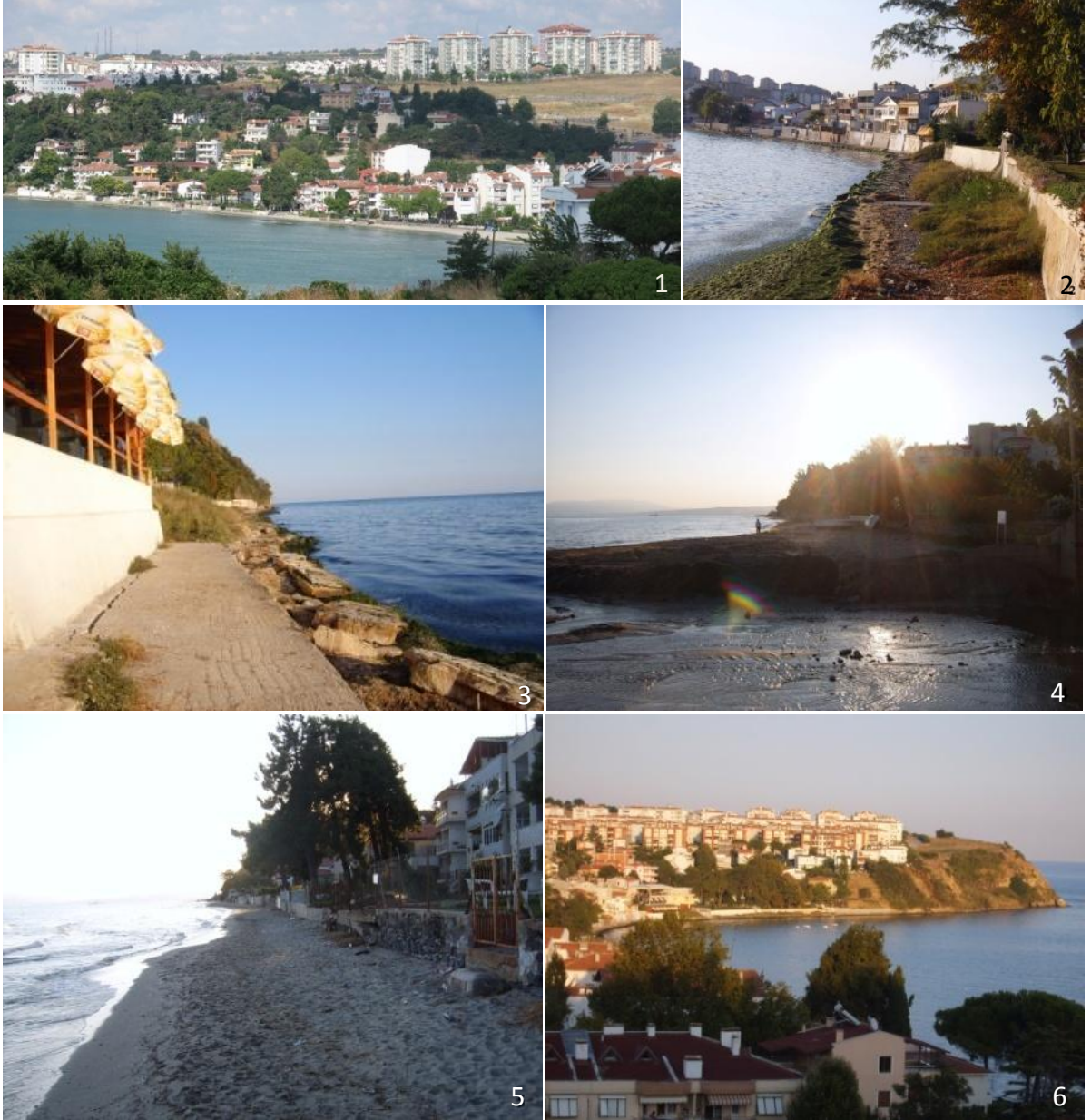
Çizelge 3.3 Kullanıcı ve uzman grubu anketi puan değerlendirmesi

Puan	Doğallık	Uyum	Bakım	Açıklık	Düzen	Güven	Manzara Güzelliği
5	Çok doğal	Çok uyumlu	Çok bakımlı	Çok açık	Çok düzenli	Çok güvenli	Çok güzel
4	Doğal	Uyumlu	Bakımlı	Açık	Düzenli	Güvenli	Güzel
3	Orta derecede doğal-yapısal	Orta derecede uyumlu	Orta derecede bakımlı	Orta derecede açık-kapalı	Orta derecede düzenli	Orta derecede güvenli	Orta derecede güzel
2	Yapısal	Uyumsuz	Bakımsız	Kapalı	Düzensiz	Güvensiz	Kötü
1	Çok yapısal	Çok uyumsuz	Çok bakımsız	Çok kapalı	Çok düzensiz	Çok güvensiz	Çok kötü

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde kullanıcı ve uzman grubu anketlerinin analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Ankette kullanılan fotoğraflar buldukları bölgelere göre Şekil 4.1, Şekil 4.2, Şekil 4.3, Şekil 4.4 ve Şekil 4.5'te verilmiştir.

Şekil 4.1 Birinci Bölgeyi temsil eden görüntüler

Şekil 4.1 Devamı

Şekil 4.2 İkinci bölgeyi temsil eden görüntüler

Şekil 4.2 Devamı

Şekil 4.3 Üçüncü bölgeyi temsil eden görüntüler

26

27

Şekil 4.3 Devamı

28

29

30

31

32

33

34

35

36

Şekil 4.4 Dördüncü bölgeyi temsil eden görüntüler

Şekil 4.5 Beşinci bölgeyi temsil eden görüntüler

4.1 Kullanıcı Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları

Kullanıcı grubunu oluşturan katılımcıların hepsi Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencileridir. Katılımcıların % 62'sini bayan, % 38'ini erkek kullanıcılar oluşturmaktadır.

Kullanıcılar tarafından doldurulan anket formlarının değerlendirmesinde her bir parametreye göre en yüksek puan alan ve en düşük puan alan fotoğraflar incelenmiştir. Bu puanlar doğrultusunda fotoğrafların birbirleri ile olan ilişkileri değerlendirilmiştir.

Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde minimum ve maksimum değerler ile standart hata ve standart sapma gibi basit istatistiksel veriler kullanılarak kullanıcı gruplarına göre parametreler bazında en yüksek ve en düşük puan alan fotoğraflar Çizelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.1 Parametrelere göre en yüksek ve en düşük puanlı fotoğraflar

Parametreler		1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
1.Doğallık	En az	1,4211 ± 0,15887 - F21	1,0833 ± 0,08333 - F21	1,1579 ± 0,08595 - F21	1,2222 ± 0,12924 - F21
	En çok	4,1579 ± 0,15789 - F4	3,8750 ± 0,17354 - F13	4,1053 ± 0,16919 - F13	4,0556 ± 0,22099 - F12
2.Uyum	En az	1,7368 ± 0,14989 - F9	1,4167 ± 0,11913 - F9	1,4211 ± 0,11637 - F9	1,4444 ± 0,14512 - F30
	En çok	4,2632 ± 0,16827 - F41	4,2917 ± 0,15322 - F41	4,2105 ± 0,19615 - F41	4,1667 ± 0,20211 - F41
3. Bakım	En az	1,1053 ± 0,07234 - F9	1,0417 ± 0,04167 - F9	1,1053 ± 0,07234 - F9	1,2222 - F2, F9, F30
	En çok	4,4737 ± 0,15983 - F41	4,5000 ± 0,15926 - F41	4,3684 ± 0,17456 - F41	4,4444 ± 0,16612 - F41
4.Açıklık	En az	2,8947 ± 0,18567 - F9	2,3750 ± 0,17869 - F31	3,0526 ± 0,23538 - F29	3,0526 ± 0,31571 - F29
	En çok	4,5789 ± 0,15887 - F41	4,4583 ± 0,14719 - F41	4,6316 ± 0,15692 - F41	4,6316 ± 0,10863 - F41
5.Düzen	En az	1,3158 ± 0,10956 - F9	1,1667 ± 0,07771 - F9	1,4737 ± 0,22122 - F9	1,3889 ± 0,11824 - F9
	En çok	4,5789 ± 0,15887 - F41	4,4167 ± 0,15830 - F24	4,4737 ± 0,19298 - F41	4,3333 ± 0,19803 - F41
6.Güven	En az	1,3158 ± 0,15395 - F9	1,2083 ± 0,08468 - F9	1,3158 ± 0,10956 - F9	1,4444 ± 0,16612 - F30
	En çok	4,3684 ± 0,23208 - F41	4,2917 ± 0,16462 - F41	4,2632 ± 0,18484 - F41	4,3889 ± 0,16447 - F41
7.Manzara Güzelliği	En az	1,2632 ± 0,12892 - F9	1,1250 ± 0,06896 - F9	1,3158 ± 0,17189 - F31	1,6111 ± 0,16447 - F30
	En çok	4,7895 ± 0,09609 - F41	4,5417 ± 0,14719 - F41	4,7368 ± 0,21415 - F41	4,8333 ± 0,09039 - F41

Anket değerlendirmeleri sonucunda parametreler tek tek ve sınıf bazında incelenerek aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

- Doğallık parametresinde; dört sınıfın da yapay elemanlarıyla baskın bulunduğu 21 numaralı fotoğraf en az puanı almış, 4, 12 ve 13 numaralı fotoğraflar en doğal olarak belirlenmiştir.
- Uyum parametresinde; 9 ve 30 numaralı fotoğraflar en az uyumlu, 41 numaralı fotoğraf en uyumlu olarak belirlenmiştir.
- Bakım parametresinde; 2, 9 ve 30 numaralı fotoğraflar en bakımsız bulunurken, 41 numaralı fotoğraf en bakımlı bulunmuştur.
- Açıklık parametresinde; 2, 29 ve 31 numaralı görsellerin yorumlanmasında nispeten zorlanılmışsa da 41 numaralı görsel en açık yorumlanabilir bulunmuştur.
- Düzen parametresinde; 9 numaralı fotoğraf en düzensiz bulunurken, 24 ve 41 numaralı fotoğraflar en düzenli bulunmuştur.

- Güven parametresinde; 9 ve 30 numaralı fotoğraflar güvensiz bulunurken, 41 numaralı fotoğraf en güvenli mekan olarak belirlenmiştir.
- Manzara güzelliği parametresinde; 9, 30 ve 31 numaralı fotoğraflar en olumsuz manzaraya sahipken, 41 numaralı fotoğrafın en güzel manzaraya sahip olduğu belirlenmiştir.

Parametre değerlendirmeleri sonucunda 45 adet fotoğraftan 11 adedi olumlu veya olumsuz olarak en yüksek veya en düşük puanları almışlardır. Bu sonuçlar da sınıflar arası karşılaştırma yapma olanağı sunmuştur. Sınıf düzeyinde en yüksek puan alan fotoğraflar Çizelge 4.2’de, en düşük puan alan fotoğraflar ise Çizelge 4.3’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.2 Sınıflara göre olumlu değerlendirilen fotoğraflar

Fotoğraf	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
F4	Doğal	-	-	-
F12	-	-	-	Doğal
F13	-	Doğal	Doğal	-
F24	-	Düzenli	-	-
F41	Uyumlu	Uyumlu	Uyumlu	Uyumlu
	Bakımlı	Bakımlı	Bakımlı	Bakımlı
	Açık	Açık	Açık	Açık
	Düzenli	-	Düzenli	Düzenli
	Güvenli	Güvenli	Güvenli	Güvenli
	M. Güzel	M. Güzel	M. Güzel	M. Güzel

Çizelge 4.3 Sınıflara göre olumsuz değerlendirilen fotoğraflar

Fotoğraf	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
F2	-	-	-	Bakımsız
F9	Uyumsuz	Uyumsuz	Uyumsuz	-
	Bakımsız	Bakımsız	Bakımsız	Bakımsız
	Kapalı	-	-	-
	Düzensiz	Düzensiz	Düzensiz	Düzensiz
	Güvensiz	Güvensiz	Güvensiz	-
	Kötü Manzara	Kötü Manzara	-	-
F21	Yapay	Yapay	Yapay	Yapay
F29	-	-	Kapalı	Kapalı
F30	-	-	-	Uyumsuz
	-	-	-	Bakımsız
	-	-	-	Güvensiz
	-	-	-	Kötü Manzara
F31	-	Kapalı	-	-
	-	-	Kötü Manzara	-

4.2 Uzman Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları

Uzman grubunu oluşturan katılımcıların hepsi Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim üyeleri ve öğretim elemanlarıdır.

Kullanıcı grubu anketinde olduğu gibi uzmanlar tarafından doldurulan anket formlarının değerlendirmesinde de her bir parametreye göre en yüksek puan alan ve en düşük puan alan fotoğraflar incelenmiş, bu puanlar doğrultusunda fotoğrafların birbirleri ile olan ilişkileri değerlendirilmiştir.

Değerlendirmede basit istatistiksel veriler kullanılarak parametreler bazında en yüksek ve en düşük puan alan fotoğraflar Çizelge 4.4'te verilmiştir.

Çizelge 4.4 Uzman anketinde parametrelere göre en yüksek ve en düşük puanlı fotoğraflar

Parametreler	Uzman Grubu	
1.Doğallık	En az	1,0000 ± 0,00000 – F21, F32
	En çok	4,0000 ± 0,36515 – F8
2.Uyum	En az	1,1667 ± 0,16667 – F30, F32
	En çok	3,6667 ± 0,33333 – F8
3. Bakım	En az	1,0000 ± 0,00000 – F9, F32
	En çok	4,0000 ± 0,36515 – F23, F41
4.Açıklık	En az	2,3333 ± 0,71492 – F9
	En çok	4,3333 ± 0,21082 – F8
5.Düzen	En az	1,1667 ± 0,16667 – F9
	En çok	4,0000 ± 0,25820 – F23, F41
6.Güven	En az	1,1667 ± 0,16667 – F32
	En çok	4,3333 ± 0,33333 – F23
7.Manzara Güzelliği	En az	1,1667 ± 0,16667 – F21, F30, F32
	En çok	4,1667 ± 0,40139 – F25, F41

Anket değerlendirmeleri sonucunda:

- Doğallık parametresinde; yapay elemanlarla baskın bulunan 21 numaralı fotoğraf ile 32 numaralı fotoğraf en az puanı almış, 8 numaralı fotoğraf ise en doğal olarak belirlenmiştir.
- Uyum parametresinde; 30 ve 32 numaralı fotoğraflar en az uyumlu, 8 numaralı fotoğraf en uyumlu olarak belirlenmiştir.
- Bakım parametresinde; 9 ve 32 numaralı fotoğraflar en bakımsız bulunurken, 23 ve 41 numaralı fotoğraflar en bakımlı bulunmuştur.
- Açıklık parametresinde; 9 numaralı görselin yorumlanmasında zorlanılmış, 8 numaralı görsel ise en açık yorumlanabilir bulunmuştur.
- Düzen parametresinde; 9 numaralı fotoğraf en düzensiz bulunurken, 23 ve 41 numaralı fotoğraflar en düzenli bulunmuştur.

- Güven parametresinde; 32 numaralı fotoğraf güvensiz bulunurken, 23 numaralı fotoğraf en güvenli mekan olarak belirlenmiştir.
- Manzara güzelliği parametresinde; 21, 30 ve 32 numaralı fotoğraflar en olumsuz manzaraya sahipken, 25 ve 41 numaralı fotoğrafların en güzel manzaraya sahip olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcı anketlerinde yapıldığı gibi parametre değerlendirmeleri sonucuna bakılmış ve 45 adet fotoğraftan 8 adedi olumlu veya olumsuz olarak en yüksek veya en düşük puanları almışlardır. Uzman değerlendirmeleri sonucunda en yüksek puan alan fotoğraflar Çizelge 4.5'te, en düşük puan alan fotoğraflar ise Çizelge 4.6'da gösterilmiştir.

Çizelge 4.5 Uzmanlara göre olumlu değerlendirilen fotoğraflar

Fotoğraf	Uzman Değerlendirmeleri
8	Doğal
	Uyumlu
	Açık
23	Bakımlı
	Düzenli
	Güvenli
25	M. Güzel
41	Bakımlı
	Düzenli
	M. Güzel

Çizelge 4.6 Uzmanlara göre olumsuz değerlendirilen fotoğraflar

Fotoğraf	Uzman Değerlendirmeleri
9	Bakımsız
	Kapalı
	Düzensiz
21	Yapay
	Kötü Manzara
30	Uyumsuz
	Kötü Manzara
32	Yapay
	Uyumsuz
	Bakımsız
	Güvensiz
	Kötü Manzara

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Alan kullanım kararlarında bir değişken olarak “peyzaj”ın tanınması ve görsel değerinin belirlenmesi zorunludur. Kullanıcı gereksinmelerini, beğeni ve tercihlerini esas alan çalışmalarda işlevsel tatminin yanı sıra görsel tatminin de önemi vurgulanmaktadır. (Kaptanoğlu, 2006).

Bu bölümde araştırma bulgularına dayanarak ortaya çıkan sonuçlar tartışılmıştır. Giriş bölümünde de belirtildiği üzere bu tez çalışmasının amacı Tekirdağ ili kıyı bandının, çeşitli değişkenler doğrultusunda irdelenerek görsel peyzaj kalite analizi yapılması ve analiz ve değerlendirmeler sonucunda ileride yapılması düşünölen planlama ve tasarım çalışmalarına altlık oluşturmasıdır.

Tez alışması kapsamında 45 adet fotoğraf 7 ayrı parametre bazında Likert ölçeğinde 1 – 5 puan aralığında puanlama yapılarak değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda da her bir parametre teker teker irdelenerek ortaya çıkan sonuçlar tartışılmıştır.

Kullanıcılar tarafından yapılan ankete göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Doğallık parametresi için en yüksek puanı yeşil alanların daha baskın olduğu görölen F4, F12 ve F13 görüntüleri almıştır. Sınıflara göre incelendiğinde F4 numaralı fotoğraf 1. sınıflar tarafından en doğal görüntü bulunmuştur. 2. ve 3. sınıflar F12 numaralı görüntüyü tercih ederken 4. sınıf öğrencileri F13 numaralı görüntüyü en doğal bulmuştur. F4 kumsal olduğu için doğal bulunurken diğer görüntülerde yeşil alanların hakim olduğu görölmektedir. Doğallık parametresi için en düşük puanı alan görüntü bütün sınıflarda F21 olmuştur. Bunun sebebi ise görselin hakim olduğu kıyı bandında aşırı derecede sert zemin olması ve oyun-eğlence elemanlarının fazla olmasıdır.

Uyum parametresi bakımından incelendiğinde bütün sınıflardan en yüksek puanı F41 numaralı görüntü almıştır. Görüntü incelendiğinde yeşil alan, ahşap yapı ve egzotik bitki kullanımının birbiri ile olan uyumundan dolayı fazla puan aldığı söylenebilmektedir. En düşük puanı alan görüntüler ise F9 ve F30 numaralı fotoğraflar olmuştur F30 numaralı görüntü IV. Bölgede bulunmakta ve alanın daha çok gemi yük taşıma sahası içerinde bulunduğu için kıyı kullanımında uyum açısından bir bütönlük oluşturmadığı görölmektir. Ağır vasıtaların kullandığı bir alan olduğu için sert zeminde bozulmaların olması, yol ile kıyı

arasında ayırıcı eleman bulunmaması da yine uyumsuz olarak değerlendirilmesinin sebeplerindedir.

Bakım parametresinde en yüksek puanı bütün sınıflarda F41 numaralı görüntü almıştır. Turizm amaçlı kullanılan bir alan olması dolayısıyla yapısal ve bitkisel elemanların bakımına önem gösterilmesi fotoğrafın da bakımlı olarak nitelendirilmesinde rol oynamıştır. En düşük puanı alan görüntü yine F9 numaralı fotoğraf olmuştur.

Açıklık parametresi bakımından yine bütün sınıflardan en yüksek puanı F41 numaralı görüntü almıştır. Alanın hem bakımlı olması hem de yapısal ve bitkisel elemanların birbirleri ile uyumlu olması fotoğrafın yorumlanmasında kolaylık sağlamıştır. F9, F29 ve F31 numaralı fotoğraflar ise açıklık bakımından en düşük puanı almışlardır. 1. sınıflarda F9 numaralı görüntü bütün parametreler bazında olumsuz değerlendirildiği için yorumlama açısından da kapalı olarak nitelendirilmiştir. 2. sınıflarda F31 numaralı görüntü kapalı olarak tercih edilmiştir. Bunun sebebi olarak da kıyı bandının hemen kenarından geçen yolun sınırlandırıcı elemanla yeşil alandan ayrılmamış olması, yeşil alan olarak ayrılan kısıtlı alanın bakımsız olması, bir taraftan yük taşıma amaçlı ağır vasıtaların konumlandırılmasından dolayı görseli yorumlamanın kafa karıştırıcı olduğu düşünülmektedir. 3. ve 4. sınıflar ise F29 numaralı görüntüyü kapalı olarak değerlendirmiştir. Fotoğrafta alana hakim olamaya çalışılmış, ancak yapısal ve bitkisel elemanlar ile deniz içerisinde bulunan yük aktarım limanının da yer alması yine fotoğrafın yorumlanmasını zorlaştırmıştır.

Düzen parametresi incelendiğinde F24 ve F41 numaralı fotoğraflar en yüksek puanı almışlardır. 1., 3. ve 4. sınıflar F41 numaralı fotoğrafı en düzenli olarak seçmişlerdir. Alanın bakımlı ve uyumlu olmasının yanı sıra yeşil alan içerisine de konumlandırılan oturma birimlerinin belirli bir düzen içerisinde olması, çim yüzeye belirli ve algılanabilir oranda yer verilmesi, kullanılan elemanların proporsiyona (ölçü oranına) uygun olması görselin düzenli seçilmesinde etkin rol oynadığı düşünülmektedir. 2. sınıflar ise F24 numaralı fotoğrafı düzenli bulmuşlardır. Fotoğrafta yapısal elemanlar ve oturma birimleri belirli bir düzen içerisinde yerleştirildiği için en yüksek puanı almıştır. F9 numaralı fotoğraf bütün sınıflarda en düzensiz olarak seçilmiştir.

Güven parametresine bakıldığında F41 numaralı fotoğraf bütün sınıflardan en yüksek puanı almıştır. Mekanın bakımlı ve düzenli olması güvenli olmasıyla paralellik göstermektedir. F9 ve F30 numaralı fotoğraflar ise en az puanı alarak güvensiz olarak belirlenmiştir. F9 numaralı görüntü uyumsuz, bakımsız, kapalı ve düzensiz olarak seçildiği için 1., 2. ve 3. sınıflarda

güven verici de bulunmamıştır. F30 numaralı görüntüyü ise 4. sınıflar uyumsuz ve bakımsız buldukları için güvensiz olarak değerlendirmişlerdir.

Manzara güzelliği parametresi incelendiğinde ise F41 numaralı görüntü bütün sınıflarda en güzel manzaraya sahip fotoğraf olarak değerlendirilmiştir. F41 numaralı fotoğraf diğer parametreler incelendiğinde uyum, bakım, açıklık, düzen ve güven parametrelerinde çoğunlukla en yüksek puana sahip olmuştur. Bunun da görselin manzara güzelliğine etkisinin olumlu yönde olduğu görülmektedir. En düşük puanı ise F9, F30 ve F31 numaralı fotoğraflar almıştır. F9 ve F30 numaralı fotoğraflar 1., 2. ve 4. sınıflarda diğer parametrelerde de en az puanları alarak manzara güzelliği açısından da olumsuz bulunmuştur. 3. sınıflarda ise F31 numaralı fotoğraf en az puanı almıştır. Bunun sebebi ise kıyı bandında tamamen ağır vasıtaların bulunması ve bunun da görüntü kirliliğine yol açmasıdır.

Çalışmadaki parametreler tek tek incelendiğinde F9 numaralı görüntünün 7 parametrenin 6'sından en düşük puanı aldığı görülmektedir. Görüntü sahilde olmasına rağmen var olan bitkisel yapının korunmaması, kötü ve bakımsız yapılaşmanın bulunması, mevcut yapılaşmanın da bakımsızlıktan dolayı alanda uyumsuzluk ve düzensizliğe yol açması ve kıyının aşırı kirli olması genel anlamda en olumsuz olarak değerlendirilmesine sebep olmuştur.

Anket sonucunda fotoğrafların parametreler doğrultusunda aldıkları puan sıralaması, objektif yorum yapmak açısından zorlayıcı olmuştur. Bunun için çalışmada kullanılan 45 adet fotoğrafın analizler sonucunda aldıkları puanlardan en yüksek ve en düşük olanlar dışında kalanların ortalama değerlerine bakılmış ve parametrelerin birbirleri ile ilişkilendirilebileceği sonucuna varılmıştır. Bunun yapılabilmesi için de bütün katılımcılar buldukları sınıf ayrımı yapılmaksızın değerlendirmeye alınmıştır. Her parametrenin farklı bir konsepte sahip olabileceği, dolayısıyla doğal olan bir görüntünün her zaman uyumlu, düzenli veya güzel bir manzara olmayabileceği sonucuna varan Habron (1998) çalışması da göz önünde bulundurularak, daha az göreceli olduğu düşünülen doğallık ve açıklık parametreleri genel yorumlamada kullanılmamıştır. Buna göre F6, F7, F8, F23, F24, F25, F26, F27, F40 ve F41 numaralı fotoğraflar uyum, bakım, düzen, güven ve manzara güzelliği parametreleri açısından yüksek puanlar almışlardır. Bu da gösteriyor ki bakımlı, düzenli ve uyumlu bir alan kişiye güven verip alanı güzel bulmasına yol açmakta ve bu sonuç Fuente de Val *et al.* (2005) çalışmasında olduğu gibi uyumun manzara güzelliğine olumlu etkisinin olmasıyla desteklenmektedir. Dolayısıyla anket sonuçlarına dayanarak; güvenilir ve güzel bulunan

mekanların insanlar tarafından daha çok tercih edilmesi sonucuna varılması da Schroeder (1982)'in kent parklarının tercih edilen özelliklerini araştırdığı çalışmasının sonucu ile tutarlılık göstermektedir. Çalışma alanı sınırları içerisinde kalan Değirmenaltı Mahallesi (I. Bölge), Hürriyet Mahallesi (II. Bölge), Turgut Mahallesi - Ertuğrul Mahallesi (III. Bölge), Yüzüncü Yıl Mahallesi (IV. Bölge) ve Altınova Mahallesi (V. Bölge) kıyı bandına bakıldığında da Merkezin (Turgut Mah. ve Ertuğrul Mah.) kullanıcılar tarafından daha çok tercih edildiği görülmektedir. Anket sonuçları da çalışmanın III. Bölgesi olarak değerlendirilen merkezin yüksek puanlı F23, F24, F25, F26 ve F27 numaralı fotoğrafları içermesi ile desteklenmektedir. Üniversite öğrencilerinin yoğun olarak yaşaması sebebiyle de Değirmenaltı kıyı bandı merkezden sonra kullanım açısından en çok tercih edilen ikinci mekandır. Anket sonuçlarının da III. Bölgeye (Merkeze) göre I. Bölgede (Değirmenaltı Mah.) daha az fotoğrafın (F6, F7, F8) yüksek puan alarak tercihle doğru orantılı gittiği görülmektedir. Yine anket çalışmasına göre I. Bölge'den sonra F40 ve F41 numaralı görüntülerin bulunduğu V. Bölge (Altınova Mah.) üçüncü tercih edilen mekan olarak belirlenmiştir. Tekirdağ kıyı bandı kullanımına bakıldığında da hem ulaşım açısından hem de olumsuz özellikteki kıyı bölgelerinin fazla bulunmasından dolayı V. Bölge daha az tercih edilen bölgedir.

Parametrelerin birbiri ile ilişkileri olumsuz yönde de alan kullanımlarının tercih edilmesi bakımından paralellik göstermektedir. Bakımsız bir alanın uyumsuzluğa, uyumsuzluğun olması karmaşıklığa (kapalılığa), kapalılığın düzen açısından rahatsız edici his uyandırmasına, düzensizliğin mekanda bulunan kişiye güven hissi vermemesine, dolayısıyla da o mekanda bulunma isteğinin olmaması alanı çekici bulmamaya yani manzarayı kötü bulmaya yol açmaktadır.

Yüksek puanlı fotoğraflarda yapılan karşılaştırma düşük puan alan fotoğraflar için de yapılmıştır. Yine yüksek puanlı fotoğrafların karşılaştırılmasında kullanılan 5 parametre (uyum, bakım, düzen, güven, manzara güzelliği) üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Bu durumda F30, F31, F32, F38 ve F42 numaralı görüntüler düşük puan almışlardır. Parametreler ilişkilendirilip mekanların tercih sırasına bakıldığında F30, F31 ve F32 numaralı fotoğrafların alındığı alanların IV. Bölgede olduğu yani Tekirdağ genelinde de kullanıcıların neredeyse hiç tercih etmedikleri bölgede olduğu görülmektedir. F38 ve F42 numaralı görüntüler ise V. Bölgeye ait olup IV. Bölgeye kıyasla daha sık kullanılan bölge olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak olumsuz özellikler her iki alanda da baskın olduğu için Tekirdağ kıyı bandının bu bölgeleri kullanıcılar tarafından genel olarak tercih edilmemektedir.

Anket sonuçlarına bakıldığı zaman alan tercihinde en etkin role sahip parametrenin bakım ve düzen olduğu görülmektedir. Çalışma alanı içerisindeki görsellere ait en yüksek puan ortalaması ile tercih edilen alanların, daha bakımlı ve düzenli olduğu görülürken, en düşük puan ortalaması (1.1125) ile tercih edilmeyen alanların “bakımsız” olması istatistiksel sonuçlarla da desteklenmiştir.

Uzman anketleri ile de aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Doğallık parametresinde F8 numaralı fotoğraf en yüksek puanı almıştır. İnsan elinin çok az geçtiği, sahilden geçen yolun stabilize olması, alana yeşil alanın hakim olması ve mevcutta boylu ağaçların, çalılarının olması gibi nedenlerden dolayı F8 en doğal görüntü olarak belirlenmiştir. F21 ve F32 numaralı görüntüler ise doğallık parametresinde en düşük puanı almışlardır. Kullanıcı anketlerinde de en yapay görüntü olarak belirlenen F21 numaralı görsel aşırı derecede sert zemine sahiptir. F32 numaralı görsel de yine sert zeminin fazla ve çevresinde yeşil alanın hiç olmaması dolayısıyla yapay eleman baskın olarak nitelendirilmiştir.

Uyum parametresinde yine F8 numaralı görsel en yüksek puanı almıştır. Görselde yer alan unsurların tamamen doğal olması uyumlu görünmesine de yol açmıştır. En düşük puanı F30 ve F32 numaralı görseller olarak en uyumsuz olarak değerlendirilmişlerdir. F30 numaralı görsel kullanıcı grubu tarafından da uyumsuz olarak değerlendirilmiştir. Her iki fotoğraf da aynı bölgede olup yakın alanları ifade etmektedir. Alanda gemi ile yük taşıma yapıldığı için sert zeminin fazla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla iki görsel de kıyı kullanımından kopuk bir görünüm sergilediği için uyumsuz olarak değerlendirilmiştir.

Bakım parametresinde en yüksek puanı F23 ve F41 numaralı görseller almıştır. F23 numaralı görsel III. Bölgede olup kullanıcılar tarafından da tercih edilen alandır. Merkezde olmasına rağmen yeşil alanların bulunması, Tekirdağ geneline kıyasla sert zeminde bozukluklar olmaması ve aynı döşeme elemanının sürekli kullanımı alanın bakımlı görünmesine yol açmıştır. F41 numaralı görüntü ise kullanıcılar tarafından da bakımlı bulunan bir alandır. F9 ve F32 numaralı görüntüler en düşük puanı alarak bakımsız olarak değerlendirilmişlerdir. F9 numaralı görüntüde yer alan yapılaşmanın kötü olması, bitkisel yapının korunmamış olması ve sahilin kirli bırakılması bakımsızlığa sebep olmuştur. F32 numaralı görselde ise mevcut sert zeminin aşınıp bozulması, yer yer yama şeklinde yenilenmiş olması, limanın aşınmış, liman giriş kapısının ise paslı bir halde kullanılıyor olması alanı bakımsız kılmıştır.

Açıklık parametresi bakımından en yüksek puanı F8 numaralı görüntü almıştır. Doğal ve uyumlu bir alan olduğu için yorumlamak zorlayıcı olmamıştır. F9 numaralı görüntü ise en düşük puanı alıp, kıyı kullanımıyla da uyumsuz bir görünüm sergilediği için yorumlama açısından kapalı olarak değerlendirilmiştir.

Düzen parametresine bakıldığında ise F23 ve F41 numaralı görüntülerin en yüksek puanı aldığı görülmektedir. F23 numaralı görüntüde yer alan ağaçlar yol boyu dizili olduğu ve kişide yarı kapalı bir mekanda bulunma hissi verdiği, aynı zamanda bakımlı da bulunduğu için düzenli olarak değerlendirilmiştir. F41 numaralı görüntü daha önce de belirtildiği üzere turizm amaçlı bir tesistir. Dolayısıyla kullanılan materyallerin bakımlı ve düzenli olması gerekir. Bunun yansıması da ankette beklenen sonucu ortaya koymuştur. F9 numaralı görüntü en az puanla düzensiz olarak seçilmiştir. Bakımsız ve yorumlamanın kafa karıştırıcı olduğu düşünülen görüntüde yapısallar ve bitkiseliler arasındaki düzensizlik de ön plana çıkmıştır.

Güven parametresinde en yüksek puanı 23 numaralı görüntünün aldığı görülmektedir. Görüntünün bakımlı ve düzenli bulunması o mekanda bulunacak kişide güven hissini de uyandırmaktadır. En düşük puanı F32 numaralı görüntü alıp güvensiz olarak değerlendirilmiştir. Görüntünün bulunduğu alanda daha çok ağır vasıtaların bulunması ve bakımsız olarak nitelendirilmesi güvensizlik duygusunu da beraberinde getirmiştir.

Manzara güzelliği parametresinde ise en yüksek puanı F25 ve F41 numaralı görüntüler almıştır. F25 numaralı görüntü kıyı bandında yeşil alana yer vermesi, kıyıya yönelik mütevazı balıkçı barınakları buldurması, sahil kentinde olması gerekeni uyumlu bir şekilde içermesi bakımından manzarası en güzel görüntü olarak değerlendirilmiştir. F41 numaralı görüntü ise hem bakımlı hem de düzenli olduğu için manzara güzelliğine de olumlu katkısı olmuştur. En düşük puanı ise F21, F30 ve F32 numaralı görüntüler almıştır. F21 numaralı görüntü oyun elemanları ve fazla sert zemin içererek olumlu bir manzara sergilememektedir. F30 ve F32 numaralı görüntüler de aynı bölgede buldukları ve bir çok parametre bazında da olumsuz değerlendirildikleri için kötü manzaraya sahip oldukları düşünülmektedir.

Hem kullanıcılar açısından hem de uzmanlar açısından çalışma alanına aşina olunması, çalışma mekanının sınırlı olması ve kullanıcı anket değerlendirmesi ile paralellik oluşturulup oluşturulamayacağını anlayabilmek açısından, kullanıcı anket değerlendirmesinde yapıldığı gibi çalışmada kullanılan 45 adet fotoğrafın analizler sonucunda aldıkları puanlardan en yüksek ve en düşük olanlar dışında kalanların ortalama değerlerine bakılmış ve genel yorumlama yapılmıştır. Bu yorumlama kullanıcı anketlerinde olduğu gibi uyum, bakım,

düzen, güven ve manzara güzelliği parametreleri üzerinden yapılmıştır. Buna göre F13, F23, F25 ve F41 numaralı görüntüler beş parametre açısından da olumlu değerlendirilmiştir. Dolayısıyla fiziksel olarak uyumlu, bakımlı, düzenli mekanların kişiye güven hissi verip gözüne hitap eden manzara oluşturduğu sonucuna varılmaktadır.

Uzman anketi ile kullanıcı anketlerinin parametreleri teker teker karşılaştırılırsa aynı görüntülere çoğunlukla yakın puanlar verildiği görülmekte, ancak tüm parametreler bazında uzman anketinde puanlama sonucunda ortak olan görüntülerin daha az sayıda olduğu, kullanıcı anketinde yapılan değerlendirmede daha çok görüntünün olumlu olarak değerlendirildiği görülmektedir. Bunun sebebi olarak kullanıcıların anketi yaparken ve yaşadıkları alanları fazla eleştirmeden (en düşük veya en yüksek puanı vererek) iyi veya kötü olarak değerlendirmeleri, uzman bakış açısında ise görsellerin parametreler bazında daha eleştirel boyutta değerlendirilmesi düşünülmektedir.

Bir diğer sonuç ise uzman anketlerinde olumlu olarak değerlendirilen görüntülerin ortak özelliği yeşil alanın veya doğanın görsele hakim olması iken, kullanıcı anketlerinde olumlu olarak nitelendirilen görüntülerde yapısal elemanlarla yapılan düzenlemelerin de tercih edildiği görülmüştür.

Kullanıcı anketi ile ilişkilendirildiğinde F23, F25 ve F41 numaralı görsellerin ortak olarak olumlu değerlendirilmesi, mekanların tercih edilme durumları ile paralellik göstermektedir. Yine III. Bölgenin F23 ve F25 numaralı görselleri içerecek ankete göre öncelik sahip olduğu ve bunun da Tekirdağ kıyı bandı tercih alanıyla doğru orantılı olduğu görülmektedir.

Kullanıcı anketinde olduğu gibi uzman anketinde de düşük puan alan fotoğrafların yorumlaması yapılmıştır. Uzman grubu anketinde F9, F28, F32 ve F34 numaralı görüntüler yine beş parametre bakımından değerlendirilerek ortalamada düşük puanlar almışlardır. Parametreler yönünden düşünüldüğünde yine uyumsuz, bakımsız, düzensiz mekanların güvensiz ve kötü manzara olarak değerlendirildiği sonucu ön plana çıkmaktadır.

Uzman anketi ile kullanıcı anketi parametreleri olumsuz yönde irdelendiğinde de olumlu değerlendirmeler de olduğu gibi benzer sonuçlar çıkmaktadır. Kullanıcılar ile hemen hemen aynı görüntülere aynı parametreler bazında düşük puanlar verilmiştir. Ancak ortak olarak bakıldığında sadece F32 numaralı görüntünün iki grupta da bütün parametrelerden düşük puanlar aldığı görülmektedir. Yine mekanların tercih sıralamasına bakıldığında da F32 numaralı görüntünün IV. Bölgede olduğu ve kullanıcıların neredeyse hiç tercih etmedikleri bir

bölgede olduğu görülmektedir. Bu tercih durumunu IV. Bölgede Tekirdağ TMO (Toprak Mahsulleri Ofisi) Silolarının bulunmasından dolayı kıyıda ticari ve sanayi kullanımı olması etkilemekte, bu sonuç da Özgüç (1999) çalışmasında belirtilen yol kenarında görülmesi tercih edilmeyen mekanlar arasında %23 gibi büyük bir oranla fabrika vb. sanayi kuruluşlarının olması ile desteklenmektedir.

Bu tez çalışması kapsamında, araştırma bulgularından elde edilen verilere dayanarak Tekirdağ kıyı bandının görsel peyzaj kalitesi ortaya koyulmuş ve tercih edilme durumu ile ilişkilendirilmiştir. Nitelikli bir yaşam alanı oluşturmanın yolu en başından planlı ve düzenli bir yapı oluşturmaktır. Tekirdağın, sahil kenti olduğu halde çalışma sınırları içerisinde kalan 11 km lik kıyı bandının sadece 1,5 km lik kısmının halkın kullanabileceği şekilde düzenlendiği görülmüştür. Bu da tercih durumunu etkilemekte ve bu sonuç anket verileri ile desteklenerek en çok tercih edilen alanların merkez olarak nitelendirilen III. Bölgede olduğunu göstermektedir.

Bu durumda Tekirdağ kıyı bandının yeterli derecede kullanılmadığı, kent halkının beklentilerini karşılayamadığı ve bunun yaşam kalitesini de yaşanan kentin kalitesini de kısıtlayıcı bir etken olup; insan ilişkilerinden, her türlü maddi ve manevi boyutlara kadar bireyi etkilediği sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

- Ak M K (2010). Akçakoca Kıyı Bandı Örneğinde Görsel Kalitenin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ak T (2005). Kentsel Dış Mekanlar Bağlamında Çanakkale Saat Kulesi ve Çevresine Yönelik Bir Görsel Analiz Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Akça N (2004). Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti ve Uygulama Sorunları. Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları V. Ulusal Konferansı, Türkiye Kıyıları 04 Konferansı Bildiriler Kitabı 1, 275-284, Adana.
- Akgül İ (2009). Fiziksel ve Kişisel Özelliklerin Bilişsel Haritalar Üzerindeki Etkileri: Sanal Mekanlarda Deneysel Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Anonim (1984). Görsel Büyük Genel Kültür Ansiklopedisi. Görsel Yayınlar Ansiklopedik Neşriyat Ticaret ve Sanayi A.Ş. 1984 Sy. 5031.
- Anonim (2004). "İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması", T.C Kalkınma Bakanlığı.
- Anonim (2009). "Tekirdağ İl Çevre Durum Raporu", T.C Tekirdağ Valiliği, Tekirdağ.
- Anonim (2011a). "Tekirdağ'a Genel Bakış", T.C Tekirdağ Valiliği, Tekirdağ.
- Anonim (2011b). "İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması", İpekyolu Kalkınma Ajansı
- Anonim (2012a). Tekirdağ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
- Anonim (2012b). T.C Tekirdağ Belediyesi,
<http://www.tekirdag.bel.tr/default.asp?hedef=sayfalar&syf=tek&kay=4> (erişim tarihi, 25.11.2012)
- Arriaza M, Canas-Ortega J F, Canas-Madueno J A, Ruiz-Aviles P (2004). Assessing the visual quality of rural landscapes. *Landscape and Urban Planning*, 69:115-125.
- Bağcı A (2007). Antalya-Lara Entegre Kıyı Alanları Yönetim Modeli. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, İstanbul.
- Bergen S D, Ulbricht C A, Fridley L, Ganter M A (1995). The Validity of Computer-Generated Graphic Images of Forest Landscape. *Journal of Environmental Psychology*, 15:135-146.
- Bozhüyük Z R (2007). Erzurum Kent Merkezindeki Bazı Tarihi Yapı ve Çevreleri Üzerine Görsel Etki Değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Cañas I, Ayuga E, Ayuga F, (2009). A contribution to the assessment of scenic quality of landscapes based on preferences expressed by the public. *Land Use Policy*, 26:1173-1181.

- Clay G R, Daniel T C (2000). Scenic landscape assessment: the effects of land management jurisdiction on public perception of scenic beauty. *Landscape and Urban Planning*, 49: 1-13.
- Clay G R, Smidt R K (2004). Assessing the validity and reliability of descriptor variables used in scenic highway analysis. *Landscape and Urban Planning*, 66:239-255.
- Cömert Y S (2003). Tekirdağ'ın Mevcut Geleneksel Konut Çevresinin Kültür Bağlamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Çakıcı I (2007). Peyzaj Planlama Çalışmalarında Görsel Peyzaj Değerlendirmesine Yönelik Bir Yöntem Araştırması. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakıcı I, Çelem H (2009). Kent Parklarında Görsel Peyzaj Algısının Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 15:88-95.
- Daniel T C, Boster R S (1976). Measuring Landscape Esthetics: The Scenic Beauty Estimation Method. USDA Forest Service Research Paper, RM-167, Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station, Fort Collins, CO.
- Diñçer A A (2011). Görsel Peyzaj Kalitesinin 'Biçimsel Estetik Değerlendirme Yaklaşımı' İle İrdelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Downs R M, Stea D (1973). Cognitive Maps and Spatial Behaviour: Process and Products. In R.M. Downs&D. Stea (eds) *Image of Environment: Cognitive Mapping and Spatial Behavior*, Aldine Press, Chicago, 8-26.
- Elinç H (2011). Görsel Kalite Değerlendirmesi Yöntemi İle Antalya Alanya Kent Parklarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Enön Z (1992). Kentsel Tasarımda Estetik-İşlev İlişkisi. 1. Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu, İstanbul.
- Erdönmez İ M Ö, Kaptanoğlu A Y Ç (2007). Peyzaj Estetiği ve Görsel Kalite Değerlendirmesi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 39-51
- Fuente de Val. G, Atauri J A, Lucio J V (2006). Relationship between landscape visual attributes and spatial pattern indicates: A test study in Mediterranean-climate landscapes. *Landscape and Planning*, 77: 393-407.
- Giritlioğlu C (1991). Şehirselen Mekan Öğeleri ve Tasarımı, İ.T.Ü., İstanbul.
- Habron D (1998). Visual perception of wild land in Scotland. *Landscape and Urban Planning*, 42:45-56.
- Kalın A (1997). Bitkilerin Anlamsal Boyutu: Farklı Fonksiyonlardaki Bina ve Mekanlarla Anılabilen Bitkiler Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

- Kalın A (2004). Çevre Tercih ve Değerlendirmesinde Görsel Kalitenin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi: Trabzon Sahil Bandı Örneği. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kane P S (1981). Assessing Landscape Attractiveness: A Comparative Test of Two New Method. *Applied Geography*, 1:77-96.
- Kaplan S (2003). Gestalt Görsel Algı Teorilerinin Bauhaus Ekolü İçinde Seramik Temel Teknikleriyle Uygulanması. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kaplan A, Hepcan Ç C (2004). Ege Üniversitesi Kampüsü “Sevgi Yolu”nun Görsel (Etki) Değerlendirme Çalışması. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 1:159-167.
- Kaplan A, Taşkın T, Önenç A (2006). Assessing the Visual Quality of Rural and Urban-fringed Landscapes surrounding Livestock Farms. *Biosystems Engineering*, 95:437-448.
- Kaptanoğlu A Y Ç (2006). Peyzaj Değerlendirmesinde Görsel Canlandırma Tekniklerinin Kullanıcı Tercihine Etkileri. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karabey H (1978). Kıyı Mekanının Tanımı, Ülkesel Kıyı Mekanının Düzenlenmesi İçin Bir Yöntem Önerisi, O.D.T.Ü Mimarlık Fakültesi Dergisi, 4:91-116.
- Kaynaroğlu B (2009). Ordu Atatürk Parkı ve Kıyı Bandının Kentsel Tasarım Özelliklerinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kelkit A (2002) Çanakkale Kenti Açık-Yeşil Alanlarda Kullanılan Bitki Materyali Üzerine Bir Araştırma. *Ekoloji Çevre Dergisi*, 10:17-21.
- Kıroğlu E (2007). Erzurum Kenti ve Yakın Çevresindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Korkut A B (1997). Trakya Bölgesi Doğal Bitki Örtüsünün Peyzaj Planlama Çalışmaları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Araştırmalar, Tarım ve Ormancılık Araştırma Grubu, TÜBİTAK, TUAİK 581, Tekirdağ.
- Lothian A (1999). Landscape and the philosophy of aesthetics: is landscape quality inherent in the landscape or in the eye of the beholder?. *Landscape and Urban Planning*, 44:177-198.
- Meitner M J (2004). Scenic beauty of river views in the Grand Canyon: relating perceptual judgements to locations. *Landscape and Urban Planning*, 68:3-13.
- Ongan S E (1997). Arazi Kullanımı ve Kıyı Alanlarının Yönetimi. DPT Ulusal Çevre Eylem Planı.
- Özcan Z, Bayraktar N, Görür N, Tekel A, (2003). Kente Dair Analitik Bir Çözümleme: Sokaklar ‘İlk Yıl Şehir Planlama Atölyesi Deneyimi’. *Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 18:17-30.

- Özdağoğlu A (2010). Bilişsel Haritalama ve Analitik Serim Süreci (ASS) Entegrasyonu. Yönetim ve Ekonomi, 17:1-10
- Özgüç İ M (1999). TEM Hadımköy – Kınalı Arası Peyzaj Planlaması Üzerinde Görsel Araştırmalar. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özhan E (1996). Coastal Zone Management in Turkey. Ocean & Coastal Management, 30;153-176.
- Porteous J D (1996). Environmental Aesthetics: ideas, politics and planning. Routledge, 290 p., London.
- Roth M (2006). Validating the use of Internet survey techniques in visual landscape assessment – An empirical study from Germany. Landscape and Urban Planning, 78:179-192.
- Sayan M S (1990). Antalya Kenti Kıyı Bandının Gezi (=Promenad) Alanı Olarak Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Schroeder H W (1982). Preferred features of urban parks and forests. Journal of Arboriculture 8, 12:317-322.
- Şimşek D S (2007). Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Ungar S (1999). Environmental perception, cognition and appraisal. Cognitive Mapping nad Social Change 1. Glasgow Caledonian University, Environmental Psychology 4 lecture notes. Scotland. (Online)
http://homepages.phoncoop.coop/vamos/work/lecturenotes/sun/LectureNotes/Env4_EnvCog/ (erişim tarihi, 20.09.2012).
- Ülkeryıldız E, Aslan Z D, Akış T (2009). Öğrenci Zihin Haritalarında Kente İlişkin Deneyimle Değişen Çevre Algısı, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 11 (1), 72-82, Balıkesir.
- Yetim L (2003). Tekirdağ İli Kıyı Şeridi Alan Kullanım Kararlarının İrdelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Wherreth J R (1996). Visualization Techniques for Landscape Evaluation, Doctoral dissertation (online) <http://bamboo.mluri.sari.ac.uk/jo/research.html>

İnternet Kaynakları

<http://www.aber.ac.uk/media/Documents/S4B/sem08.html>,

<http://www.laurenscharff.com/courseinfo/SL04/FigureGround.pdf>

<http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr/harita.html>

[http://tr.wikipedia.org/wiki/Tekirda%C4%9F_\(il\)#N.C3.BCfus](http://tr.wikipedia.org/wiki/Tekirda%C4%9F_(il)#N.C3.BCfus)

EKLER

EK 1 Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik

EK 2 Uzman ve Kullanıcı Grubuna Uygulanan Anket Formu

EK 3 Uzman ve Kullanıcı Grubunun Parametrelere Göre İstatistiki Analiz Tabloları

EK 1

KIYI KANUNUNUN UYGULANMASINA DAİR YÖNETMELİK

EK 1

Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik

Bayındırlık ve İskan Bakanlığından

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 03/08/1990

Yayımlandığı Resmi Gazete No: 20594

BİRİNCİ BÖLÜM : Genel Hükümler

Yasal Dayanak

Madde 1 - (Değişik madde: 13/10/1992 - 21374)

Bu Yönetmelik 01/07/1992 tarih ve 3830 sayılı Kanun ile değişik 04/04/1990 tarih ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun 5 inci ve 16 ncı maddeleri gereğince düzenlenmiştir.

Amaç

Madde 2 - Bu Yönetmeliğin amacı, deniz, tabii ve suni göller ve akarsularda kıyı kenar çizgisinin tespiti, kıyıların kullanılması ve korunması ile kıyılarda, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan alanlarda, deniz ve göllerin kıyılarının devamı niteliğinde olan sahil şeritlerinde planlama ve uygulama esaslarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 3 - Bu Yönetmelik, deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile sahil şeritlerini, bu yerlerden kamu yararına yararlanma imkan ve şartlarını, kıyılarda ve sahil şeritlerinde planlama ve yapılanma esaslarını, doldurma ve kurutma yolu ile arazi kazanma ve kullanma esaslarını, kıyı kenar çizgisi tespit komisyonunun teşekkülü, görev ve yetkileri, çalışma şekli ve Kanunun uygulanmasına açıklık getiren esasları kapsar.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte kullanılan deyimler aşağıda tanımlanmıştır.

Kanun : (Değişik fıkra: 13/10/1992 - 21374) 01/07/1992 tarih ve 3830 sayılı Kanun ile değişik 04/04/1990 tarih ve 3621 sayılı Kıyı Kanunudur.

Bakanlık: Bayındırlık ve İskan Bakanlığıdır.

Kıyı Çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun kara parçasına değdiği noktaların birleşmesinden oluşan meteorolojik olaylara göre değişen doğal çizgidir.

EK 1 (Devamı)

Tabii ve suni göllerde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nce maksimum su kotu kıyı çizgisini belirler.

Kıyı Kenar Çizgisi: (Değişik fıkra: 30/03/1994 - 21890 R.G.) Deniz, tabii ve suni göl ve akarsuların alçak - basık kıyı özelliği gösteren kesimlerinde kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu, kumsal ve kıyı kumullarından oluşan kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırı; dar - yüksek kıyı özelliği gösteren kesimlerinde ise, şev ya da falezin üst sınırıdır.

Bu sınır doldurma suretiyle arazi elde edilmesi halinde de değiştirilmez.

Kıyı kenar çizgisi tespitine konu olmayan akarsuların, deniz, tabii ve suni göllerle birleştiği yerlerde, kıyı kenar çizgisi; deniz, tabii ve suni göl kıyı kenar çizgisi olarak tespit edilir.

(Ek bent: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/1.md.) Tabii ve sunî göller ile akarsuların, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nce taşkın seddi yapılmış ya da henüz yapılmamış olmakla birlikte sınırları haritalar üzerinde gösterilen bölümlerinde kıyı kenar çizgisi taşkın seddinin kara tarafındaki toprakla kesiştiği sınırdan tespit edilir.

Kıyı: (Değişik fıkra: 30/03/1994 - 21890 R.G.) Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alandır.

a) Dar - Yüksek Kıyı: Plaj ya da abrazyon platformu olmayan veya çok dar olan, şev veya falezle son bulan kıyılardır.

b) Alçak - Basık Kıyı: Kıyı çizgisinden sonrada devam eden, kıyı hareketlerinin oluşturduğu plaj, hareketli ve sabit kumulları da içeren kıyı kordonu lagün gölü, lagün alanları, sazlık, bataklık ile kumluk, çakıllık, taşlık ve kayalık alanları içeren kıyılardır.

Sahil Şeridi: (Değişik tanım: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/1.md.) Deniz ve tabii göllerin kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alandır.

İki bölümden oluşan sahil şeridi kullanım amacı ve doğal eşiklere göre belirlenir.

Sunî ve baraj göllerinde, Yönetmeliğin sahil şeridi ile ilgili hükümleri uygulanmaz.

Akarsu: Devamlı akış gösteren ve ekli listede belirlenen akarsulardır.

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği: 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince hazırlanan 04/09/1988 tarih ve 19919 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmeliktir.

EK 1 (Devamı)

Teknik Yönetmelik: (Değişik tanım: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/1.md.) 15/7/2005 tarihli ve 25876 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Büyük Ölçekli Harita ve Harita Bilgileri Üretim Yönetmeliğidir.

Su Ürünlerini Üretim ve Yetiştirme Tesisleri: (Değişik fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Su ürünleri kaynaklarının ekonomik olarak kullanımı ve üretimin arttırılması amacıyla deniz ve iç sularda, deniz, göl yüzeyi ile karada kuluçkahaneli ve kuluçkahanesiz oluşuna göre alan büyüklüğü değişen üretim ve yetiştirme faaliyetlerine yönelik üst yapılara sahip kıyı yapılarıdır.

Günübirlik Turizm Tesisleri : (Değişik fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Kamping ve konaklama ünilerini içermeyen duş, gölgelik, soyunma kabini WC, kafe-bar, pastane, lokanta, çayhane, açık spor alanları, spor tesisleri, golf alanları, açık gösteri ve eğlence alanları, lunapark, fuar, su oyunları parkı ve 20 m'yi geçmeyen sergi ve satış ünitelerini içeren yapı ve tesislerdir.

Kısmi Yapılaşma: (Değişik fıkra: 30/03/1994 - 21890 R.G.)

a) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında; 11 TEMMUZ 1992 tarihinden önce belirli bir kullanım amacına dayalı olarak onaylanmış 1/1000 ölçekli mevzii imar planlarının, kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde 100 metrelik kesim içerisindeki imar adalarında; üzerinde yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan plan ve mevzuata uygun olarak tamamlanmış yapılar ile ruhsat alınarak en az subasman seviyesinde inşaatı tamamlanmış yapıların bulunduğu parsellerin sayısının veya kullanılan toplam taban alanının imar adasındaki toplam parsel sayısının veya toplam taban alanının yüzde ellisinden fazla olması durumudur.

Üzerinde birden fazla yapı yapılması mümkün olan parseller, en az subasman seviyesinde inşaatı tamamlanmış olmak kaydı ile taban alanı veya yapı sayısı itibariyle bu kapsamda değerlendirilir.

b) Kentsel ve kırsal yerleşmelerde; meskun ve gelişme alanlarını kapsamak yerleşmenin mevcut ve projeksiyon nüfusuna dayalı gerekli tüm kullanım ve fonksiyonları içermek üzere hazırlanmış ve 11 TEMMUZ 1992 tarihinden önce onaylanmış uygulama imar planlarının kıyı kenar çizgisinden itibaren karar yönünde 100 metrelik bandı içerisinde kalan

EK 1 (Devamı)

kesiminde yer alan imar adalarının sayısının yüzde ellisinden fazlasında, (a) bendindeki tanıma uygun yapılaşma durumudur. Aksi halde (a) bendi hükümleri geçerlidir.

c) Turizm ve alan merkezlerinde; Turizm Bakanlığınca 11 TEMMUZ 1992 tarihinden önce onaylanmış turizm amaçlı uygulama imar planlarının, kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde 100 metrelik bandı içerisinde kalan kesimlerdeki imar adalarının yüzde ellisinden fazlasında (a) bendindeki tanıma uygun yapılaşma olması durumudur. Aksi halde (a) bendi hükümleri geçersizdir.

d) Turizm alan ve merkezlerinde, turizm dışı kullanımlara yönelik olarak hazırlanmış ve 11 TEMMUZ 1992 tarihinden önce onaylanmış uygulama imar planlarının ilgi ve kapsamına göre (a) veya (b) bentlerindeki tanımlara uygun yapılaşmış olması durumudur.

Taşıt Yolu : (Değişik fıkra: 13/10/1992 - 21374) Motorlu taşıt trafiğine açık olan yollardır.

Rekreatif Alanlar : (Değişik fıkra: 13/10/1992 - 21374) Halkın eğlence ve dinlenme gereksinimlerini karşılamaya dönük, açık olarak düzenlenen oturma ve yemek yerleri, yemek pişirme yerleri, çeşmeler, oyun ve açık spor alanları, açık gösteri alanları ve yeşil bitki örtüsü bulunan alanlardır.

Emsal, İnşaat Alanı Kat Sayısı: (Mülga tanım: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/1.md.)

Liman: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Gemilerin yolcu indirip- bindirme, yükleme-Boşaltma, bağlama ve beklemelerine elverişli yeterli su derinliğine sahip, teknik ve sosyal altyapı tesisleri, yönetim, destek, bakım- onarım ve depolama birimleri bulunan tabii veya suni olarak rüzgar ve deniz tesirlerinden korunmuş kıyı yapılarıdır.

Tersane: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Yük ve yolcu (ticari veya turistik amaçlı) gemileri ile teknelerin (ahşap, polyester, fiberglas, çelik) inşa, tadil, bakım ve onarımı için dalgakıranla durgun su temin edilmiş, yüzer havuzlu, teknik ve sosyal altyapısı, yönetim, bakım, onarım ve depolama birimleri de bulunan kıyı yapılarıdır.

Yat limanı: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Yatlara güvenilir bir bağlama, her yata doğrudan yürüyerek çıkılmasına olanak sağlayan, yeterli derinlikte su bulunan ve yatlara teknik ve sosyal altyapı, yönetim, destek, bakım ve onarım hizmetleri sunan, rüzgar ve deniz tesislerinden korunmuş Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığından "işletme belgesi" almış, turizm belgeli kıyı yapılarıdır.

EK 1 (Devamı)

Balıkçı barınağı: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Balıkçı teknelerine hizmet veren amacı ile dalgakıranla korunmuş, yöre balıkçılarının ihtiyacına yetebilecek kadar havuz ve geri sahaya sahip, bağlama rıhtımları ile suyu, elektriği, ağ kurutma sahası, çekek yeri, deniz ürünlerini geçici depolama ve satış üniteleri bulunan kıyı yapılarıdır.

Yat çekek yeri: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Yatlara; kışlama, güvenli bir şekilde karaya çekme, denize indirme, karada muhafaza, bakım-onarım (tersane ve büyük onarım tesisleri hariç) teknik altyapı ve yönetim hizmetleri sunan kıyı yapılarıdır.

Çekme yeri: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Balıkçı tekneleri, küçük tonajlı tekneler veya yatların bakım ve onarımlarının yapılması için karaya alınmalarına imkan sağlayacak donanım ve bakım ve onarım çalışmalarına yetecek kadar kumsal veya sıkıştırılmış toprak zemin veya katı sıcak asfalt veya betonlanmış meyilli alana sahip olan kıyı düzenlemeleridir.

Yönetim birimleri: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Kıyıda yapılması zorunlu olan ve üst yapı gerektiren yapıların ihtiyacı olan idare binası ile personele hizmet veren yemekhane, WC, duş birimleridir.

Destek birimleri: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Telekomünikasyon merkezi, meteoroloji servisi, sağlık ünitesi, kiralama ve gümrük hizmeti sunan birimler, helikopter pisti, yeme-içme ve satış üniteleridir.

Bakım - onarım birimleri: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Hangar, atölyeler, çekek alanı ve drenajlı alt yıkama mahallidir.

Teknik ve sosyal altyapı: (Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Kıyıda yapılması zorunlu olan yapı ve tesislere hizmet veren ve kıyının kamu yararına kullanılmasını sağlayan, dalgakıran, kontrol kulesi, trafo, su deposu, çekek rampası, biyolojik ve kimyasal arıtma sistemi, pis su sintine boşaltma istasyonu, elektrik, su PTT, Fax, TV teçhizatı, yağ ve çöp toplama konteynerleri, yangın şebekesi, lift sistemi, saniter üniteleri, otopark, yaya yolları, meydan, yeşil alan, çocuk bahçesi ve parktır

Genel Esaslar

Madde 5 - Kıyılar ve doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır.

Kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

EK 1 (Devamı)

Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz.

(Değişik fıkra: 13/10/1992 - 21374) Kıyılardan kum, çakıl vesaire alınamaz veya çekilemez. Kıyılarda kıyıyı değiştirecek boyutta ve kıyının doğal yapısını bozacak nitelikte kazı yapılamaz. Valilikçe uygun görülmesi ve yazılı izin verilmesi halinde Valilik denetiminde kıyının doğal yapısını değiştirmeyecek boyut ve nitelikte yapılacak kazı işlemi izin şartlarına bağlıdır. İzin şartlarına aykırı işlem yapılması halinde verilen izin iptal edilir ve Yönetmeliğin 21 inci maddesine göre cezai işlem yapılır.

Kıyılara moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirletici etkisi olan atık ve atıklar dökülemez. Ayrıca Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümleri de geçerlidir.

1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve aynı Kanun gereğince çıkartılan yönetmelik hükümleri saklıdır.

Kıyıda ve sahil şeridinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için onaylı kıyı kenar çizgisinin bulunması zorunludur.

İKİNCİ BÖLÜM : Komisyonun Teşekkülü, Çalışma Usul ve Esasları, Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti ve Onayı

Kıyı Kenar Çizgisi Tespit Komisyonunun Teşekkülü

Madde 6 - Kıyı kenar çizgisi tespit komisyonu valiliklerce, kamu görevlilerinden en az beş kişiden oluşturulur. Komisyon aşağıda belirlenen meslek gruplarından her birinden en az bir kişinin bulunması zorunludur.

a) (Değişik bent: 13/10/1992 - 21374) Jeoloji mühendisi ve / veya Jeolog, ve/veya Jeomorfolog

b) Harita ve kadastro mühendisi

c) Ziraat mühendisi

d) Mimar ve/veya şehir plancısı

e) İnşaat mühendisi

Bu üyeler arasından belirleyeceği bir üye komisyon başkanlığını yürütür.

Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti ve Onayı

EK 1 (Devamı)

Madde 7 - (Değişik madde: 30/03/1994 - 21890 R.G.)

Onaylı Kıyı kenar çizgisi bulunmayan alanlardaki tespit işlemlerinin valiliklerce bir program dahilinde ve en kısa sürede gerçekleştirilmesi esastır. Valiliklerce yıllık tespit programları hazırlanır.

Tespit işlemlerinin kanun, yönetmelik ve programlara uygun olarak yürütülmesi ve tamamlanması için her türlü önlem alınır. Ancak ilgililerin tespit talebi halinde, yıllık programda olup olmadığına bakılmaksızın kıyı kenar çizgisi tespiti bu Yönetmelik esaslarına göre öncelikle yapılır.

(Değişik fıkra: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/2.md.) Kıyı kenar çizgisi tespitleri, 1/1000 ölçekli hâlihazır haritalar üzerinde pafta bütününde geçirilir. Ancak İl sınırına rastlayan alanlarda pafta bütününde geçirilme şartı aranmaz.

a) Valiliklerce yıllık programlarına uygun olarak yapılacak kıyı kenar çizgisi tespitlerinin, öncelikle 1/1000 ölçekli onaylı halihazır harita üzerine yapılması esastır. 1/1000 ölçekli halihazır haritaların temini için Bakanlıkça ve Valiliklerce gerekli önlemler alınır. 1/1000 ölçekli halihazır haritaların temininin mümkün olmaması ve Bakanlıkça uygun görülmesi durumunda, 1/1000 ölçekli fotogrametrik, sayısal, kadastral veya ortofoto harita üzerine bunların da bulunmaması halinde, 1/2000 veya 1/5000 ölçekli halihazır, fotogrametrik, kadastral veya ortofoto haritalar üzerine yapılır.

b) Kıyı kenar çizgisi tespitinin ilgililerince talep edilmesi halinde, kıyı kenar çizgisinin 1/1000 ölçekli onaylı halihazır harita üzerine geçirilmesi zorunludur.

1) Daha evvel 1/1000 ölçekten daha küçük ölçekli halihazır, fotogrametrik, topografik, kadastral veya şeritvari harita üzerine geçirilerek onaylanmış kıyı kenar çizgisi varsa; ilgililerince, tespiti konu alanın 1/1000 ölçekli hâlihazır haritası yaptırılır, onaylatılır ve kıyı kenar çizgisi 1/1000 ölçekli onaylı halihazır harita üzerine aktarılarak bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesi hükümlerine göre onaylanır.

2) Onaylı kıyı kenar çizgisi bulunmayan, 1/1000 ölçekli halihazır haritası bulunan yerlerde kıyı kenar çizgisi, muhtemel kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde alçak basık kıyılarda en az 200 metrelik, dar yüksek kıyılarda en az 50 metrelik alanı içeren kısmın 1/1000 ölçekli halihazır haritası ilgilisince tamamlatılıp onaylatıldıktan sonra geçirilir.

EK 1 (Devamı)

3) Onaylı kıyı kenar çizgisi ve 1/1000 ölçekli onaylı halihazır haritası bulunmayan yerlerde, kıyı kenar çizgisi, muhtemel kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde, alçak basık kıyılarda en az 200 metrelik, dar yüksek kıyılarda en az 50 metrelik alanı içeren 1/1000 ölçekli halihazır harita ilgisince yaptırılarak onaylandıktan sonra geçirilir.

4) Daha önce kıyı kenar çizgisinin 1/1000 ölçekli onaylı halihazır harita paftaları üzerinde pafta bütününde geçirilmemiş olması halinde, kıyı kenar çizgisi olmayan kısımların halihazır haritası yaptırılarak onaylatılır. Kıyı kenar çizgisi pafta bütününe tamamlanarak geçirilir.

5) Daha evvel 1/1000 veya daha büyük ölçekli halihazır, kadastral, topoğrafik veya şeritvari haritalar üzerine çizilerek onanmış kıyı kenar çizgileri, 1/1000 ölçekli halihazır harita üzerine aktarılması istenirse, muhtemel kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde, alçak basık kıyılarda en az 200 metrelik, dar yüksek kıyılarda en az 50 metrelik alanı içeren 1/1000 ölçekli halihazır harita ilgisince yaptırılarak onaylandıktan sonra bu harita üzerine aktarılır.

Aktarma işlemi Bakanlıkça da yapılabilir. İlgilisinin talebi üzerine yapılan aktarma işlemi, Teknik Yönetmelik esaslarına göre yapılır. Aktarma yapılan pafta üzerine, onaylı kıyı kenar çizgisine ilişkin bilgiler belirtilmek suretiyle, aktarma işlemi Valilik veya Bakanlıkça uygun görüldüğüne ilişkin pafta üzerine işlenir. Aktarma işleminde hata tespiti halinde, düzeltilmek üzere valiliğe iade edilir. Aktarma işlemi Bakanlıkça yapılmış ise, aktarımına ilişkin uygun görüş Bakanlıkça pafta üzerine işlenir. Aktarma işlemi bilgisayar ortamında sayısal olarak yapılır.

Tespit talepleri, haritaya ilişkin koşulları tamamlanarak valiliğe tesliminden sonra valiliğince 3 ay içinde sonuçlandırılır.

Kıyı kenar çizgisi tespiti, talep üzerine yapılmış ise, Bakanlığa gönderilen ozalit paftalar üzerine talep konusu taşınmaz veya taşınmazların mülkiyet sınırları da işlenir.

Kıyı Kenar Çizgisinin Arazi Tespiti ve Haritalara Geçirilmesi

Madde 8 - Kanunun ve bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde belirtilen esaslara göre kıyı kenar çizgisi arazide tespit edilir. Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen onaylı halihazır haritalar üzerine işlenir.

EK 1 (Devamı)

Arazide teknik yönetmelik esaslarına göre tespit edilen noktaların getirdiği kıyı kenar çizgisi, usulüne uygun olarak harita üzerine geçirilir. Bu şekilde düzenlenen kıyı kenar çizgisi geçirilmiş halihazır haritalar ve bunların dayanağı belgeler komisyon tarafından imzalanır.

Arazide tespit edilen ve harita üzerine geçirilen kıyı kenar çizgisinin hangi esas ve verilere göre geçtiğini açıklayan bir tutanak düzenlenir ve komisyon tarafından imzalanır.

Kıyı Kenar Çizgisinin Onayı

Madde 9 - Orijinal pafta, bu paftadan çoğaltılmış bir takım ozalit pafta, mahallinde tutulan tutanak ve ölçü işlemleri ile ilgili belgeler valiliğe sunulur. Valilik uygun görüşü ile birlikte bu belgeleri ve konu ile ilgili diğer belgeleri Bakanlığa gönderir.

Uygun görülen kıyı kenar çizgileri Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer. Onaylı orijinal pafta valiliğe gönderilir. Bakanlıkça uygun görülmeyen kıyı kenar çizgisi paftaları gerekli düzeltmeler veya yeniden tespit yapılmak üzere valiliğe iade edilir.

Paftaların Çoğaltılması ve Dağıtımı

Madde 10 - (Değişik fıkra: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/3.md.) Bakanlıkça Valiliğe gönderilen onaylı orijinal kıyı kenar çizgisi paftaları ve bilgisayar ortamındaki sayısal veriler, Valilikçe çoğaltılarak yerel maliye teşkilatına, tespit belediye ve mücavir saha hudutları içinde ise, ilgili belediyesine ve kadastral paftalara işlenmek üzere ilgili kadastro müdürlüğüne gönderilir. Onaylı orijinal kıyı kenar çizgisi paftaları Valilikçe muhafaza edilir. Onaylı kıyı kenar çizgisine göre mülkiyete konu taşınmazların kıyıda kalan bölümleri ilgili kadastro müdürlüğüne belirlenerek gerekli şerhler konulmak üzere tapu sicil müdürlüğüne gönderilir.

Tespit sonucunda kıyıda kalan özel mülkiyete konu arazilerle ilgili tapu iptal işlemleri ilgili defterdarlıkça yürütülür.

Kıyı Kenar Çizgilerinin Aleniyeti

Madde 11 - Kıyı kenar çizgisi paftaları alenidir. Belediye veya valilikler kıyı kenar çizgisi paftalarının tamamını veya bir kısmının kopyalarını tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : Kıyıda ve Doldurma ve Kurutma Yoluyla Kazanılan Arazilerde Planlama ve Yapılanma

EK 1 (Devamı)

Kıyıda Planlama

Madde 12 - Kıyılarda 1/1000 ölçekli uygulama imar planı yapılıp onaylanmadan uygulama ve yapılanmaya geçilemez. Kıyıda, gerektiğinde ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak sadece Kanunun 6 ncı maddesi ve bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesindeki yapı ve tesislerin inşası amacıyla, imar planı yapılabilir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununa göre belirlenen turizm bölge, alan ve merkezlerindeki turizme dönük kullanımlar ile aynı alanlarda yer alan sahil şeritlerindeki günübirlik turizm alanlarının veya sahil şeridi dışındaki konaklama tesislerinin tamamlayıcısı veya devamı niteliğinde olan ve bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin (a) bendinde sayılan yapı ve tesislere ait uygulama imar planları, aynı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca Turizm Bakanlığınca onaylanarak yürürlüğe girer.

(Değişik fıkra: 13/10/1992 - 21374) İkinci fıkra kapsamı dışında kalan uygulama imar planları: 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca, Bakanlık, valilik veya belediyesince onaylanarak yürürlüğe girer.

Kıyıda Yapı

Madde 13 - Kıyıda onaylı uygulama imar planlarına göre ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin tüm önlemler alınmak koşulu ile aşağıdaki yapı ve tesisler yapılabilir.

a) Kıyının kamu yararına kullanımına ve kıyıyı korumak amacına yönelik altyapı ve tesisler: İskele, liman, barınak, yanaşma yeri, rıhtım, dalgakıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayıkthane, tuzla, dalyan, tasfiye ve pompaj istasyonları.

b) (Değişik bent: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Faaliyetlerinin özelliği gereği kıyıdan başka bir yerde yapılmaları mümkün olmayan yapı ve tesisler: Tersane, gemi söküm yeri, su ürünleri üretim ve yetiştirme tesisleri, yat limanı, balıkçı barınağı ve yat çekek yeri.

c) (Değişik bent: 30/03/1994 - 21890 R.G.) Kıyılarda ayrıcı uygulama imar planı yapılmadan sabit olmayan duş, gölgelik, soyunma kabini aralarında en az 150 metre mesafe olmak kaydı ile 6 m'yi geçmeyen büfe ve kirletici etkisi olmayan fosseptik yapımını gerektirmeyen seyyar tuvalet ve ahşap iskeleler yapılabilir.

(Ek fıkra: 13/10/1992 - 21374) (a) ve (b) bentlerinde sayılan yapı ve tesis alanlarında, bu kullanımların tamamlayıcısı niteliğinde ve yapılması zorunlu alt ve üst yapı tesisleri yapılabilir. Günübirlik turizm yapı ve tesisleri yapılamaz.

EK 1 (Devamı)

(Ek fıkra: 13/03/1994 - 21890 R.G.) Sahil şeridinin ikinci bölümünde ve sahil şeridi gerisinde kalan özel kullanımlara ait arıtma tesisleri kıyıda yapılamaz. Bu alanlarda sadece kamu yararlı arıtma tesisleri yer alabilir.

Kıyılarda yapılan yapı ve tesisler, yapım amaçları dışında kullanılamazlar.

Doldurma ve Kurutma Yoluyla Arazi Kazanma

Madde 14 - (Değişik madde: 30/03/1994 - 21890 R.G.)

Denizlerde, içme ve kullanma suyu kaynağı olmamak kaydı ile tabii ve suni göllerde ve akarsularda; sadece kamu yararının gerektirdiği hallerde, daha uygun alternatifler bulunmaması veya kıyı alanının yetersizliği nedeniyle ve uygulama imar planı kararı ile bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde belirtilen yapı ve tesislerle, Kanununun 7 inci maddesi gereği yapılabilecek kara, deniz, hava ulaşımına yönelik altyapı tesisleri, yeşil alan düzenlemeleri kapsamında park, çocuk bahçesi, açık spor alanları ile açık alan ağırlıklı olmak üzere ve emsali aynı amaçla ayrılan alanın %3 ünü yüksekliği 5.50 metreyi aşmayan takılıp sökülebilir elemanlarla inşa edilen: lokanta, gazino, çay bahçesi, sergi üniteleri ve idare binalarını içeren fuar, piknik, eğlence alanları düzenlemek amacıyla doldurma ve kurutma işlemi yapılarak arazi kazanılabilir.

Planların hazırlanması, incelenmesi ve doldurma ve kurutma işleminin gerçekleştirilmesi aşamalarında, ekolojik dengenin korunması, deniz, suni ve tabii göl ve akarsularla bunların çevrelerinin ve bu çevredeki canlı hayatın olumsuz etkilenmemesi esastır.

Doldurma ve Kurutma işleminin yapılabilmesi için:

a - Doldurma ve kurutma işlemi yapacak olan ilgili idarece doldurma ve kurutma işlemine ilişkin talep valiliğe iletilir.

b - Valilik, doldurma ve kurutma yapılmasında sakınca olup olmadığına dair gerekçeli görüşünü, teklifle birlikte Bakanlığa iletir.

c - Bakanlık, konusuna ve bölgenin özelliğine göre ilgili kuruluşların görüşünü alarak teklifi inceler.

d - Teklifin Bakanlıkça uygun bulunması halinde, doldurma ve kurutma alanını ve bu alandaki uygulamayı içeren uygulama imar planı, talep sahibi idarece yapılır veya yaptırılır.

EK 1 (Devamı)

e - Doldurma ve kurutma suretiyle kazanılacak arazi, 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanununa göre belirlenen turizm bölge, alan ve merkezlerinden ve bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan kullanımlara, yapı ve tesislere ait ise, uygulamaya imar planları aynı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca Turizm Bakanlığı'nca onaylanır.

Turizm bölge, alan ve merkezlerinde turizm dışı kullanımları içeren uygulama imar planları ile doldurma ve kurutma yoluyla arazi kazanılan diğer alanlardaki uygulama imar planları 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uyarınca yapılır veya yaptırılır. Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer.

f - Doldurma ve kurutma işlemleri onaylı imar planlarına uygun olarak yapılır.

Kıyıda, Doldurma ve Kurutma Yoluyla Kazanılan Arazilerde İnşaat Ruhsatı

Madde 15 - Kıyıda, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler üzerinde yapılacak olan ve bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesi ile 14 üncü maddesinin (e) bendinde sayılan yapı ve tesislere yapı ruhsatı verilebilmesi için Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca gerekli iznin alınması zorunludur.

(Değişik fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Maliye Bakanlığı'nca bu iznin verilebilmesi için yatırımcı kişi veya kuruluşça yatırıma ilişkin, Onaylı uygulama imar planının, Dolgu veya kurutmanın plân ve projesine uygun olarak gerçekleştiğine ilişkin plân ve projeyi onaylayan ilgili idare yazısının, Turizm alan ve merkezlerinde yer alan yapılar için Turizm Bakanlığı'ndan alınacak yatırım belgesinin, bu Bakanlığa verilmesi şarttır.

İnşaat ruhsatı verilmesi için Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca kiralama, irtifak hakkı tesisi veya tahsis işleminin yapılmış olması şarttır. Bu belgeler tapu yerine geçecek belgeler olarak kabul edilir. İnşaat ruhsatı işlemleri 3194 sayılı İmar Kanununun ilgili hükümlerine göre yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : Sahil Şeridi, Sahil Şeridinde Planlama ve Yapılanma

Sahil Şeridinin Belirlenmesi

Madde 16 - (Değişik madde: 13/10/1992 - 21374 R.G.) Sahil şeridinin belirlenmesinde aşağıdaki esaslara uyulur.

a - (Değişik bent: 30/03/1994 - 21890 R.G.) Uygulama imar planı ilk defa yapılacak alanlarda, köy yerleşik alanlarında ve iskan dışı alanlarda sahil şeridi, kıyı kenar çizgisinden

EK 1 (Devamı)

itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğinde olmak üzere belirlenir. Bu alanlar kapsamında daha evvel mevzii imar planı onaylanmış alanların kalması durumunda, mevzii imar planının kısmen veya tamamen yapılaşma bulunmayan imar adalarında da sahil şeridi en az 100 metre olarak belirlenir.

b - (Değişik bent: 30/03/1994 - 21890 R.G.) 11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış uygulama imar planı bulunan kentsel ve kırsal yerleşmelerde, turizm merkez ve alanlarındaki turizm amaçlı alanlar ile turizm merkez ve alanlarındaki kentsel ve kırsal yerleşmelerde kısmen veya tamamen yapılaşma varsa, onaylı imar planındaki sahil şeridi geçerlidir. Aksi halde sahil şeridi (c) bendi uyarınca belirlenir.

c - (Değişik bent: 30/03/1994 - 21890 R.G.) 11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış mevzii imar planı ve turizm merkez ve alanlarındaki turizm dışı kullanımlara yönelik mevzii imar planı bulunan alanlarda; planlara belirlenen sahil şeridinin başlangıcından itibaren ilk sırada yer alan imar adalarının kısmen veya tamamen yapılaşmış olması durumunda, gerisindeki imar adalarında kısmen veya tamamen yapılaşma olup olmadığına bakılmaksızın onaylı plandaki sahil şeridine uyulur. İlk sırada yer alan imar adalarında kısmen veya tamamen yapılaşma olmaması durumunda geriye doğru ve diğer imar adalarının durumu değerlendirilerek kısmen veya tamamen yapılaşma bulunanların kıyı yönündeki cephe hattı esas alınarak sahil şeridi belirlenir.

11 Temmuz 1992 tarihinden önce onaylanmış uygulama imar planlarının yapılaşma bulunmayan alanları ile ilgili gerekli revizyonlar en çok 1 yıl içinde Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre yapılır. Boş ve kısmi yapılaşma bulunmayan alanlarda bu işlemler yapılmadan yapı ruhsatı verilemez.

Sahil şeridinde kıyıya geçişi engelleyecek şekilde; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz. Moloz, toprak, çürük, çöp gibi çevreyi bozucu etkisi olan atık ve atıklar dökülemez, kazı yapılamaz.

Sahil şeridinde 11 Temmuz 1992 tarihinden önce, yürürlükteki plan ve/veya mevzuata uygun olarak yapılmış veya inşaat ruhsatı alınarak en az subasman seviyesine kadar inşaatı tamamlanmış yapılardaki müktesep hakları saklıdır. Bu hüküm, üzerine birden fazla yapı yapılmak üzere ruhsat alınmış parsellerdeki en az subasman seviyesindeki yapılar için de geçerlidir.

EK 1 (Devamı)

Sahil şeridinin birinci bölümünde yeni taşıt yolları açılmaz. Ancak 11 Temmuz 1992 tarihinden önce mevzuat hükümlerine uygun olarak onaylanmış planlara göre yapımına başlanmış veya kullanılmakta olan Devlet Karayolları ile yapımı gerçekleştirilmiş imar yollarındaki mütesep haklar saklıdır. İnşaatına başlanmış imar yolları ise mümkün olan en kısa mesafede iç yollarla bağlantı sağlanmak üzere imar planı revizyonu yapılır. Sahil şeridi birinci bölümünde ancak iç yollarla dolgu alanlarındaki yapılmış veya yapılacak yolları bağlayan kısa geçişler için imar yolları planlanabilir.

Sahil Şeridinde Planlama

Madde 17 - (Değişik madde: 13/10/1992 - 21374)

Sahil şeridinde uygulama imar planı yapılıp onaylanmadan uygulamaya geçilemez. Tamamen veya kısmen yapılaşmamış sahil şeritlerinde yapılacak planlar; Kanunun 5 inci maddesindeki esaslar dikkate alınarak aşağıdaki şekilde düzenlenir.

Sahil şeritlerinin birinci bölümünü içeren uygulama imar planları, tümüyle açık alan olarak toplumun kullanımına tahsis edilecek şekilde düzenlenir. Bu alanlarda sadece, yaya yolları, gezinti ve dinlenme alanları, seyir teras ve alanları ile bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tanımlanan rekreatif amaçlı kullanımlar ile bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde belirlenen yapı ve tesisler yer alabilir. Bu alan içinde toplumun yararlanmasına açık yapılar da dahil olmak üzere başka hiçbir yapı ve tesis yapılamaz.

Sahil şeridinin ikinci bölümünde yapılacak planlar, bu Yönetmeliğin 13 ve 14 üncü maddesinde sayılan yapı ve tesisler ile toplumun yararlanmasına açık olmak şartı ile konaklama hariç bu Yönetmelikte tanımlanan günübirlik turizm yapı ve tesislerini kapsayacak şekilde düzenlenir.

Sahil şeridinin ikinci bölümünde yapılacak günübirlik turizm yapı ve tesisleri için emsal 0.20'yi, bir (1) kat, H=4.50 metreye, asma katlı yapılması halinde H=5.50 metreyi geçmemek üzere plan kararları getirilebilir.

2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu'na göre belirlenen turizm bölge, alan ve merkezlerinden sahil şeridini kapsayanlarda uygulama imar planları, aynı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca düzenlenip onaylanarak yürürlüğe girer.

EK 1 (Devamı)

Yukarıdaki fıkra kapsamı dışında kalan uygulama imar planları, 3194 sayılı İmar Kanununun ilgili maddeleri uyarınca Bakanlık, valilik veya belediyesince onaylanarak yürürlüğe girer.

Sahil Şeridinde Yapılanma

Madde 18 - (Değişik madde: 13/10/1992 - 21374 R.G.)

Bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesine göre belirlenen sahil şeritlerinde uygulama imar planı olmaksızın hiçbir yapı ve tesis yapılamaz.

(Ek fıkra: 27/07/1996 - 22709 R.G.) Bu Yönetmeliğin 17 nci maddesinde sayılan nedenlerle, sahil şeridinde, 13 üncü maddede sayılan ve üst yapı gerektiren yapı ve tesisler yapılabilir.

(Ek fıkra: 30/03/1994 - 21890 R.G.) Sahil şeridinin ikinci bölümünde veya sahil şeridi gerisinde kalan alanlarda yer alan özel yapı ve tesislere ait arıtma tesisleri sahil şeridinin birinci bölümünde yer alamaz. Bu tür arıtma tesisleri ait oldukları tesislerin mülkiyetinde ve kamuya terk edilmesi gerekli olmayan alanlarda inşa edilebilir.

(Değişik fıkra: 30/03/1994 - 21890 R.G.) Sahil şeridinin ikinci bölümünde sadece onaylı uygulama imar planında belirlenmiş toplumun yararlanmasına açık günübirlik turizm tesisleri, bu Yönetmeliğin 13 ve 14 üncü maddelerinde belirtilen yapı ve tesisler ile kıyı ve deniz güvenliğini sağlamak amacıyla lojman, konaklama ve benzeri tesisler içermemek üzere inşa edilecek karakol ve bu gibi güvenlik yapıları yer alabilir.

Onaylı uygulama imar planı bulunan sahil şeritlerinde; kıyıya geçişi engelleyecek şekilde oluşturulmuş duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engellerin derhal kaldırılması ilgili valilik ve belediyelerce sağlanır.

Sahil şeridinde inşaat ruhsatı verilebilmesi için, onaylı uygulama imar planı hükümlerine uygun olarak 3194 sayılı imar kanunu ve yönetmeliklerine göre işlem yapılarak imar parsellerinin oluşturulması ve kamuya açık alanların, kamu eline geçmesi şarttır.

İnşaat ruhsatı ve yapı kullanma izni ile ilgili işlemler, 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine göre yürütülür. Sahil şeridinde inşaata başlanabilmesi için, yapılacak yapıların toplumun yararlanmasına ayrılmış yapı olduğunun tapu kütüğünün beyanlar hanesine işlenmesi zorunludur.

EK 1 (Devamı)

BEŞİNCİ BÖLÜM : (Değişik başlık: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/4.md.) Kontrol ve İmar Mevzuatına Aykırı Yapı

Kontrol

Madde 19 - Kıyılarda, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan alanlarda ve sahil şeritlerindeki uygulamalar ve bunların kontrolü, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler, bu alanlar dışında valiliklerce yürütülür.

İlgili Bakanlıkların teftiş ve kontrol yetkileri saklıdır. Yapılan işlemlerden Bakanlığa bilgi verilir.

Kanun kapsamında kalan alanlar belediye veya valiliklerce imar mevzuatına aykırı yapılanmaların önlenmesi amacıyla sürekli denetim altında tutulur. Bu amaçla gerekli tüm önlemler valilik ve belediyelerce alınır.

İmar Mevzuatına Aykırı Yapı

Madde 20 - Kıyılarda, Doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan alanlarda ve sahil şeritlerinde Kanun, plan ve bu Yönetmelik hükümlerine uyulmadan, ruhsatsız, ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapılması halinde, 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci maddesi hükümleri uyarınca, aynı Kanunda belirlenen yasal süreler içinde gerekli işlem yapılır.

Ceza

Madde 21 - (Mülga madde: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/5.md.)

Geçici Madde 1 - (Ek madde: 25/03/2011-27885 S.R.G Yön/6.md.)

Bu Yönetmeliğin eki listede yer almayan akarsularda tespit edilmiş kıyı kenar çizgileri geçersizdir.

Madde 22 - Valilikler bu Yönetmeliğin uygulanmasını Bayındırlık ve İskan Müdürlükleri kanalıyla yürütür.

Yürürlük

Madde 23 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 24 - Bu Yönetmelik hükümlerini Bayındırlık ve İskan Bakanı yürütür.

EK 1 (Devamı)

AKARSULARIMIZIN "NEHİR" TANIMINA GİREN KESİMLERİNİ BELİRTEN LİSTE

1. Meriç Nehri : Ana kolunun topraklarımıza girdiği nokta ile Ege Denizi arasındaki kesimi,
2. Sakarya Nehri : Sakarya Nehri ana kolunun, Gökçekaya Barajı ile Karadeniz arasındaki kesimi,
3. Filyos Çayı : Devrek ve Yenice Çayları kavşağı ile Karadeniz arasındaki kesimi,
4. Kızılırmak Nehri : Kızılırmak Nehri ana kolunun, Dicle Irmağı ile birleştiği nokta ile Karadeniz arasındaki kesimi,
5. Yeşilirmak Nehri : Yeşilirmak-Kelkit Çayı kavşağı ile Karadeniz arasındaki kesimi,
6. Çoruh Nehri : Çoruh Nehri ana kolunun Oltu Çayı ile Birleştiği nokta ile Türkiye-Sovyetler Birliği sınırı arasındaki kesimi.
7. Dicle Nehri :
  - a) Dicle Nehri ana kolunun Bismil ilçesi ile Türkiye-Suriye Irak sınır arasındaki kesimi.
  - b) Batman kolunun Serkan (Hizan Deresi) kavşağı ile Dicle Nehri ana kolu kavşağı arasındaki kesimi.
  - c) Botan kolunun büyükdere (Hizan Deresi kavşağı ile Dicle Nehri ana kolu kavşağı arasındaki kesimi,
8. Fırat Nehri :
  - a) Ana kolunun Keban Barajı ile Türkiye-Suriye sınıra arasındaki kesimi,
  - b) Karası kolunun Kemah İlçesi merkezi ile Keban Barajı Gölü arasındaki kesimi,
  - c) Murat kolunun Muş'un kuzeyindeki Kara su Deresi ile birleştiği nokta ile Kaban Barajı Gölü arasındaki kesimi,
9. Asi Nehri : Antakya Şehri ile Akdeniz arasındaki kesim,
10. Ceyhan Nehri : Ceyhan Nehri ana kolunun Aksı Çayı ile birleştiği nokta ile Akdeniz arasındaki kesimi.

EK 1 (Devamı)

11. Seyhan Nehri : Zamantı (Yenice) ve Göksu Irmakları Kavşağı ile Akdeniz arasındaki kesimi,

12. Göksu Nehri : Mut civarında, aynı adı taşıyan iki kolun (Göksu Çayları) birleşim noktasıyla Akdeniz arasındaki kesimi,

13. Manavgat Çayı : Oymapınar Barajı ile Akdeniz arasındaki kesimi,

14. Köprüçay : DSİ köprüçay regülâtörü ile Akdeniz arasındaki kesimi,

15. Büyükmenderes : Büyükmenderes ana kolunun Çine Çayı ile birleştiği nokta ile Ege Denizi arasındaki kesimi,

16. Simav Çayı : Simav Çayı ana kolunun Apolyont Gölü ayağı ile birleştiği nokta ile Marmara denizi arasındaki kesimi.

EK 2

UZMAN VE KULLANICI GRUBUNA UYGULANAN ANKET FORMU

EK 2

Uzman ve Kullanıcı Grubuna Uygulanan Anket Formu

Bu anket çalışması Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde Araş. Gör. Pınar GÜLTÜRK tarafından yürütülen yüksek lisans tez çalışmasının bir kısmıdır. Yüksek lisans tezinin amacı Tekirdağ ili kıyı bandının görsel peyzaj kalitesinin saptanması ve sonuçlar doğrultusunda öneriler sunulmasıdır.

Yaşınız:

Cinsiyetiniz: K E

Kaçıncı sınıf öğrencisisiniz: 1. 2. 3. 4.

Gösterilen fotoğraflara dikkatlice bakarak, aşağıdaki parametrelere göre 1, 2, 3, 4, 5 (5 en yüksek, 4 yüksek, 3 orta, 2 düşük ve 1 en düşük) aralığında puanlandırma yapınız.

*Doğallık: Görselde mevcut doğal manzara özellikleri fazla ise yüksek puan verilmesi uygundur.

*Uyum: Görselde yer alan unsurların bir bütün oluşturacak biçimde yarattıkları görsel etki fazlaysa yüksek puan verilmesi uygundur.

*Bakım: Görseli oluşturan unsurların bakımlı olduğu düşünülüyorsa yüksek puan verilmesi uygundur.

*Açıklık: Görüntüyü yorumlamanın akıl karıştırıcı veya zor olduğu düşünülüyorsa düşük puan verilmesi uygundur.

*Düzen: Görüntünün düzenli unsurlara veya net düzenlemelere sahip olduğu algılanırsa yüksek puan verilmesi uygundur.

*Güven: Görüntünün bileşenlerinin riskleri veya tehlikeleri çağrıştırdığı algılanırsa düşük bir puan, konuksever, tehlikesiz ve emin bir görünüş sunarsa yüksek bir puan verilmesi uygundur.

*Manzara Güzelliği: Görüntüye manzara güzelliğine göre bir puan verilmesi uygundur.

Görüntü (33)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (34)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (35)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (36)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (37)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (38)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (39)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (40)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (41)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (42)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (43)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (44)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Görüntü (45)	5	4	3	2	1	
Doğal	☐	☐	☐	☐	☐	Yapay Eleman Baskın
Uyumlu	☐	☐	☐	☐	☐	Uyumsuz
Bakımlı	☐	☐	☐	☐	☐	Bakımsız
Açık	☐	☐	☐	☐	☐	Kapalı
Düzenli	☐	☐	☐	☐	☐	Düzensiz
Güvenli	☐	☐	☐	☐	☐	Güvensiz
M. Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐	Olumsuz

Katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

EK 3

**UZMAN VE KULLANICI GRUBUNUN PARAMETRELERE GÖRE İSTATİSTİKİ
ANALİZ TABLOLARI**

EK 3

Kullanıcı Grubunun Parametrelere Göre İstatistiki Analiz Tabloları

1.Doğallık

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1DOGAL	80	1,00	5,00	3,2500	,08624	,77132	,595
F2DOGAL	80	1,00	5,00	2,8625	,11766	1,05235	1,107
F3DOGAL	80	1,00	5,00	3,3125	,11194	1,00119	1,002
F4DOGAL	80	2,00	5,00	3,8500	,09261	,82830	,686
F5DOGAL	80	1,00	5,00	3,2750	,10215	,91368	,835
F6DOGAL	80	1,00	5,00	3,0750	,11903	1,06468	1,134
F7DOGAL	80	2,00	5,00	3,7500	,09158	,81908	,671
F8DOGAL	80	1,00	5,00	3,8250	,10338	,92470	,855
F9DOGAL	80	1,00	5,00	2,3125	,12143	1,08609	1,180
F10DOGAL	80	1,00	5,00	2,5125	,11664	1,04329	1,088
F11DOGAL	80	1,00	5,00	2,7000	,11986	1,07209	1,149
F12DOGAL	80	1,00	5,00	3,9000	,09841	,88016	,775
F13DOGAL	80	2,00	5,00	3,9375	,08409	,75211	,566
F14DOGAL	80	1,00	5,00	2,6375	,10856	,97102	,943
F15DOGAL	80	1,00	5,00	2,8250	,10490	,93829	,880
F16DOGAL	80	1,00	5,00	2,9625	,09975	,89221	,796
F17DOGAL	80	2,00	5,00	3,3875	,08804	,78746	,620
F18DOGAL	80	1,00	4,00	2,3875	,10140	,90699	,823
F19DOGAL	80	1,00	4,00	2,5875	,09694	,86703	,752
F20DOGAL	80	1,00	5,00	2,9250	,11498	1,02839	1,058
F21DOGAL	80	1,00	3,00	1,2125	,05817	,52032	,271
F22DOGAL	80	1,00	5,00	1,7375	,09537	,85305	,728
F23DOGAL	80	1,00	5,00	3,1875	,09429	,84335	,711
F24DOGAL	80	1,00	5,00	1,8000	,10733	,95996	,922
F25DOGAL	80	1,00	5,00	2,8375	,10440	,93381	,872
F26DOGAL	80	1,00	5,00	2,8125	,09759	,87285	,762
F27DOGAL	80	2,00	5,00	3,4500	,08877	,79396	,630
F28DOGAL	80	2,00	5,00	3,2125	,08092	,72380	,524
F29DOGAL	80	1,00	5,00	2,8500	,09088	,81287	,661
F30DOGAL	80	1,00	5,00	1,9875	,11179	,99992	1,000
F31DOGAL	80	1,00	3,00	1,8250	,08490	,75933	,577
F32DOGAL	80	1,00	4,00	1,8000	,08605	,76968	,592
F33DOGAL	80	1,00	5,00	2,4625	,09061	,81043	,657
F34DOGAL	80	1,00	4,00	2,2000	,08965	,80190	,643
F35DOGAL	80	1,00	5,00	2,7125	,10994	,98333	,967
F36DOGAL	80	1,00	5,00	2,0875	,08750	,78262	,613
F37DOGAL	80	1,00	5,00	2,6000	,10157	,90847	,825
F38DOGAL	80	1,00	4,00	1,9375	,09302	,83201	,692
F39DOGAL	80	1,00	5,00	2,6750	,10490	,93829	,880
F40DOGAL	80	1,00	5,00	3,2750	,11106	,99333	,987
F41DOGAL	80	1,00	5,00	3,7000	,09808	,87728	,770
F42DOGAL	80	1,00	5,00	2,5875	,08474	,75797	,575
F43DOGAL	80	1,00	4,00	2,5875	,09694	,86703	,752
F44DOGAL	80	1,00	5,00	2,6000	,10000	,89443	,800
F45DOGAL	80	1,00	5,00	3,3250	,09543	,85351	,728
Valid N (listwise)	80						

EK 3 (Devamı)

2. Uyum

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1UYUM	80	1,00	4,00	2,7875	,08474	,75797	,575
F2UYUM	80	1,00	4,00	1,8500	,08912	,79715	,635
F3UYUM	80	1,00	5,00	2,8500	,11124	,99492	,990
F4UYUM	80	1,00	5,00	2,9125	,11555	1,03354	1,068
F5UYUM	80	1,00	5,00	2,9250	,11077	,99078	,982
F6UYUM	80	1,00	5,00	3,5375	,11926	1,06668	1,138
F7UYUM	80	1,00	5,00	3,3125	,09999	,89434	,800
F8UYUM	80	1,00	5,00	3,8500	,10235	,91541	,838
F9UYUM	80	1,00	3,00	1,5750	,06838	,61160	,374
F10UYUM	80	1,00	5,00	2,8375	,10133	,90629	,821
F11UYUM	80	1,00	5,00	2,5750	,11635	1,04063	1,083
F12UYUM	80	1,00	5,00	2,9250	,10338	,92470	,855
F13UYUM	80	1,00	5,00	3,6500	,08912	,79715	,635
F14UYUM	80	1,00	5,00	3,0750	,10788	,96489	,931
F15UYUM	80	1,00	4,00	2,1875	,08170	,73077	,534
F16UYUM	80	1,00	4,00	2,5125	,10523	,94123	,886
F17UYUM	80	1,00	5,00	2,6875	,09512	,85082	,724
F18UYUM	80	1,00	5,00	2,0625	,10117	,90489	,819
F19UYUM	80	1,00	5,00	2,9250	,10490	,93829	,880
F20UYUM	80	1,00	5,00	3,3625	,10410	,93109	,867
F21UYUM	80	1,00	5,00	2,6750	,11077	,99078	,982
F22UYUM	80	1,00	5,00	2,6375	,10856	,97102	,943
F23UYUM	80	1,00	5,00	3,7875	,09529	,85231	,726
F24UYUM	80	1,00	5,00	3,2750	,12701	1,13600	1,291
F25UYUM	80	1,00	5,00	3,2750	,11247	1,00599	1,012
F26UYUM	80	1,00	5,00	3,1500	,09760	,87294	,762
F27UYUM	80	1,00	5,00	3,6000	,10000	,89443	,800
F28UYUM	80	1,00	5,00	2,5875	,11208	1,00245	1,005
F29UYUM	80	1,00	5,00	2,5750	,10490	,93829	,880
F30UYUM	80	1,00	3,00	1,5375	,07103	,63533	,404
F31UYUM	80	1,00	5,00	1,8625	,08295	,74194	,550
F32UYUM	80	1,00	5,00	1,8250	,09543	,85351	,728
F33UYUM	80	1,00	3,00	2,0000	,07956	,71157	,506
F34UYUM	80	1,00	4,00	2,1375	,08484	,75881	,576
F35UYUM	80	1,00	5,00	2,7000	,12247	1,09545	1,200
F36UYUM	80	1,00	5,00	2,3750	,09476	,84756	,718
F37UYUM	80	1,00	4,00	2,1125	,09242	,82667	,683
F38UYUM	80	1,00	5,00	1,7875	,09017	,80652	,650
F39UYUM	80	1,00	4,00	2,0000	,08895	,79556	,633
F40UYUM	80	1,00	5,00	3,4875	,10218	,91394	,835
F41UYUM	80	2,00	5,00	4,2375	,08759	,78343	,614
F42UYUM	80	1,00	4,00	1,9875	,08804	,78746	,620
F43UYUM	80	1,00	5,00	2,6375	,10257	,91740	,842
F44UYUM	80	1,00	5,00	2,7125	,09936	,88866	,790
F45UYUM	80	1,00	4,00	2,3500	,10079	,90148	,813
Valid N (listwise)	80						

EK 3 (Devamı)

3. Bakım

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1BAKIM	80	1,00	5,00	2,8250	,09707	,86822	,754
F2BAKIM	80	1,00	3,00	1,2625	,06595	,58987	,348
F3BAKIM	80	1,00	5,00	2,4750	,12576	1,12481	1,265
F4BAKIM	80	1,00	5,00	1,9250	,11359	1,01601	1,032
F5BAKIM	80	1,00	4,00	2,0500	,10047	,89866	,808
F6BAKIM	80	1,00	5,00	3,9250	,10184	,91090	,830
F7BAKIM	80	1,00	5,00	2,9375	,10724	,95922	,920
F8BAKIM	80	1,00	5,00	3,6875	,11334	1,01375	1,028
F9BAKIM	80	1,00	2,00	1,1125	,03555	,31797	,101
F10BAKIM	80	1,00	5,00	3,1250	,09476	,84756	,718
F11BAKIM	80	1,00	4,00	1,9625	,10591	,94726	,897
F12BAKIM	80	1,00	4,00	2,3000	,09808	,87728	,770
F13BAKIM	80	1,00	5,00	3,5000	,10524	,94132	,886
F14BAKIM	80	1,00	5,00	3,2250	,12825	1,14709	1,316
F15BAKIM	80	1,00	4,00	1,6000	,07672	,68621	,471
F16BAKIM	80	1,00	4,00	2,2000	,10584	,94668	,896
F17BAKIM	80	1,00	5,00	2,5875	,11348	1,01500	1,030
F18BAKIM	80	1,00	4,00	2,0375	,08613	,77040	,594
F19BAKIM	80	1,00	5,00	3,0000	,11933	1,06735	1,139
F20BAKIM	80	1,00	5,00	3,4500	,10952	,97954	,959
F21BAKIM	80	1,00	5,00	3,3250	,11903	1,06468	1,134
F22BAKIM	80	1,00	5,00	3,1250	,11850	1,05991	1,123
F23BAKIM	80	1,00	5,00	3,9750	,10215	,91368	,835
F24BAKIM	80	1,00	5,00	3,9250	,10640	,95168	,906
F25BAKIM	80	2,00	5,00	3,5375	,10516	,94056	,885
F26BAKIM	80	1,00	5,00	3,5125	,09579	,85675	,734
F27BAKIM	80	1,00	5,00	3,6250	,09804	,87692	,769
F28BAKIM	80	1,00	5,00	2,6750	,11903	1,06468	1,134
F29BAKIM	80	1,00	5,00	2,6125	,10448	,93448	,873
F30BAKIM	80	1,00	4,00	1,3375	,06400	,57244	,328
F31BAKIM	80	1,00	4,00	1,6750	,09375	,83855	,703
F32BAKIM	80	1,00	4,00	1,7750	,08890	,79516	,632
F33BAKIM	80	1,00	3,00	1,6000	,08074	,72216	,522
F34BAKIM	80	1,00	4,00	1,9000	,08268	,73948	,547
F35BAKIM	80	1,00	5,00	2,7625	,12227	1,09364	1,196
F36BAKIM	80	1,00	5,00	2,5875	,11759	1,05175	1,106
F37BAKIM	80	1,00	4,00	1,5750	,07911	,70755	,501
F38BAKIM	80	1,00	4,00	1,6750	,08490	,75933	,577
F39BAKIM	80	1,00	5,00	1,7750	,09239	,82638	,683
F40BAKIM	80	1,00	5,00	3,4000	,11335	1,01383	1,028
F41BAKIM	80	3,00	5,00	4,4500	,08133	,72740	,529
F42BAKIM	80	1,00	3,00	1,5750	,08490	,75933	,577
F43BAKIM	80	1,00	5,00	2,8875	,11528	1,03108	1,063
F44BAKIM	80	1,00	5,00	2,9000	,10464	,93592	,876
F45BAKIM	80	1,00	4,00	1,6375	,08004	,71589	,512
Valid N (listwise)	80						

EK 3 (Devamı)

4.Açıklık

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1ACIK	80	1,00	5,00	3,5250	,11525	1,03085	1,063
F2ACIK	80	1,00	5,00	3,0500	,12312	1,10121	1,213
F3ACIK	80	1,00	5,00	3,6750	,11359	1,01601	1,032
F4ACIK	80	1,00	5,00	3,2750	,12062	1,07885	1,164
F5ACIK	80	2,00	5,00	3,6250	,09136	,81714	,668
F6ACIK	80	2,00	5,00	4,0875	,09277	,82973	,688
F7ACIK	80	1,00	5,00	3,7125	,10994	,98333	,967
F8ACIK	80	2,00	5,00	4,1500	,08912	,79715	,635
F9ACIK	80	1,00	5,00	2,9125	,13802	1,23446	1,524
F10ACIK	80	1,00	5,00	3,2875	,13687	1,22416	1,499
F11ACIK	80	1,00	5,00	3,4500	,10952	,97954	,959
F12ACIK	80	1,00	5,00	3,7875	,11487	1,02739	1,056
F13ACIK	80	2,00	5,00	3,9000	,10157	,90847	,825
F14ACIK	80	1,00	5,00	3,8750	,09964	,89124	,794
F15ACIK	80	1,00	5,00	3,3625	,10856	,97102	,943
F16ACIK	80	1,00	5,00	3,5000	,11933	1,06735	1,139
F17ACIK	80	1,00	5,00	3,5875	,09694	,86703	,752
F18ACIK	80	1,00	5,00	3,0750	,13522	1,20940	1,463
F19ACIK	80	1,00	5,00	3,6125	,12130	1,08492	1,177
F20ACIK	80	1,00	5,00	4,0625	,09959	,89079	,794
F21ACIK	80	1,00	5,00	3,5375	,11243	1,00560	1,011
F22ACIK	80	2,00	5,00	3,9500	,09889	,88447	,782
F23ACIK	80	1,00	5,00	3,9250	,09707	,86822	,754
F24ACIK	80	1,00	5,00	3,9125	,10094	,90279	,815
F25ACIK	80	1,00	5,00	3,5875	,12413	1,11029	1,233
F26ACIK	80	2,00	5,00	4,0500	,07936	,70979	,504
F27ACIK	80	2,00	5,00	4,1875	,08732	,78100	,610
F28ACIK	80	1,00	5,00	3,2500	,11867	1,06141	1,127
F29ACIK	80	1,00	5,00	3,1875	,12337	1,10343	1,218
F30ACIK	80	1,00	5,00	3,0750	,12424	1,11122	1,235
F31ACIK	80	1,00	5,00	3,0000	,11391	1,01881	1,038
F32ACIK	80	1,00	5,00	3,3875	,12388	1,10801	1,228
F33ACIK	80	1,00	5,00	3,1625	,11313	1,01188	1,024
F34ACIK	80	1,00	5,00	3,3875	,11459	1,02493	1,050
F35ACIK	80	1,00	5,00	3,8000	,11307	1,01133	1,023
F36ACIK	80	1,00	5,00	3,2375	,11562	1,03415	1,069
F37ACIK	80	1,00	5,00	3,3875	,09661	,86410	,747
F38ACIK	80	1,00	5,00	3,2250	,11797	1,05513	1,113
F39ACIK	80	1,00	5,00	3,2750	,11106	,99333	,987
F40ACIK	80	2,00	5,00	4,1375	,08849	,79147	,626
F41ACIK	80	3,00	5,00	4,5875	,07268	,65010	,423
F42ACIK	80	1,00	5,00	3,2000	,11166	,99873	,997
F43ACIK	80	1,00	5,00	3,5875	,09856	,88151	,777
F44ACIK	80	2,00	5,00	3,5375	,10210	,91325	,834
F45ACIK	80	1,00	5,00	3,2750	,11387	1,01850	1,037
Valid N (listwise)	80						

EK 3 (Devamı)

5.Düzen

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1DUZENLI	80	1,00	5,00	2,5500	,11377	1,01757	1,035
F2DUZENLI	80	1,00	4,00	1,8000	,10434	,93321	,871
F3DUZENLI	80	1,00	5,00	2,7125	,11278	1,00874	1,018
F4DUZENLI	80	1,00	5,00	2,4625	,11101	,99293	,986
F5DUZENLI	80	1,00	5,00	2,7000	,10434	,93321	,871
F6DUZENLI	80	1,00	5,00	3,8625	,10635	,95126	,905
F7DUZENLI	80	1,00	5,00	2,7750	,11387	1,01850	1,037
F8DUZENLI	80	1,00	5,00	3,6750	,11498	1,02839	1,058
F9DUZENLI	80	1,00	5,00	1,3250	,06838	,61160	,374
F10DUZENLI	80	1,00	5,00	2,6375	,10710	,95790	,918
F11DUZENLI	80	1,00	4,00	2,1000	,10464	,93592	,876
F12DUZENLI	80	1,00	4,00	2,3375	,11101	,99293	,986
F13DUZENLI	80	1,00	5,00	3,4125	,12025	1,07555	1,157
F14DUZENLI	80	1,00	5,00	3,3625	,12734	1,13900	1,297
F15DUZENLI	80	1,00	4,00	1,8500	,08363	,74799	,559
F16DUZENLI	80	1,00	5,00	2,3125	,10613	,94927	,901
F17DUZENLI	80	1,00	4,00	2,5750	,10338	,92470	,855
F18DUZENLI	80	1,00	4,00	2,0500	,09563	,85536	,732
F19DUZENLI	80	1,00	5,00	2,9625	,11452	1,02431	1,049
F20DUZENLI	80	1,00	5,00	3,5500	,10509	,93997	,884
F21DUZENLI	80	1,00	5,00	3,2625	,12796	1,14454	1,310
F22DUZENLI	80	1,00	5,00	3,1625	,11452	1,02431	1,049
F23DUZENLI	80	2,00	5,00	4,1500	,09088	,81287	,661
F24DUZENLI	80	2,00	5,00	4,1375	,09702	,86776	,753
F25DUZENLI	80	1,00	5,00	3,1250	,11716	1,04790	1,098
F26DUZENLI	80	2,00	5,00	3,6000	,10762	,96259	,927
F27DUZENLI	80	2,00	5,00	3,8625	,09370	,83808	,702
F28DUZENLI	80	1,00	5,00	2,5250	,12948	1,15808	1,341
F29DUZENLI	80	1,00	4,00	2,4250	,10338	,92470	,855
F30DUZENLI	80	1,00	4,00	1,4875	,07954	,71146	,506
F31DUZENLI	80	1,00	4,00	1,8375	,08238	,73680	,543
F32DUZENLI	80	1,00	4,00	1,8875	,08151	,72903	,531
F33DUZENLI	80	1,00	4,00	1,9500	,09396	,84043	,706
F34DUZENLI	80	1,00	5,00	2,1375	,09702	,86776	,753
F35DUZENLI	80	1,00	5,00	3,0250	,12576	1,12481	1,265
F36DUZENLI	80	1,00	5,00	2,7250	,10670	,95434	,911
F37DUZENLI	80	1,00	4,00	1,9125	,08750	,78262	,613
F38DUZENLI	80	1,00	4,00	1,9500	,09226	,82523	,681
F39DUZENLI	80	1,00	5,00	2,1875	,10980	,98204	,964
F40DUZENLI	80	1,00	5,00	3,4750	,10670	,95434	,911
F41DUZENLI	80	2,00	5,00	4,4500	,08325	,74460	,554
F42DUZENLI	80	1,00	4,00	1,9125	,09775	,87430	,764
F43DUZENLI	80	1,00	5,00	2,7375	,10635	,95126	,905
F44DUZENLI	80	1,00	5,00	2,7625	,10561	,94459	,892
F45DUZENLI	80	1,00	4,00	1,9375	,09131	,81666	,667
Valid N (listwise)	80						

EK 3 (Devamı)

6.Güven

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1GUVEN	80	1,00	5,00	3,1875	,08911	,79705	,635
F2GUVEN	80	1,00	5,00	1,9375	,11712	1,04753	1,097
F3GUVEN	80	1,00	5,00	2,4500	,11787	1,05423	1,111
F4GUVEN	80	1,00	5,00	2,3125	,11745	1,05054	1,104
F5GUVEN	80	1,00	5,00	2,7375	,11493	1,02801	1,057
F6GUVEN	80	1,00	5,00	3,2875	,11278	1,00874	1,018
F7GUVEN	80	1,00	5,00	2,6875	,10907	,97557	,952
F8GUVEN	80	1,00	5,00	3,4750	,12062	1,07885	1,164
F9GUVEN	80	1,00	3,00	1,3750	,06745	,60326	,364
F10GUVEN	80	1,00	5,00	2,8000	,09968	,89159	,795
F11GUVEN	80	1,00	5,00	2,6125	,11732	1,04934	1,101
F12GUVEN	80	1,00	4,00	2,0375	,10288	,92015	,847
F13GUVEN	80	1,00	5,00	3,3125	,11194	1,00119	1,002
F14GUVEN	80	1,00	5,00	3,2500	,11999	1,07327	1,152
F15GUVEN	80	1,00	4,00	1,9250	,10338	,92470	,855
F16GUVEN	80	1,00	5,00	2,5500	,11377	1,01757	1,035
F17GUVEN	80	1,00	5,00	2,5500	,10358	,92641	,858
F18GUVEN	80	1,00	4,00	2,1125	,09904	,88581	,785
F19GUVEN	80	1,00	5,00	3,0000	,11391	1,01881	1,038
F20GUVEN	80	2,00	5,00	3,6000	,08642	,77296	,597
F21GUVEN	80	1,00	5,00	3,2375	,11144	,99675	,994
F22GUVEN	80	1,00	5,00	3,4500	,12440	1,11264	1,238
F23GUVEN	80	2,00	5,00	4,0750	,08854	,79197	,627
F24GUVEN	80	1,00	5,00	3,9375	,09471	,84709	,718
F25GUVEN	80	1,00	5,00	3,2750	,10670	,95434	,911
F26GUVEN	80	1,00	5,00	3,4500	,09727	,87004	,757
F27GUVEN	80	1,00	5,00	3,4875	,10372	,92769	,861
F28GUVEN	80	1,00	5,00	2,6625	,11101	,99293	,986
F29GUVEN	80	1,00	5,00	2,8125	,10387	,92905	,863
F30GUVEN	80	1,00	4,00	1,5500	,08513	,76141	,580
F31GUVEN	80	1,00	5,00	1,9000	,09513	,85091	,724
F32GUVEN	80	1,00	4,00	1,7625	,09454	,84560	,715
F33GUVEN	80	1,00	4,00	1,8000	,08787	,78595	,618
F34GUVEN	80	1,00	4,00	1,7750	,08890	,79516	,632
F35GUVEN	80	1,00	5,00	2,5000	,12196	1,09081	1,190
F36GUVEN	80	1,00	5,00	2,4625	,12317	1,10171	1,214
F37GUVEN	80	1,00	5,00	2,0125	,10295	,92084	,848
F38GUVEN	80	1,00	4,00	1,8375	,09319	,83353	,695
F39GUVEN	80	1,00	5,00	2,0750	,11077	,99078	,982
F40GUVEN	80	1,00	5,00	3,3750	,12751	1,14045	1,301
F41GUVEN	80	2,00	5,00	4,3250	,09205	,82332	,678
F42GUVEN	80	1,00	5,00	2,0875	,10849	,97037	,942
F43GUVEN	80	1,00	5,00	2,9625	,11030	,98654	,973
F44GUVEN	80	1,00	5,00	2,6875	,11194	1,00119	1,002
F45GUVEN	80	1,00	5,00	1,9500	,10659	,95334	,909
Valid N (listwise)	80						

EK 3 (Devamı)

7.Manzara Güzelliği

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1MANZARA	80	2,00	5,00	3,8250	,09543	,85351	,728
F2MANZARA	80	1,00	5,00	2,0625	,12240	1,09479	1,199
F3MANZARA	80	1,00	5,00	3,3875	,13011	1,16373	1,354
F4MANZARA	80	1,00	5,00	3,1000	,13383	1,19704	1,433
F5MANZARA	80	1,00	5,00	3,4125	,12285	1,09883	1,207
F6MANZARA	80	2,00	5,00	4,1625	,10739	,96053	,923
F7MANZARA	80	1,00	5,00	3,8250	,11219	1,00347	1,007
F8MANZARA	80	1,00	5,00	4,1250	,10875	,97273	,946
F9MANZARA	80	1,00	5,00	1,4750	,09239	,82638	,683
F10MANZARA	80	1,00	5,00	3,3750	,11983	1,07179	1,149
F11MANZARA	80	1,00	5,00	2,7625	,12980	1,16101	1,348
F12MANZARA	80	1,00	5,00	3,3125	,13500	1,20751	1,458
F13MANZARA	80	1,00	5,00	3,6250	,09476	,84756	,718
F14MANZARA	80	1,00	5,00	3,5625	,10501	,93921	,882
F15MANZARA	80	1,00	5,00	2,5500	,11652	1,04215	1,086
F16MANZARA	80	1,00	5,00	3,4250	,13638	1,21983	1,488
F17MANZARA	80	1,00	5,00	3,5000	,11391	1,01881	1,038
F18MANZARA	80	1,00	5,00	2,2875	,10994	,98333	,967
F19MANZARA	80	1,00	5,00	3,6250	,12244	1,09516	1,199
F20MANZARA	80	1,00	5,00	3,7750	,11106	,99333	,987
F21MANZARA	80	1,00	4,00	1,9125	,09612	,85970	,739
F22MANZARA	80	1,00	5,00	2,5125	,12064	1,07907	1,164
F23MANZARA	80	2,00	5,00	3,3375	,09061	,81043	,657
F24MANZARA	80	1,00	5,00	3,3000	,12503	1,11832	1,251
F25MANZARA	80	1,00	5,00	3,5875	,11487	1,02739	1,056
F26MANZARA	80	2,00	5,00	3,7125	,09446	,84485	,714
F27MANZARA	80	2,00	5,00	3,8500	,08550	,76473	,585
F28MANZARA	80	1,00	5,00	2,8375	,12635	1,13007	1,277
F29MANZARA	80	1,00	5,00	2,7750	,10962	,98051	,961
F30MANZARA	80	1,00	3,00	1,5750	,08301	,74247	,551
F31MANZARA	80	1,00	4,00	1,7250	,08527	,76266	,582
F32MANZARA	80	1,00	5,00	1,8500	,10079	,90148	,813
F33MANZARA	80	1,00	5,00	1,9500	,10952	,97954	,959
F34MANZARA	80	1,00	4,00	2,0750	,10490	,93829	,880
F35MANZARA	80	1,00	5,00	3,0875	,13687	1,22416	1,499
F36MANZARA	80	1,00	5,00	2,0125	,09823	,87863	,772
F37MANZARA	80	1,00	5,00	2,4625	,11101	,99293	,986
F38MANZARA	80	1,00	5,00	1,8625	,10179	,91047	,829
F39MANZARA	80	1,00	5,00	2,6750	,12166	1,08820	1,184
F40MANZARA	80	1,00	5,00	4,0625	,09636	,86190	,743
F41MANZARA	80	1,00	5,00	4,7125	,07376	,65976	,435
F42MANZARA	80	1,00	5,00	2,2500	,11460	1,02500	1,051
F43MANZARA	80	1,00	5,00	3,1125	,11528	1,03108	1,063
F44MANZARA	80	1,00	5,00	3,1875	,11813	1,05655	1,116
F45MANZARA	80	1,00	5,00	2,5000	,12452	1,11378	1,241
Valid N (listwise)	80						

EK 3 (Devamı)

Uzman Grubunun Parametrelere Göre İstatistiki Analiz Tabloları

1.Doğallık

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1DOGAL	7	2,00	5,00	3,3333	,42164	1,03280	1,067
F2DOGAL	7	1,00	3,00	2,1667	,30732	,75277	,567
F3DOGAL	7	2,00	3,00	2,6667	,21082	,51640	,267
F4DOGAL	7	2,00	5,00	3,1667	,47726	1,16905	1,367
F5DOGAL	7	1,00	4,00	2,3333	,49441	1,21106	1,467
F6DOGAL	7	1,00	3,00	2,0000	,36515	,89443	,800
F7DOGAL	7	1,00	4,00	2,8333	,47726	1,16905	1,367
F8DOGAL	7	3,00	5,00	4,0000	,36515	,89443	,800
F9DOGAL	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F10DOGAL	7	2,00	4,00	2,5000	,34157	,83666	,700
F11DOGAL	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F12DOGAL	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F13DOGAL	7	1,00	4,00	3,3333	,49441	1,21106	1,467
F14DOGAL	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F15DOGAL	7	1,00	3,00	2,5000	,34157	,83666	,700
F16DOGAL	7	1,00	4,00	2,3333	,49441	1,21106	1,467
F17DOGAL	7	1,00	4,00	2,5000	,42817	1,04881	1,100
F18DOGAL	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F19DOGAL	7	1,00	4,00	2,5000	,56273	1,37840	1,900
F20DOGAL	7	1,00	4,00	2,6667	,49441	1,21106	1,467
F21DOGAL	7	1,00	1,00	1,0000	,00000	,00000	,000
F22DOGAL	7	1,00	3,00	1,3333	,33333	,81650	,667
F23DOGAL	7	1,00	3,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F24DOGAL	7	1,00	2,00	1,5000	,22361	,54772	,300
F25DOGAL	7	1,00	3,00	2,3333	,33333	,81650	,667
F26DOGAL	7	1,00	3,00	2,3333	,33333	,81650	,667
F27DOGAL	7	1,00	4,00	3,0000	,44721	1,09545	1,200
F28DOGAL	7	1,00	4,00	2,0000	,51640	1,26491	1,600
F29DOGAL	7	2,00	4,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F30DOGAL	7	1,00	3,00	1,6667	,33333	,81650	,667
F31DOGAL	7	1,00	2,00	1,5000	,22361	,54772	,300
F32DOGAL	7	1,00	1,00	1,0000	,00000	,00000	,000
F33DOGAL	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F34DOGAL	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F35DOGAL	7	1,00	4,00	2,0000	,51640	1,26491	1,600
F36DOGAL	7	1,00	3,00	1,5000	,34157	,83666	,700
F37DOGAL	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F38DOGAL	7	1,00	2,00	1,5000	,22361	,54772	,300
F39DOGAL	7	1,00	3,00	1,6667	,33333	,81650	,667
F40DOGAL	7	1,00	4,00	2,3333	,42164	1,03280	1,067
F41DOGAL	7	1,00	5,00	3,0000	,51640	1,26491	1,600
F42DOGAL	7	2,00	3,00	2,1667	,16667	,40825	,167
F43DOGAL	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F44DOGAL	7	1,00	3,00	1,8333	,40139	,98319	,967
F45DOGAL	7	1,00	4,00	2,8333	,47726	1,16905	1,367
Valid N (listwise)	7						

EK 3 (Devamı)

2. Uyum

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1UYUM	7	2,00	4,00	3,0000	,44721	1,09545	1,200
F2UYUM	7	2,00	3,00	2,5000	,22361	,54772	,300
F3UYUM	7	2,00	4,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F4UYUM	7	1,00	5,00	3,0000	,57735	1,41421	2,000
F5UYUM	7	2,00	4,00	3,0000	,36515	,89443	,800
F6UYUM	7	1,00	4,00	2,5000	,42817	1,04881	1,100
F7UYUM	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F8UYUM	7	3,00	5,00	3,6667	,33333	,81650	,667
F9UYUM	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F10UYUM	7	2,00	4,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F11UYUM	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F12UYUM	7	2,00	4,00	3,0000	,25820	,63246	,400
F13UYUM	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F14UYUM	7	1,00	4,00	2,3333	,49441	1,21106	1,467
F15UYUM	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F16UYUM	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F17UYUM	7	1,00	4,00	2,3333	,42164	1,03280	1,067
F18UYUM	7	1,00	3,00	2,0000	,36515	,89443	,800
F19UYUM	7	2,00	3,00	2,6667	,21082	,51640	,267
F20UYUM	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F21UYUM	7	1,00	2,00	1,6667	,21082	,51640	,267
F22UYUM	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F23UYUM	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F24UYUM	7	2,00	4,00	3,5000	,34157	,83666	,700
F25UYUM	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F26UYUM	7	2,00	4,00	3,1667	,40139	,98319	,967
F27UYUM	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F28UYUM	7	1,00	3,00	1,6667	,42164	1,03280	1,067
F29UYUM	7	1,00	4,00	2,3333	,42164	1,03280	1,067
F30UYUM	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F31UYUM	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F32UYUM	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F33UYUM	7	1,00	3,00	2,0000	,36515	,89443	,800
F34UYUM	7	1,00	2,00	1,5000	,22361	,54772	,300
F35UYUM	7	1,00	4,00	2,0000	,44721	1,09545	1,200
F36UYUM	7	1,00	3,00	1,8333	,40139	,98319	,967
F37UYUM	7	1,00	4,00	1,8333	,47726	1,16905	1,367
F38UYUM	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F39UYUM	7	1,00	3,00	1,6667	,33333	,81650	,667
F40UYUM	7	2,00	4,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F41UYUM	7	2,00	5,00	3,5000	,42817	1,04881	1,100
F42UYUM	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F43UYUM	7	1,00	3,00	2,0000	,36515	,89443	,800
F44UYUM	7	1,00	4,00	2,5000	,42817	1,04881	1,100
F45UYUM	7	1,00	4,00	2,5000	,42817	1,04881	1,100
Valid N (listwise)	7						

EK 3 (Devamı)

3. Bakım

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1BAKIM	7	2,00	4,00	3,0000	,25820	,63246	,400
F2BAKIM	7	1,00	3,00	1,6667	,33333	,81650	,667
F3BAKIM	7	1,00	3,00	2,5000	,34157	,83666	,700
F4BAKIM	7	1,00	3,00	2,3333	,42164	1,03280	1,067
F5BAKIM	7	1,00	4,00	2,3333	,42164	1,03280	1,067
F6BAKIM	7	2,00	5,00	3,3333	,42164	1,03280	1,067
F7BAKIM	7	3,00	3,00	3,0000	,00000	,00000	,000
F8BAKIM	7	2,00	4,00	3,0000	,25820	,63246	,400
F9BAKIM	7	1,00	1,00	1,0000	,00000	,00000	,000
F10BAKIM	7	2,00	3,00	2,5000	,22361	,54772	,300
F11BAKIM	7	1,00	3,00	1,5000	,34157	,83666	,700
F12BAKIM	7	1,00	3,00	2,1667	,40139	,98319	,967
F13BAKIM	7	3,00	4,00	3,3333	,21082	,51640	,267
F14BAKIM	7	2,00	3,00	2,5000	,22361	,54772	,300
F15BAKIM	7	1,00	2,00	1,6667	,21082	,51640	,267
F16BAKIM	7	1,00	2,00	1,6667	,21082	,51640	,267
F17BAKIM	7	1,00	3,00	2,5000	,34157	,83666	,700
F18BAKIM	7	1,00	3,00	2,1667	,30732	,75277	,567
F19BAKIM	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F20BAKIM	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F21BAKIM	7	1,00	3,00	2,3333	,33333	,81650	,667
F22BAKIM	7	2,00	4,00	2,5000	,34157	,83666	,700
F23BAKIM	7	3,00	5,00	4,0000	,36515	,89443	,800
F24BAKIM	7	2,00	4,00	3,6667	,33333	,81650	,667
F25BAKIM	7	1,00	4,00	3,0000	,51640	1,26491	1,600
F26BAKIM	7	2,00	4,00	3,1667	,30732	,75277	,567
F27BAKIM	7	3,00	4,00	3,5000	,22361	,54772	,300
F28BAKIM	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F29BAKIM	7	1,00	3,00	2,3333	,33333	,81650	,667
F30BAKIM	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F31BAKIM	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F32BAKIM	7	1,00	1,00	1,0000	,00000	,00000	,000
F33BAKIM	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F34BAKIM	7	1,00	3,00	1,5000	,34157	,83666	,700
F35BAKIM	7	1,00	3,00	2,1667	,40139	,98319	,967
F36BAKIM	7	1,00	4,00	2,1667	,60093	1,47196	2,167
F37BAKIM	7	1,00	2,00	1,5000	,22361	,54772	,300
F38BAKIM	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F39BAKIM	7	1,00	3,00	1,6667	,33333	,81650	,667
F40BAKIM	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F41BAKIM	7	3,00	5,00	4,0000	,36515	,89443	,800
F42BAKIM	7	1,00	3,00	1,5000	,34157	,83666	,700
F43BAKIM	7	1,00	3,00	2,3333	,33333	,81650	,667
F44BAKIM	7	1,00	3,00	2,1667	,30732	,75277	,567
F45BAKIM	7	1,00	3,00	2,0000	,36515	,89443	,800
Valid N (listwise)	7						

EK 3 (Devamı)

4. Açıklık

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1ACIK	7	1,00	5,00	3,5000	,56273	1,37840	1,900
F2ACIK	7	2,00	5,00	3,3333	,49441	1,21106	1,467
F3ACIK	7	2,00	5,00	3,8333	,47726	1,16905	1,367
F4ACIK	7	2,00	5,00	3,3333	,42164	1,03280	1,067
F5ACIK	7	2,00	5,00	3,6667	,42164	1,03280	1,067
F6ACIK	7	2,00	5,00	3,3333	,42164	1,03280	1,067
F7ACIK	7	2,00	4,00	3,5000	,34157	,83666	,700
F8ACIK	7	4,00	5,00	4,3333	,21082	,51640	,267
F9ACIK	7	1,00	5,00	2,3333	,71492	1,75119	3,067
F10ACIK	7	2,00	5,00	3,3333	,49441	1,21106	1,467
F11ACIK	7	2,00	5,00	3,3333	,42164	1,03280	1,067
F12ACIK	7	3,00	4,00	3,6667	,21082	,51640	,267
F13ACIK	7	3,00	5,00	3,8333	,40139	,98319	,967
F14ACIK	7	1,00	4,00	3,1667	,47726	1,16905	1,367
F15ACIK	7	1,00	4,00	2,8333	,47726	1,16905	1,367
F16ACIK	7	1,00	5,00	3,5000	,61914	1,51658	2,300
F17ACIK	7	1,00	4,00	3,0000	,44721	1,09545	1,200
F18ACIK	7	1,00	4,00	2,8333	,47726	1,16905	1,367
F19ACIK	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F20ACIK	7	3,00	5,00	4,0000	,25820	,63246	,400
F21ACIK	7	1,00	4,00	2,6667	,49441	1,21106	1,467
F22ACIK	7	2,00	4,00	3,0000	,44721	1,09545	1,200
F23ACIK	7	3,00	5,00	4,1667	,40139	,98319	,967
F24ACIK	7	2,00	5,00	3,8333	,47726	1,16905	1,367
F25ACIK	7	3,00	5,00	3,8333	,30732	,75277	,567
F26ACIK	7	3,00	4,00	3,6667	,21082	,51640	,267
F27ACIK	7	3,00	5,00	3,8333	,30732	,75277	,567
F28ACIK	7	1,00	5,00	2,8333	,54263	1,32916	1,767
F29ACIK	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F30ACIK	7	1,00	5,00	2,8333	,60093	1,47196	2,167
F31ACIK	7	1,00	5,00	3,0000	,57735	1,41421	2,000
F32ACIK	7	1,00	5,00	2,8333	,65405	1,60208	2,567
F33ACIK	7	1,00	5,00	3,1667	,60093	1,47196	2,167
F34ACIK	7	1,00	5,00	3,1667	,60093	1,47196	2,167
F35ACIK	7	1,00	5,00	3,0000	,68313	1,67332	2,800
F36ACIK	7	1,00	5,00	3,0000	,68313	1,67332	2,800
F37ACIK	7	1,00	5,00	3,5000	,61914	1,51658	2,300
F38ACIK	7	1,00	5,00	3,3333	,66667	1,63299	2,667
F39ACIK	7	1,00	5,00	3,1667	,60093	1,47196	2,167
F40ACIK	7	3,00	5,00	3,8333	,30732	,75277	,567
F41ACIK	7	3,00	5,00	4,1667	,30732	,75277	,567
F42ACIK	7	2,00	4,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F43ACIK	7	2,00	4,00	3,1667	,40139	,98319	,967
F44ACIK	7	1,00	4,00	2,8333	,47726	1,16905	1,367
F45ACIK	7	1,00	5,00	3,0000	,57735	1,41421	2,000
Valid N (listwise)	7						

EK 3 (Devamı)

5. Düzen

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1DUZENLI	7	2,00	5,00	3,0000	,44721	1,09545	1,200
F2DUZENLI	7	1,00	3,00	2,1667	,30732	,75277	,567
F3DUZENLI	7	2,00	5,00	2,6667	,49441	1,21106	1,467
F4DUZENLI	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F5DUZENLI	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F6DUZENLI	7	2,00	5,00	3,5000	,42817	1,04881	1,100
F7DUZENLI	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F8DUZENLI	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F9DUZENLI	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F10DUZENLI	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F11DUZENLI	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F12DUZENLI	7	2,00	3,00	2,5000	,22361	,54772	,300
F13DUZENLI	7	2,00	4,00	3,1667	,30732	,75277	,567
F14DUZENLI	7	2,00	3,00	2,5000	,22361	,54772	,300
F15DUZENLI	7	1,00	4,00	2,1667	,47726	1,16905	1,367
F16DUZENLI	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F17DUZENLI	7	2,00	3,00	2,1667	,16667	,40825	,167
F18DUZENLI	7	1,00	4,00	2,1667	,47726	1,16905	1,367
F19DUZENLI	7	1,00	4,00	2,5000	,42817	1,04881	1,100
F20DUZENLI	7	2,00	4,00	3,1667	,40139	,98319	,967
F21DUZENLI	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F22DUZENLI	7	2,00	4,00	2,5000	,34157	,83666	,700
F23DUZENLI	7	3,00	5,00	4,0000	,25820	,63246	,400
F24DUZENLI	7	3,00	4,00	3,5000	,22361	,54772	,300
F25DUZENLI	7	2,00	4,00	3,0000	,36515	,89443	,800
F26DUZENLI	7	2,00	4,00	2,8333	,40139	,98319	,967
F27DUZENLI	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F28DUZENLI	7	1,00	3,00	1,8333	,40139	,98319	,967
F29DUZENLI	7	1,00	3,00	2,1667	,30732	,75277	,567
F30DUZENLI	7	1,00	2,00	1,5000	,22361	,54772	,300
F31DUZENLI	7	1,00	1,00	3,3333	1,54200	3,77712	14,267
F32DUZENLI	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F33DUZENLI	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F34DUZENLI	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F35DUZENLI	7	1,00	4,00	2,1667	,47726	1,16905	1,367
F36DUZENLI	7	1,00	4,00	2,1667	,60093	1,47196	2,167
F37DUZENLI	7	1,00	3,00	1,8333	,40139	,98319	,967
F38DUZENLI	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F39DUZENLI	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F40DUZENLI	7	2,00	5,00	3,1667	,40139	,98319	,967
F41DUZENLI	7	3,00	5,00	4,0000	,36515	,89443	,800
F42DUZENLI	7	1,00	3,00	2,0000	,36515	,89443	,800
F43DUZENLI	7	2,00	3,00	2,5000	,22361	,54772	,300
F44DUZENLI	7	1,00	4,00	2,3333	,42164	1,03280	1,067
F45DUZENLI	7	1,00	3,00	2,3333	,33333	,81650	,667
Valid N (listwise)	7						

EK 3 (Devamı)

6. Güven

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1GUVEN	7	3,00	5,00	3,6667	,33333	,81650	,667
F2GUVEN	7	1,00	4,00	2,1667	,40139	,98319	,967
F3GUVEN	7	1,00	5,00	3,0000	,57735	1,41421	2,000
F4GUVEN	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F5GUVEN	7	2,00	5,00	3,1667	,47726	1,16905	1,367
F6GUVEN	7	2,00	5,00	3,5000	,42817	1,04881	1,100
F7GUVEN	7	2,00	5,00	3,1667	,40139	,98319	,967
F8GUVEN	7	2,00	5,00	3,3333	,42164	1,03280	1,067
F9GUVEN	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F10GUVEN	7	2,00	4,00	2,8333	,30732	,75277	,567
F11GUVEN	7	1,00	4,00	2,3333	,49441	1,21106	1,467
F12GUVEN	7	1,00	3,00	2,3333	,42164	1,03280	1,067
F13GUVEN	7	3,00	5,00	4,0000	,25820	,63246	,400
F14GUVEN	7	1,00	4,00	2,5000	,50000	1,22474	1,500
F15GUVEN	7	1,00	3,00	2,3333	,33333	,81650	,667
F16GUVEN	7	1,00	4,00	2,0000	,44721	1,09545	1,200
F17GUVEN	7	2,00	4,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F18GUVEN	7	2,00	4,00	3,0000	,25820	,63246	,400
F19GUVEN	7	2,00	4,00	3,1667	,30732	,75277	,567
F20GUVEN	7	2,00	5,00	3,6667	,42164	1,03280	1,067
F21GUVEN	7	1,00	4,00	2,8333	,47726	1,16905	1,367
F22GUVEN	7	2,00	5,00	3,3333	,49441	1,21106	1,467
F23GUVEN	7	3,00	5,00	4,3333	,33333	,81650	,667
F24GUVEN	7	3,00	5,00	4,1667	,30732	,75277	,567
F25GUVEN	7	3,00	5,00	3,8333	,30732	,75277	,567
F26GUVEN	7	2,00	5,00	4,0000	,44721	1,09545	1,200
F27GUVEN	7	3,00	5,00	3,8333	,30732	,75277	,567
F28GUVEN	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F29GUVEN	7	2,00	4,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F30GUVEN	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F31GUVEN	7	1,00	2,00	1,6667	,21082	,51640	,267
F32GUVEN	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F33GUVEN	7	1,00	3,00	1,6667	,33333	,81650	,667
F34GUVEN	7	1,00	2,00	1,5000	,22361	,54772	,300
F35GUVEN	7	1,00	3,00	1,8333	,40139	,98319	,967
F36GUVEN	7	1,00	3,00	1,5000	,34157	,83666	,700
F37GUVEN	7	1,00	5,00	2,5000	,61914	1,51658	2,300
F38GUVEN	7	1,00	3,00	2,0000	,36515	,89443	,800
F39GUVEN	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F40GUVEN	7	2,00	5,00	3,5000	,42817	1,04881	1,100
F41GUVEN	7	3,00	5,00	4,0000	,36515	,89443	,800
F42GUVEN	7	2,00	3,00	2,5000	,22361	,54772	,300
F43GUVEN	7	1,00	5,00	2,8333	,60093	1,47196	2,167
F44GUVEN	7	1,00	4,00	3,0000	,44721	1,09545	1,200
F45GUVEN	7	1,00	4,00	2,5000	,42817	1,04881	1,100
Valid N (listwise)	7						

EK 3 (Devamı)

7. Manzara Güzelliği

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean		Std. Deviation	Variance
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic
F1MANZARA	7	3,00	5,00	4,0000	,36515	,89443	,800
F2MANZARA	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F3MANZARA	7	1,00	5,00	3,1667	,60093	1,47196	2,167
F4MANZARA	7	2,00	4,00	3,0000	,36515	,89443	,800
F5MANZARA	7	1,00	4,00	2,8333	,47726	1,16905	1,367
F6MANZARA	7	1,00	5,00	3,0000	,57735	1,41421	2,000
F7MANZARA	7	3,00	4,00	3,5000	,22361	,54772	,300
F8MANZARA	7	3,00	4,00	3,6667	,21082	,51640	,267
F9MANZARA	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F10MANZARA	7	2,00	4,00	3,0000	,25820	,63246	,400
F11MANZARA	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F12MANZARA	7	1,00	4,00	2,5000	,42817	1,04881	1,100
F13MANZARA	7	2,00	4,00	3,5000	,34157	,83666	,700
F14MANZARA	7	2,00	4,00	3,0000	,36515	,89443	,800
F15MANZARA	7	1,00	4,00	2,3333	,49441	1,21106	1,467
F16MANZARA	7	1,00	4,00	2,3333	,42164	1,03280	1,067
F17MANZARA	7	2,00	4,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F18MANZARA	7	1,00	3,00	2,1667	,30732	,75277	,567
F19MANZARA	7	2,00	4,00	3,1667	,30732	,75277	,567
F20MANZARA	7	2,00	4,00	3,1667	,30732	,75277	,567
F21MANZARA	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F22MANZARA	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F23MANZARA	7	3,00	5,00	3,5000	,34157	,83666	,700
F24MANZARA	7	1,00	4,00	2,8333	,60093	1,47196	2,167
F25MANZARA	7	3,00	5,00	4,1667	,40139	,98319	,967
F26MANZARA	7	2,00	4,00	3,3333	,33333	,81650	,667
F27MANZARA	7	2,00	5,00	3,3333	,49441	1,21106	1,467
F28MANZARA	7	1,00	3,00	1,6667	,33333	,81650	,667
F29MANZARA	7	2,00	3,00	2,1667	,16667	,40825	,167
F30MANZARA	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F31MANZARA	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F32MANZARA	7	1,00	2,00	1,1667	,16667	,40825	,167
F33MANZARA	7	1,00	3,00	1,5000	,34157	,83666	,700
F34MANZARA	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F35MANZARA	7	1,00	4,00	1,8333	,47726	1,16905	1,367
F36MANZARA	7	1,00	2,00	1,3333	,21082	,51640	,267
F37MANZARA	7	1,00	3,00	2,1667	,40139	,98319	,967
F38MANZARA	7	1,00	3,00	1,6667	,33333	,81650	,667
F39MANZARA	7	1,00	3,00	1,8333	,30732	,75277	,567
F40MANZARA	7	3,00	4,00	3,3333	,21082	,51640	,267
F41MANZARA	7	3,00	5,00	4,1667	,30732	,75277	,567
F42MANZARA	7	1,00	3,00	2,0000	,25820	,63246	,400
F43MANZARA	7	1,00	4,00	2,5000	,42817	1,04881	1,100
F44MANZARA	7	1,00	3,00	2,6667	,33333	,81650	,667
F45MANZARA	7	1,00	3,00	2,5000	,34157	,83666	,700
Valid N (listwise)	7						

ÖZGEÇMİŞ

1985 yılında Ardahan'da doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. 2003 yılında girdiği Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nden 2008 yılında Peyzaj Mimarı ünvanıyla mezun oldu. 2009 yılı Eylül ayında Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında yüksek lisans öğrenimine başladı. 2010 yılı Temmuz ayında Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümüne Araştırma Görevlisi olarak atandı ve halen görevini sürdürmektedir.